† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

Apare bilunar
16 pagini–300 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul III, Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

9208083

DIN SUMAR:

- **Frontiera catolică**
  Dr. C. DIDA pag. 2
- **Corporatism şi democraţie**
  Adrian DEACONESCU pag. 13
- **Apărarea naţională; Războiul holotropic**
  George RONCEA
  Dan DUNGACIU pag. 8-9

Hristos a înviat!

„Mişcarea" reflectă în paginile sale preocupările şi frământările Noii Generaţii, contribuind la dezvoltarea curentului de gândire şi acţiune declanşat de tineretul român prin mişcările din 1989-1990.

Pe plan spiritual-religios, „Mişcarea" este o publicaţie creştină ortodoxă, aşezată sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române.

Ca orientare culturală, „Mişcarea" urmează linia naţională, reprezentată în istoria culturii şi publicisticii româneşti de personalităţi exemplare ca Mihai Eminescu, Nicolae Bălcescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Petre Ţuţea.

Din punct de vedere politic, „Mişcarea" promovează doctrina naţional-democrată, aşa cum este formulată în documentele programatice ale Mişcării Pentru România.

As'noapte Iisus...

As'noapte Iisus mi-a intrat în celulă.
O, ce trist, ce înalt era Christ!
Luna-a intrat după El în celulă,
şi-L făcea mai înalt şi mai trist.

Mâinile Lui păreau crini pe morminte,
ochii adânci ca nişte păduri.
Luna-L bătea cu argint pe veştminte,
argintându-I pe mâini vechi spărturi.

M'am ridicat de subt pătura sură:
- Doamne, de unde vii? Din ce veac?
Iisus a dus lin un deget pe gură
şi mi-a făcut semn să tac...

A stat lângă mine pe rogojină:
- Pune-Mi pe răni mâna ta.
Pe glezne-avea umbre de răni şi rugină,
parcă purtase lanţuri, cândva...

Oftând, Şi-a întins trudite oase
pe rogojina mea cu libărci.
Prin somn, lumina, dar zăbrelele groase
lungeau pe zăpada lui vărgi.

Părea celula munte, părea căpăţână,
şi mişunau păduchi şi guzgani.
Simţeam cum îmi cade tâmpla pe mână,
şi am dormit o mie de ani...

Când m'am trezit din grozava genună,
miroseau paiele a trandafiri.
Eram în celulă şi era lună,
numai Iisus nu era nicăiri...

- Unde eşti, Doamne? - am urlat la zăbrele.
Din lună venea fum de căţui.

M'am pipăit, şi pe mâinile mele
am găsit urmele cuielor Lui...

Radu GYR

A înviat Hristos, sădind peste toată lumea,
până la sfârşitul vremii, speranţa, nădejdea,
că niciodată nu vom pieri sub piatra nedreptăţilor
oricât de greu ar fi aşezată
peste firavele noastre trupuri.

CODREANU

RAPORT DESPRE IISUS

PUBLIUS LENTULUS către ÎMPĂRATUL TIBERIUS

Iată, o! Împărate, răspunsul pe care îl doreşti. S-a ivit aici un om înzestrat cu o putere excepţională, i se spune marele profet; discipolii îl numesc Fiul lui Dumnezeu, numele lui este Iisus Hristos.

Într-adevăr, o! Cezar, se povestesc, în fiecare zi, lucruri minunate despre acest Hristos care învie morţii, vindecă orice fel de infirmităţi şi uimeşte întregul Ierusalim prin învăţătura sa extraordinară. O înfăţişare maiestuoasă şi o figură care radiază, plină de gingăşie, astfel încât toţi cei care-l văd sunt pătrunşi de dragoste, dar în acelaşi timp de teamă. Se spune că chipul său bălai, cu barba despicată în două, este de o frumuseţe incomparabilă şi că nimeni nu-l poate privi drept în ochi şi să nu fie orbit de strălucirea sa. Prin trăsăturile sale, prin ochii albaştri ca cerul şi părul castaniu deschis, seamănă cu mama sa, care este cea mai dulce figură văzută vreodată pe aceste meleaguri. Cuvântul său este precis, curat, grav, expresia celei mai pure virtuţi, inatacabil, şi de o cunoaştere care depăşeşte cu mult pe aceea a celor mai mari înţelepţi.

În reproşurile şi admonestările sale este necruţător, în învăţătura şi îndemnurile lui este blând, prietenos, atrăgător, irezistibil. Merge desculţ şi cu capul descoperit. Văzându-l de departe ai putea să-l iei în derâdere, dar în faţa lui tremuri şi rămâi tulburat. N-a fost văzut niciodată râzând, dar a fost văzut plângând. Toţi cei care s-au apropiat de el spun că au primit în schimb sănătate şi binefacere.

Cu toate acestea eu sunt sâcâit de răuvoitori care spun că dăunează Înălţimii Tale, pentru că afirmă în mod public că regii şi supuşii lor sunt egali în faţa lui Dumnezeu.

Porunceşte-mi deci, şi vei fi ascultat imediat.

PUBLIUS LENTULUS,
proconsul roman în Iudeea

Anunţ

În atenţia cititorilor noştri

Datorită unor dificultăţi (ca întotdeauna, de natură financiară) am fost nevoiţi să amânăm apariţia numărului 8(29) din 16-30 aprilie.

- Pentru a nu afecta totuşi continuitatea apariţiilor, am inclus în ediţia de faţă - care conţine 16 pagini, dublu faţă de o apariţie obişnuită - şi materialele ce trebuiau publicate acum două săptămâni.

Din păcate, cu toate eforturile noastre, suntem puşi uneori în situaţia de a amâna apariţia unor ediţii ale „Mişcării" (vă rugăm să citiţi şi anunţurile din paginile 2 şi 15 cu privire la problemele pe care le întâmpinăm).

Cu speranţa că ne veţi înţelege şi veţi fi în continuare alături de noi, ne cerem scuze, stimaţi cititori, pentru toate aceste regretabile întârzieri.

REDACŢIA

În nr. viitor:

* În dezbatere: „Holocaustul"
* Cum este cenzurat Titu Maiorescu

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

ROMÂNIA ŞI „FRONTIERA CATOLICĂ" (I)

După prăbuşirea comunismului est-european şi dezmembrarea URSS, „cortina de fier" a devenit caducă. Prin aceasta, unul din factorii fundamentali care alimentase interesul pentru integrare economică politică şi militară a vestului dispare, odată cu dispariţia ameninţării dinspre est. Pe de altă parte, dorinţa de integrare a fostelor ţări socialiste în structurile euro-atlantice este extrem de puternică. Fortăreaţa vest-europeană, în noile condiţii, se vede silită să se deschidă spre est! Întrebarea fundamentală este până unde?

În jurul Comunităţii Europene există câteva inele de state, toate plasate spre est, care se diferenţiază între ele prin *compatibilitate internă* (economică şi politică), cu nivelul şi exigenţele integrării euro-antlantice, dar şi prin şansele mai mari sau mai mici de a fi dorite de Uniunea Europeană.

Un prim inel este alcătuit de Suedia, Norvegia, Finlanda şi Austria care, politic şi economic, sunt perfect compatibile cu Uniunea Europeană şi care au fost recent admise. Relaţiile politice speciale ale Austriei (Tratatul de Stat din 1955 cu URSS) şi ale Finlandei (Tratatul din 1947 de „finlandizare"), care împiedicau ataşarea lor la structurile vest-europene, în noile condiţii, şi-au pierdut din importanţă.

Un al doilea inel este alcătuit de fostele state socialiste, în cadrul cărora Polonia, Cehia, Slovacia şi Ungaria au şanse mai mari pentru o integrare vest europeană mai rapidă. Iar aceasta şi prin proximitate, dar şi prin nivelul mai ridicat atins de „tranziţie" atât în politic cât şi în economic, în zisele ţări.

România şi Bulgaria, deşi formal au atins acelaşi nivel de apropiere faţă de Uniunea Europeană (vezi Acordurile de asociere sau Parteneriatul pentru pace) ca şi grupul central european de mai sus, au şanse mici şi mai îndepărtate. E vorba aici de binecunoscuta „performanţă internă".

Geografic, Europa se întinde până la Urali. Politic însă, dacă ar fi să se ia în vedere şi Rusia, problema se complică enorm. Deja CSCE include ţări din Transcaucazia şi Asia Centrală! Iar pretenţiile şi planurile Rusiei de revitalizare a fostului imperiu (vezi Uniunea Statelor Euroasiatice propusă de Kazahstan) ar împinge „Europa" prin admiterea Rusiei, până la Vladivostok şi Asia Centrală!

Apare evident că un atare proiect nu ar fi nici dezirabil şi nici posibil de pus în practică. Prin urmare, problema până unde să se întindă „Europa" are deocamdată mai degrabă răspunsuri negative: până unde să nu se întindă Europa. Ceea ce ar echivala cu „fără Rusia"; şi deci, fără actualul spaţiu CSI.

Ţările Baltice însă sunt formal independente şi nemembre CSI. Ele doresc cu ardoare o integrare euro-atlantică, dar Rusia nu este de acord. În plus tendinţele de refacere ale imperiului nu exclud enorme complicaţii pentru tinerele democraţii baltice. Apoi Ucraina este, la rându-i, formal independentă şi nemembră CSI. Recentele alegeri din Ucraina confirmă şi un periculos clivaj intern: vestul ţării şi Kievul sunt pentru o Ucrainâ independentă şi ruptă total de Rusia, sudul şi estul (inclusiv Crimeia) sunt pentru reapropiere de Rusia, minimal în cadrul CSI.

Se conturează astfel o zonă de pe fosta frontieră de vest a URSS, în care însă numai Ţările Baltice au şanse reale de integrare euro-atlantică. Ucraina este minată – cum am văzut – de tendinţe centrifuge. Crimeea se dovedeşte „autonomă", pentru ca ulterior să se reataşeze Rusiei. Iar sudul şi estul Ucrainei votează recent masiv cu forţele pro-ruse şi pro-CSI, în timp ce vestul şi zona Kiev votează cu naţionalismul, adept al independenţei totale de Rusia. În funcţie de evoluţia Ucrainei – şi nu numai – într-o situaţie similară s-ar putea afla şi Moldova; în ciuda ratificării (parţiale – 200 de acte din totalul de circa 400) a Acordului CSI.

O a doua zonă flu este fosta Iugoslavie unde deocamdată şanse reale are numai Slovenia; iar în perspectiva păcii – şi Croaţia.

În aceste condiţii extrem de complicate a apărut după 1989 un concept cu totul nou: *frontiera catolică* de răsărit a Europei! Judecând după hărţile publicate recent în Occident, zisa „frontieră catolică " de răsărit a Europei se vrea a fi răspunsul la întrebarea: *până unde se întinde Europa*? Această linie pleacă de la Adriatica, taie trupul fostei Iugoslavii lăsând *Slovenia şi Croaţia la vest; apoi taie trupul României urmărind crestele Carpaţilor, lăsând Transilvania la vest; taie trupul Ucrainei lăsând Galiţia la vest; după care urmăreşte o linie pe actualele frontiere până la Oceanul Artic, lăsând Ţările Baltice şi Finlanda* la vest!

În fond, această linie urmăreşte limita expansiunii maxime spre răsărit a catolicismului în Evul Mediu, ignorând nu numai frontierele actuale, ci şi trupul viu al unor naţiuni constituite istoric, cum este naţiunea noastră!

De patru ani asistăm la execuţia acestui decupaj, pas cu pas! Ca după plan! Mai întâi a fost desprinderea Ţărilor Baltice, ceea ce este pozitiv. Căci acolo „linia catolică" respectă nu numai trupul naţiunilor din zonă, ci şi voinţa lor liber exprimată. Mai apoi, a venit Iugoslavia, unde însă „frontiera catolică" nu este nici atât de precisă şi nici atât de „uşor" de „decupat"; dovadă tragedia de acolo!

Înainte de a intra în detalii ce ne pot interesa direct, să ne întrebăm: este atât de importantă şi de justificată o asemenea delimitare – de tip „religios" – într-o chestiune eminamente geo-politică?

Din capul locului o spunem clar: nu suntem partizanii unei atari aberaţii, care cum se dovedeşte la aplicarea ei în practică, a generat războiul iugoslav şi care, fie şi „teoretic", *se joacă cu creionul şi pe harta ţării noastre!*

Credem însă că, înainte de orice formulări definitive, se impune o cunoaştere cât de cât, de natură a lumina mai bine şi *pericolele şi riscurile, dar şi perspectiva*. Inclusiv în ceea ce priveşte natura integrării europene, exigenţele ei, dar şi anumite efecte pentru România, mai puţin evaluate de presă la noi. Apoi trecând, fie şi sumar, în revistă un atare concept vom putea înţelege mai bine capacitatea „frontierei catolice" de a fascina mai ales pe cei din Centrul Europei, între care şi pe vecinii noştri maghiari.

Oricât ar fi de înclinată lumea modernă spre valorile materiale şi spre ateism (şi este!), mentalitatea unei civilizaţii îşi extrage esenţele (şi) din practica şi tradiţia religioasă. Oricât ar fi de deviat şi de încărcat cu impurităţi „moderne", sistemul de valori morale dintr-o societate derivă (în origini) din sistemul de valori morale al religiilor dominante de secole acolo! De unde şi conceptul de civilizaţie iudeo-creştină, islamică, extrem-orientală (pe schelet budist, confucianist etc). Religiile ce au tutelat şi tutelează toate aceste civilizaţii sunt şi sursa majoră a diferenţelor pe care le prezintă între marile civilizaţii moderne. Or, civilizaţia europeană – iudeo-creştină, pentru mulţi – are un clivaj intern extrem de important: *occidentul catolic* şi *orientul ortodox*. Pe de o parte! Pe de alta, vocaţia catolicismului (dar şi a derivatelor sale paleo – şi neo-protestante) este una ecumenică: Urbi et Orbi! Vezi şi primatul papal. Acest lucru rimează perfect în planul mentalului cu vocaţia politică şi economică de tip *supranaţional-mondialist* a centrelor de putere din Occidentul de ieri (imperiile continentale şi transcontinentale) dar şi din cel de azi (vezi demersul integrării europene sau tendinţa ONU de a deveni un guvern mondial, în care FMI este „ministerul de finanţe", NATO este „ministerul apărării", FORPRONU, „poliţia" etc.). În fond, ne putem întreba dacă nu a existat de fapt şi o filiaţie de tip mental ce a putut genera atari tendinţe tocmai în Apusul, catolic în esenţe. Apoi, chiar dacă corifeii Drepturilor Omului văd în acestea o „...religie" – ceea ce ar trebui să-i cam supere... catolicii fervenţi – ei, corifeii, îşi găsesc... aliat extrem de preţios la Vatican. Nu... ultimul rând, capitalismul în ceea ce are... drept componentă mental-culturală, prezintă... filiaţie istorică, paradoxal, religioasă: ... rigori din Vechiul Testament – catolicism... reforma religioasă (sec. XV-XVII) – influenţe... iudaice asupra reformei – mercantilismul sec. XVIII – liberalismul sec. XIX.

Europa ortodoxă nu a cunoscut atari filiaţii, influenţe sau „reforme"! Capitalismul... întreg cortegiul său mental au fost „inventate" în Apusul catolic. Iar mai apoi, exportate şi la Răsăritul ortodox. Până şi comunismul – tot „invenţie" occidentală – ne-a venit tot de-acolo şi tot printr-un soi de „export", ale cărui secrete traficări ies din ce în ce la lumină.

Or, ortodoxia nu a avut niciodată pretenţii mondialiste, dominatoare. Respingând primatul papal, ea a înţeles să se dezvolte după vechile Canoane, în cadrul unor *Biserici Naţionale!* De unde *vocaţia sa naţională*, dar şi o mentalitate răsăriteană de acelaşi tip: ostilă faţă de orice „primat" străin sau faţă de aşa-zise inovaţii ce tulbură mai vechea şi bună *rânduială*. Exceptând Anglia, Europa vestică nu a cunoscut „biserici naţionale". Primatul papal nu admitea aşa ceva! Abia reforma fărâmiţat, ecleziastic vorbind, mai vechea piramidă a ierarhiei catolice cu vârful ei la Roma; dar aceasta, numai în Europa anglo-saxonă.

Toate acestea explică anumite diferenţieri între mentalitatea din Apusul catolic şi Răsăritul ortodox.

Un exemplu: Grecia. Ţară ortodoxă, ea a avut mari dificultăţi la admiterea în Comunitatea Europeană (1981), tocmai pentru că „ea este tributară unei alte mentalităţi". A fost primită totuşi, pentru că interese politice dictau acest lucru; şi mai puţin, cum s-a motivat atunci, „pentru că Grecia este patria democraţiei"! Reţinerea de atunci a avut totuşi un sens. Mentalitatea ortodox-răsăriteană este şi mai sensibilă la *naţional*, pe care nu înţelege să-l opună unor, sau să-l sacrifice pentru „forme" sau „criterii" zise-democratice. Aşa pe chestiunea denumirii noii Macedonii (fosta Jugoslavia) – denumire considerată la Atena aparţinând exclusiv patrimoniului naţional cultural elen – la Salonic ies în stradă un milion de Greci! În Spania, Anglia, sau Franţa se ies (mult mai rar şi mult mai „subţire") în stradă pentru lucruri cu mult mai grave ce se petrec în Ţara Bascilor, Irlanda de Nord sau Corsica. În schimb, individualismul materialist din Occident agregă masele rapid în demonstraţii violente, pentru câteva procente la salarii, sau subvenţii la... piersici sau peşte!...

Înţelegem acum că există şi lucruri importante, interesante pentru specialişti, în spatele acestui concept de „frontieră catolică". Ele trebuiesc ştiute, evaluate, în tot cazul. Dar în practică, *interesele politice şi economice primează mereu*. Vezi şi cazul de mai sus!

Este foarte adevărat apoi, că mentalitatea occidentală este mai propice pentru dezvoltare zisă democratică. Acolo s-a născut democraţia modernă; acolo ea are un exerciţiu mai lung, mă rog!

De aici înainte până la transformarea acestor elemente într-un criteriu geo-strategic pentru trasarea frontierei de răsărit a Noii Europe – peste *trupul unor naţiuni!* – este o prăpastie greu de trecut!

Cine ar dori s-o treacă, nu e greu de înţeles. Şi nici de ce! Un lucru mi se pare însă clar: de grija „purităţii" democratice a Noii Europe anumite ţări din centrul continentului sunt fascinate de „frontiera catolică" de la răsărit, pentru că ea permite *iredenta şi revanşa!* Cu „acte în regulă" şi într-o haină modernă ce include automat în „lumea bună"! Este suficient însă să ne amintim că expansiunea catolicismului la răsărit – mai ales în anumite zone – s-a făcut cu *spada vechilor imperii*. Abia în urma armatelor au venit misionarii şi banii din Apusul catolic. Acum, sub pretextul unei cântăriri „atente" de „şanse" şi „compatibilităţi", ni se propune un scenariu invers: mai întâi „misionarii" moderni („drepturilor omului" şi banii (drămuiţi şi ale condiţionaţi) Apusului şi mai apoi dominaţia (chiar dacă în haine noi) atât de bine cunoscută

(va urma)

Corneliu DIB

Comunicat

cu privire la situaţia actuală a publicaţiei „Mişcarea"

Dezvoltarea unei întreprinderi de orice fel, inclusiv a unui ziar, presupune existenţa unui capital de început, a unei **investiţii** pentru acoperirea costurilor de lansare, producţie, publicitate, difuzare, plata salariilor etc. Numai astfel se poate ajunge la un tiraj care să asigure, din încasări, autofinanţarea respectivei publicaţii.

Mişcarea Pentru România - editorul publicaţiei *„Mişcarea"* - nu a dispus până acum de sursele financiare necesare pentru o asemenea investiţie. Fondurile noastre băneşti (provenind exclusiv din modestele contribuţii ale aderenţilor şi prietenilor noştri), acoperă din ce în ce mai greu costurile de producţie, în condiţiile în care menţinem preţul revistei mult sub valoarea reală.

În pofida greutăţilor, „Mişcarea" a atins un tiraj superior majorităţii revistelor de cultură din România (reviste care sunt fie finanţate de guvern, fie de firme şi organizaţii din ţară sau străinătate). Pentru a putea însă, apărea regulat, menţinând un preţ de vânzare accesibil, trebuie să ajungem la un tiraj de peste 25-30.000 de exemplare. Ceea ce, din păcate, încă nu avem cum să realizăm cu mijloacele financiare de care dispunem, deşi numărul cititorilor noştri este în creştere.

După cum poate că aţi observat, singura "reclamă" de care am avut parte au fost atacurile şi mârlăniile la adresa noastră, aruncate din mai toate părţile. Cititorii noştri, care cunosc exact conţinutul şi nivelul publicistic al publicaţiei editate de noi, înţeleg foarte bine discutând cu oameni care ne "cunosc" din auzite, ce efect a putut avea campania de dezinformare şi denigrare la care am fost supuşi. Nu am avut niciodată posibilitatea de a replica, prin publicitate sau printr-o difuzare amplă. În consecinţă, demontarea acestei campanii se face destul de lent.

În acelaşi timp, persistă mari greutăţi în chiar procesul de realizare a revistei. Nu am avut posibilitatea să asigurăm redacţiei baza materială necesară unei funcţionări normale. Nu există mijloacele tehnice şi materialele specifice muncii de redacţie.

Nimeni dintre cei care lucrează în redacţia *"Mişcării"* nu a primit salariu, nici măcar vreo indemnizaţie cât de mică. Spre onoarea lor nici nu au cerut vreodată aşa ceva. De altfel, revista poate apărea şi datorită faptului că oamenii care muncesc la realizarea ei o fac gratuit. Totuşi, trebuie să ţinem seama că aceşti oameni trebuie să-şi asigure existenţa. Ei au alte servicii (sau sunt studenţi), lucrând la ziar în puţinul timp liber care le mai rămâne la dispoziţie în afara programului lor de lucru. Este evident că această situaţie ridică serioase probleme de organizare. Ca în orice domeniu, activităţile redacţionale impun prezenţa constantă a unui personal specializat, avizat cu privire la problemele curente ale instituţiei respective.

Vă spunem toate acestea nu pentru a ne văita ci pentru că **dorim să fiţi corect informaţi cu privire la situaţia cu care ne confruntăm.**

În ce ne priveşte, facem tot ce ne stă în puteri pentru a asigura apariţia *„Mişcării"*. Acest efort nu pleacă din vreun interes propagandistic partizan. După cum cititorii noştri au constatat, majoritatea articolelor publicate în *„Mişcarea"* tratează chestiuni de interes general naţional, cultural, spiritual şi nu probleme de partid. Am considerat că o asemenea publicaţie de ţinută culturală românească este absolut necesară în condiţiile în care spaţiul publicistic este dominat de producţii ce cultivă de multe ori - pe lângă superficialitate, senzaţional ieftin şi incultură - un antiromânism agresiv.

Nădăjduim că cititorii şi prietenii noştri ne înţeleg şi, cei care au posibilitatea, ne vor sprijini.

Această publicaţie - tribună de afirmare a ideilor naţionale - va exista şi se va dezvolta numai cu sprijinul tuturor celor ce cred în ideile pe care, împreună, le susţinem şi le promovăm.

Departamentul Relaţii Publice al Mişcării Pentru România

„CULTUL EROILOR"
în dezbaterea noii generaţii

Se vorbeşte mult astăzi despre „dezamăgirea", „pasivismul" şi „lipsa de iniţiativă" ce caracterizează tineretul, după cum se aduc şi foarte multe *argumente contrare* acestei opinii. Chiar în paginile revistei noastre se desfăşoară astfel de controverse, iar cine le va fi citit cu destulă atenţie trebuie să fi remarcat *preponderenţa* nu doar numerică, ci şi calitativă a *argumentelor contrare*.

Pentru o scrisoare (a „fratelui Alexandru") în termeni demoralizanţi, publicată în paginile „Mişcării", am primit zeci de replici, unele publicate într-o rubrică special inaugurată, ce oferă demonstraţia capacităţii de reacţie a unei generaţii în care nu obosim a crede. Generaţie care, suntem convinşi, este în măsură să-şi asume problematica timpului său. Datoare totodată să aducă soluţii ce-i aparţin, datoare să se manifeste ca generaţie creatoare.

Noi am semnalat şi sprijinit când a fost cazul orice formă de manifestare a noii generaţii ce s-a încadrat pe aceste direcţii.

Consemnăm acum o iniţiativă – a organizării de dezbateri şi conferinţe pe teme majore de istorie, politică şi cultură – ce aparţine unor tineri colegi, în majoritate studenţi la Filologie, constituiţi în „Clubul Acoladelor". Unii dintre membrii „Clubului Acoladelor" sunt deja cunoscuţi cititorilor revistei noastre. Am salutat, cu doi ani în urmă debutul lor publicistic şi mai apoi apariţia propriei lor reviste – „Fascicule".

În data de 2 aprilie 1994, Redacţia „Mişcarea" a participat, prin redactorii săi Dan Dungaciu şi Sandra Cristea, la colocviul – intenţionat a fi primul dintr-o serie – organizat de „Clubul Acoladelor" în colaborare cu Muzeul Militar Naţional, cu tema *„Cultul Eroilor"*.

După un salut din partea Căpitanului de Rangul I dr. Jipa Rotaru, şeful importantei instituţii militare, gazdă a manifestării, au fost prezentate următoarele comunicări: prof. dr. conf. Andrei Ionescu – *„Cui îi pasă de războiul troian?"*; Dan Dungaciu, student la Facultatea de Sociologie – *„Cultul strămoşilor – instituţie a conştiinţei naţionale"*; Bogdan-George Rădulescu, student la Facultatea de Litere, eseist – *„Amurgul memoriei colective"*; prof. univ. Gheorghiţă Geană – *„Eroul ca întemeietor"*; Sandra Cristea, studentă la Facultatea de Sociologie – *„Eroism organic şi eshatologie"* şi în încheiere Cpt. de Rangul I dr. Jipa Rotaru – *„Cultul eroului necunoscut"*.

Profesorul Andrei Ionescu a început prin a relua o mai veche dezbatere desfăşurată în Franţa (prima ţară europeană ce a trecut de curând la măsuri severe pentru a stăvili efectul dizolvant al „culturii coca-cola") privind necesitatea şi actualitatea studierii istoriei. Dl profesor a demonstrat şi argumentat poziţia societăţii contemporane în raport cu propria sa tradiţie, accentuând asupra apelului la memoria colectivă – fundamentală în orice moment al existenţei unui popor.

Dl Dan Dungaciu a pus în discuţie problema funcţiei cultului strămoşilor, ca instituţie esenţială a conştiinţei naţionale, în condiţiile în care, în prezent, naţiunile se confruntă cu agresiuni dintre cele mai subtile şi mai greu de respins. Agresiunile militare tind să fie înlocuite prin variante nemilitare, dar care au în vedere toate componentele societăţii vizate ca ţintă. Rezistenţa naţiunilor la asemenea tipuri de agresiuni – „război holotropic" – devine posibilă numai dacă instituţiile conştiinţei naţionale se manifestă la cote maxime de intensitate.

Materialul d-lui Bogdan-George Rădulescu a evidenţiat fenomenul de disoluţie a memoriei colective, de înlocuire a acesteia cu una falsă, fabricată de mass-media, fenomen accentuat în „societatea de consum", lipsită de dimensiunea comunitară. Principalii protagonişti ai istoriei încetează a mai fi oamenii, pentru a fi, în schimb... maşinile! Pe această cale, nu se poate ajunge decât la despiritualizare, la dezumanizarea societăţii, la dispariţia naţiunilor şi a oricărui specific naţional.

Profesorul Gheorghiţă Geană a vizualizat problema dintr-un unghi antropologic, distingând categorii diferite, subsumabile conceptului de „erou întemeietor": de la eroul arhetipal mitologic, la întemeietorul de cultură (cazul Eminescu), de libertate (soldatul), ori de mântuire a unui popor (isihastul). Fiind vorba în toate aceste situaţii de un eroism al creaţiei, trebuie să înţelegem că are loc, de fapt, o reiterare în plan uman a operei lui Dumnezeu. De aici, dimensiunea sfinţeniei, caracteristică oricărui tip de eroism.

Următoarea comunicare, a d-rei Sandra Cristea, s-a aplecat în special asupra istoriei, stăruind asupra perioadei aurorale a statelor voievodale româneşti. Demonstraţia viza ideea că eroismul excepţional al domnitorilor reprezintă în esenţă o potenţare a calităţilor proprii neamului întreg, al cărui „eroism organic" se cuvine desluşit la proporţiile sale reale. O dimensiune religioasă profundă a fost revelată în relaţia poporului cu cel mai venerat dintre voievozi: Ştefan cel Mare şi Sfânt.

Ultimul material, al dl Cpt. R. I dr. Jipa Rotaru s-a referit la semnificaţia cultului eroului necunoscut la români. S-a prefaţat astfel un impresionant film, realizat de Armata Română, despre readucerea în capitala ţării a eroului necunoscut, din mausoleul de la Mărăşeşti, unde fusese alungat pe ascuns, din ordinul autorităţilor comuniste, străine de ideea de patrie şi de sufletul acestui popor.

Putem afirma că lucrările prezentate au reuşit să ilumineze unele dintre cele mai interesante şi însemnate faţete ale subiectului ales, constituind într-adevăr un început de serie promiţător. În final, a fost anunţată tema următorului colocviu: *„Ce este geopolitica?"* – ilustrând aceeaşi intenţie de a reactualiza chestiuni decisive pentru orizontul cultural al noii generaţii.

Luana BRAIA

NOTĂ: *Revista noastră va anunţa data şi locul organizării următorului colocviu.*

ACADEMIA ROMÂNĂ ÎŞI REDESCOPERĂ TRADIŢIA

DISCURSUL DE RECEPŢIE AL PROF. DR. ALEXANDRU SURDU

Discursurile de recepţie în Academia Română, având drept cap de serie pe cel rostit de Al. Papiu-Ilarian, la 14/26 septembrie 1869 despre *„Viaţa, operele şi ideile lui Gheorghe Şincai"*, poartă o semnificaţie specială în cultura română. Fiecare dintre marii cărturari aflaţi la tribuna Academiei, şi-a conceput logosul ca pe o luare de poziţie faţă de marile controverse şi probleme fundamentale ale spiritualităţii naţionale, ca pe o proiecţie, totodată, a unui ideal, reflectând maniera proprie de a se înscrie într-o nobilă tradiţie culturală.

Data de 15 aprilie 1994 a fost aceea a şedinţei solemne a Academiei Române, în care a fost rostit *discursul de recepţie al profesorului Alexandru Surdu*, doctor în filosofie, răspunsul fiindu-i acordat de academicianul Mihai Drăgănescu. Cele peste 250 de lucrări publicate de prof. Al. Surdu, dintre care 6 cărţi de autor, dovedesc o excepţională erudiţie şi preocupare pentru o vastă arie culturală – explicabile nu numai prin studiile urmate (ultimii descendenţi ai Şcolii lui Nae Ionescu: C. Noica, V. Bogdan, C. Floru i-au fost îndrumători în filosofia clasică germană, iar în logica intuiţionistă şi fundamentele ştiinţelor – A. Heyting şi B. van Rootselaar, la Universitatea din Amsterdam), ci şi printr-o voinţă de autoconstruire, fără de care nici o performanţă nu poate fi atinsă.

Discursul prof. Al. Surdu s-a constituit într-un elogiu adus filosofiei româneşti, pornind de la ideea că filosoful este nu numai un fiu al timpului său, ci şi al spaţiului spiritual din care provine: filosofia românească se mărturiseşte, la o privire atentă, drept un *„stâlp de foc al românităţii"*. Ea a fost purtătoarea idealului unităţii naţionale a românilor, în sprijinul căruia a adus argumentele cele mai înalte şi de necombătut ale logicii, la care s-au adăugat, în timp, cele istorice, antropogice şi etnologice, – toate acestea dovedind persistenţa conştiinţei unităţii de destin spiritual şi istoric al Neamului Românesc. Înfăptuirea Marii Uniri nu are ca urmare abandonarea acestei idei în gândirea filosofică, ci acum se încearcă *„zidirea ei în universalitate"*. Una dintre coordonatele principale ale reflecţiei filosofice interbelice este autoscopia, tentativa de cuprindere în concepte a portretului esenţial al sufletului românesc. Este etapa celor mai însemnate contribuţii filosofice în cultura noastră, o epocă de aur cu străluciţi reprezentanţi ce au acoperit, practic, toate domeniile cugetării filosofice.

În cuvinte călduroase trădând sentimente de profund respect şi emoţie, profesorul Surdu i-a invocat pe acei corifei ai culturii şi spiritualităţii româneşti ale căror nume şi opere au stat îndelung sub semnul interdicţiei: Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu, Nicolae Paulescu, Părintele Stăniloae, Constantin Noica, Mircea Eliade, Ion Petrovici etc. Căci un destin teribil a făcut ca filosofiei româneşti, ajunsă în clipa sa de apogeu, să-i fie paginile cele mai preţioase stropite cu lacrimi şi sânge.

Dl profesor şi-a exprimat convingerea că pentru societatea românească este timpul reveniriii la matca din care un cumplit experiment mondial a dislocat-o, iar cărturarii au misia de a reînnoda firul rupt, de a continua construcţia. Şi aceasta nu prin apelul la „modele de import", căci „maladiile spiritului" nu se pot vindeca nicicând cu remedii străine, dimpotrivă, chiar aceste „precarităţi", aceste „boli" proprii pot descătuşa energii neimaginate, forţe motrice autohtone. Astăzi mai mult ca oricând, „tensiunea esenţială" a filosofiei româneşti stă în însăşi *problema propriei sale existenţe*. Şi dacă în perioada interbelică, în universităţile germane, atunci când începeau discuţiile la seminariile de filosofie, un Heidegger se îndrepta cu întrebarea: *„Wo sind die Lateiner?"*, către studenţii români aflaţi în amfiteatre, în acest moment se cuvine să punem explicit această problemă fundamentală, pentru a putea răspunde din nou, cu îndreptăţire, oricărui apel major: *„Suntem aici!"*

Primirea unor cărturari ca prof. Al. Surdu în Academie este un act nu numai de recunoaştere a unor merite deosebite în activitatea sa ştiinţifică şi pedagogică, ci şi, am spune, un *act moral*, pentru că astfel de oameni au capacitatea reală şi voinţa de a-şi înţelege, ca intelectuali, răspunderea faţă de neamul de care aparţin. Şi dacă, din nefericire, ei se găsesc încă alături de semidocţi propulsaţi acolo exclusiv pe considerente ideologice şi politice, trebuie să sperăm ca primii, personalităţile de adevărată valoare profesională şi etică, vor reuşi, de-acum, să imprime direcţia justă, *naţională* acestui înalt for cultural al ţării.

Vladimir ALEXANDRU

Răspuns unor colegi de generaţie
studenţi din Cluj-Napoca

Am primit de curând la redacţie scrisoarea unui grup de studenţi din Cluj-Napoca.

Tinerii noştri colegi de generaţie îşi exprimă - pe bună dreptate! - nemulţumirea faţă de lipsa de unitate a presei naţionaliste şi lansează cu căldură un apel publicaţiilor de această orientare să-şi unească eforturile "pentru a putea oferi cu mai mult succes căutărilor de azi o alternativă naţional-creştină, absolut necesară în vederea limpezimii confuziilor în care bâjbâie tinerimea de azi ca şi întrega societate românească de altfel".

Semnatarii scrisorii se referă explicit la "Gazeta de Vest", "Puncte Cardinale", şi "Mişcarea", sesizând, în referirile reciproce dintre acestea, unele „atitudini nu întotdeauna binevoitoare".

Observaţia colegilor ardeleni este justă, formularea eufemistică neflind altceva decât tot un subtil îndemn la reconciliere.

Aprobând frumoasa lor intenţie, nu putem totuşi să nu constatăm că dânşii nu au căutat să afle cine a generat această regretabilă dezbinare.

Aşa că, pentru ca lucrurile să fie limpezi, ne vedem obligaţi să facem câteva precizări.

"Gazeta de vest"şi "Puncte cardinale" sunt, oficial, publicaţii **independente** (deşi colectivele de conducere sunt formate din persoane care deţin funcţii politice).

Revista noastră exprimă deschis, explicit, nu numai comentarii jurnalistice ci şi mesajul unei formaţiuni de luptă românească: Mişcarea Pentru România.

La ora când Marian Munteanu înfiinţa Mişcarea Pentru România, nu exista nici o grupare politică de dreapta în ţara noastră (sau măcar *declarată* de dreapta), nici o formaţiune cu fundamentare naţionalist creştină. După ce drumul a fost deschis s-au ivit (după bunul obicei post-revoluţionar) o mulţime de noi partide, toate „de dreapta", toate „naţionaliste". Au apărut bineînţeles, noi şi noi „lideri".

"Puncte Cardinale" şi "Gazeta de Vest" au salutat - chiar cu entuziasm - înfiinţarea Mişcării. Ulterior, persoanele din jurul acestor publicaţii nu au mai fost de acord cu orientarea noastră. Tot ulterior, aceste persoane au apărut în conducerea diverselor partide nou înfiinţate. Este dreptul lor să fie sau nu de acord cu noi, este dreptul lor să activeze în ce partid doresc.

În ce ne priveşte, noi nu am modificat cu nimic liniile noastre de acţiune şi doctrină. Citiţi declaraţiile noastre, urmăriţi atitudinile pe care le-am avut de la înfiinţare şi până astăzi şi veţi vedea că am mers hotărât pe una şi aceeaşi linie politică.

„Mişcarea" nu a atacat nici una din aceste reviste, nici noile partide. Cine este interesat poate consulta colecţiile celor trei publicaţii şi se va convinge că referirile noastre la adresa revistelor "Puncte cardinale" şi "Gazeta de vest" au fost **reacţii, răspunsuri la atacurile lansate de dânşii** (vezi *"Mişcarea"* nr. 4, noiembrie 1992, pagina 3 şi nr. 5, decembrie 1992, pagina 7 ş.a.m.d.).

Dacă dânşii au intenţii atât de luminoase, de ce utilizează arme din arsenalul tipic politicianismului?

Poate aţi observat stimaţi colegi că Ţara Românească e plină de tot felul de sfătuitori, de tot felul de diriguitori. Sunt mulţi cei care cred că, dacă au reuşit să termine liceul, sunt chemaţi să fericească tineretul român cu îndrumări şi indicaţii.

Nouă însă nu ne place vorbăria. Nu suntem dispuşi să înlocuim profesionalismul, pregătirea politică şi competenţa cu lozinci gazetăreşti. Naţionalism înseamnă faptă, luptă organizată, disciplină şi nu nesfârşite comentarii de pe margine.

Cine a vrut să se angajeze în luptă împreună cu noi a fost binevenit.

Mişcarea autentică de care vorbiţi şi pe care o aşteptaţi **există** stimaţi prieteni: ea este **Mişcarea Pentru România**. La ridicarea ei trudesc din ce în ce mai mulţi români, tineri şi mai puţini tineri, din toată Ţara. Prin muncă, pregătire, studiu şi sacrificiu va veni adevărata salvare a acestei ţări. Şi nu prin comentarii şi cârteli, nu prin vorbărie nesfârşită şi atacuri nedrepte.

Mulţi şi-ar fi dorit să ne oprim din drum, să ne risipim, să ne pierdem în cleveteală şi discuţii fără de sfârşit.

Nu purtăm ranchiună nimănui şi suntem gata să ne unim eforturile pentru orice lucrare cinstită. Toţi cei ce vor să lupte pentru România sunt bine veniţi în rândurile noastre.

Dacă nu, bună pace.

Şi pentru că l-aţi pomenit pe Codreanu în scrisoarea voastră, permiteţi-ne să redăm un citat grăitor în care, de peste timp, ni se atrage atenţia cu privire la primejdiile care pândesc o mişcare politică şi de care trebuie să ne ferim pentru a putea merge spre biruinţă:

„(...)Sunt elemente foarte bune, care au structura sufletească în aşa fel alcătuită, încât nu se pot încadra, iar dacă se încadrează distrug totul. O parte sunt intriganţi din naştere. Oriunde intră, prin sistemul de a vorbi despre altul la ureche, strică întreaga armonie a organizaţiei şi o desfiinţează.

O altă categorie o constituie aceia care au câte o idee fixă: Cred sincer că au găsit cheia tuturor soluţiilor, căutând să te convingă de valoarea lor. Alţii suferă de boala ziaristicii. Voiesc cu orice preţ să fie directori de ziare sau cel puţin să-şi vadă numele iscălit la sfârşitul unui articol. Alţii au o purtare în societate de aşa natură, încât oriunde apar, compromit întreaga luptă şi macină încrederea de care se bucură organizaţia. În sfârşit, sunt plătiţi anume ca să bage intrigi, să sloneze şi să compromită orice încercare nobilă a mişcării."

(C.Z. Codreanu - *Pentru legionari*, 1936, capitolul *Primejdii care pândesc o mişcare politică*, pag. 258)

Dacă veţi avea disponibilitatea să cunoaşteţi mai bine Mişcarea Pentru România veţi înţelege de ce mergem hotărât pe drumul nostru, chiar aşa puţini cum suntem.

Şi, pentru cei care se îndoiesc, încheiem permiţându-ne să parafrazăm un vechi îndemn:

Nu credeţi, dragi colegi de generaţie, în nici un fel de informaţii, de veşti, de păreri despre Mişcare, citite în orice publicaţie, chiar dacă pare a fi naţionalistă, sau şoptite la ureche de agenţi sau chiar de oameni de treabă.

Nu credeţi şi nu vă lăsaţi influenţaţi şi, mai ales, nu uitaţi că singurele argumente valabile sunt cele ale faptelor, ale muncii creatoare, ale lucrării concrete în slujba Neamului românesc.

„Mişcarea"

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

Învierę

A înviat Hristos.

Sunt ani de când întoarcerea prăznuirii acestei cutremurătoare fapte ridică în mine aceeaşi tristeţe: iarăşi voi ceti aceleaşi comentarii şi voi auzi aceleaşi interpretări. Proastă literatură protestantă, anemic efort de „cugetători" pozitivişti în nevoia slăbănoagă de a împăca domeniul raţiunii cu cel al harului. Ca şi cum cine a intrat odată în împărăţia harului se mai necăjeşte cu neputinţa raţiunii!

Ce zadarnică băiguială - ştiinţifică, dragă Doamne! - în jurul unui FAPT simplu şi evident! „Renaşterea naturii", „mitul solar" şi atâtea alte neputinţe, pentru a excamota faptul năucitor, dar FAPT, al învierii după trup a Lui Hristos. Căci a înviat, aşa cum o hotăra mai dinainte, de altfel, scriptura; şi a fost, după trup, în mijlocul alor Săi, în acelaşi fel precis şi *real* în care este în mijlocul nostru - trup şi sânge - şi va stărui să fie până la sfârşitul veacului.

A înviat, *cum vom învia şi noi*, atunci când vor suna trâmbiţele judecăţii din urmă, se vor rupe peceţile cărţii şi vor cădea zidurile carcerii *vremii; adică la sfârşitul veacului.*

Aci e doară toată „taina"; care nu e, de fapt, nici o taină, ci numai o neînţelegere. Noi vom învia din morţi la judecata de apoi. Adică atunci când se va sfârşi *istoria*, şi vor cădea încercuirile timpului şi spaţiului. Ne-am născut în timp; am murit în timp; vom învia însă dincolo de veac. Întocmai ca Hristos; devenit om şi jertfit în veac; dar înviat în afară de acesta, şi rămas în mijlocul nostru după natura Lui de înviat în afara veacului.

Cum se lămuresc toate! Şi învierea, şi prezenţa Lui de-a pururea în mijlocul nostru! În sfânta împărtăşanie este prezent Hristos nu „în formă de" pâine şi vin, ci existând în *chip real* ca trup şi sânge. Nu e deci vorba de un simbol, de o prefiguraţie, ci de un fapt real. Şi totuşi... noi nu *vedem* acolo decât pâine şi vin, deşi *este* trup şi sânge.

Ce însemnează asta? Înseamnează că există mai multe planuri de existenţă; şi că pentru fiecare din aceste domenii noi *trebuie* să avem mijloace speciale de investigaţie. Că nu putem să înţelegem prin raţiunea noastră decât ceea ce cade *înlăuntrul* veacului; şi că pentru ceea ce este în afara lui avem nevoie de un alt instrument, în speţă - al credinţei.

Din această lume de dincolo de veac face parte învierea după trup a Lui Hristos; care înviere, ca şi înălţarea la cer, ca şi prezenţa în mijlocul nostru, nu sunt *minuni*, decât în ordinea veacului şi a raţiunii; dar sunt realităţi şi existenţe *firesti* în ordinea care ţine de domeniul credinţei.

Simbol? Nu. Ci FAPT. Simbolic, poate fi cel mult *limbajul* nostru. Faptele însă nu pot fi simbolice, ci numai fapte, pur şi simplu. A înviat Hristos. Nu Hristos-Dumnezeu, ci Hristos-Omul, anticipând învierea noastră la sfârşitul veacului. *Anticipând-o*, dar nu schimbându-i natura. Învierea Lui e la fel cu învierea noastră; şi după cum noi vom învia la sfârşitul veacului, deci *după încetarea* acestuia, aşa a înviat şi El: în afară de veac.

Afirmând prin aceasta existenţa mai multor lumi, de grade de realitate deosebite, sau mai exact comportându-se în chip deosebit faţă de Absolut.

Şi astfel învierea nu este actul prin care noi am fost mântuiţi; ci numai anunţarea şi definirea lumii în care vom trăi după judecata de apoi.

„Hristos a înviat din morţi, *cu moartea pre moarte călcând...*" Moartea Lui - deci *jertfa* Lui - este faptul hotărâtor al mântuirii noastre. Învierea este doar semn pentru viaţa veacului *ce va să vie*, deci nu a veacului care, pentru noi, este în acest moment.

Să lăsăm deci interpretările şi încercările de a înţelege, şi să mărturisim smeriţi *credinţa* noastră nestrămutată:

„Şi a înviat a treia zi după scripturi".

Nae IONESCU

MAI - FLORAR (31 zile) - ziua are 14 ore, noaptea 10 ore

† 1 D Învierea Domnului. *Sfinţii Papa*
Duminica Sf. Învieri, toate ale praznicului Ap. Fapte I, 1-8; Ioan I, 1-17

† 2 L Sf. Paşti. Aducerea moaştelor Sf. Ierarh Atanasie cel Mare
† 3 M Sf. Paşti. Sf. Mc. Timotei şi Maura; Sf. Dioder
4 M Sf. Cuv. Mc. Pelaghia; Cuv. Valerian (*Harţi*)
5 J Sf. M. Mc. Irina; Sf. Mc. Neofit şi Grian
† 6 V Izvorul Tămăduirii; Sf. şi Dreptul Iov, mult răbdătorul
7 S Arătarea Semnului Sf. Cruci la Ierusalim, Sf. Mc. Acachie
† 8 D Sf. Sfinţitul Ap. şi Ev. Ioan; Cuv. Arsenie cel Mare
Duminica a II-a după Paşti (a Sf. Ap. Toma); Ap. Fapte V, 12-20; Ev. Ioan XX, 19-31; glas 1, vosc. 1

9 L Aducerea moaştelor Sf. Ierarh Nicolae; Sf. Proorocul Isaia; Mc. Hristofor
10 M Sf. Ap. Simon Zilotul; Cuv. Isihie
11 M Sf. Sfinţit Mc. Mochie, Arcadie şi Dioscur
12 J Sf. Mc. Ioan Valahul; Sfântul Epifanie Arhiep. al Ciprului; Gherman Patriarhul Constantinopolului
13 V Sf. Mc. Glicheria; Cuv. Serghie Mărturisitorul
14 S Sf. Mc. Isidor cel din Hios şi Teraponţ
15 D Cuv. Pahomie cel Mare; Cuv. Ierarh Ahile, Arhiep. al Larisei
Duminica a III-a după Paşti (a Mironosiţelor); Ap. Fapte VI, 1-7; Ev. Marcu XV, 43-47; glas 2, vosc. 4

16 L Cuv. Teodor Sfinţitul; Sf. Mc. Isachie
17 M Sf. Ap. Andronic şi Iunia; Cuv. Nectarie şi Teofan
18 M Sf. Mc. Teodot, Petru, Dionisie, Veniamin, Sf. Hristina
19 J Sf. Mc. Patrichie; Sf. Mc. Chiriachi; Cuv. Memnon
20 V Sf. Mc. Talaleu şi Talasie; Cuv. Marcu Postitorul
†21 S Sf. Mari Împăraţi Constantin şi Elena
22 D Sf. Mc. Vasilisc şi Marcel
Duminica a IV-a după Paşti (a Slăbănogului); Ap. Fapte IX, 32-42; Ev. Ioan V, 1-15; glas 3, vosc. 5

23 L Cuv. Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadei
24 M Cuv. Simion; Sf. Mc. Serapion; Sf. Mc. Marciana
†25 M A treia aflare a Capului Sf. Ioan Botezătorul; Sf. Mc. Celest
26 J Sf. Ap. Iuda; Sf. Sfinţit Ap. Carp şi Alfeu
27 V Sf. Mc. Teraponţ şi Alipie; Sf. Mc. Iuliu Veteranul
28 S Cuv. Nichita al Calchedonului, Sf. Sfinţit Mc. Eladie; Sf. Mucenită Eliconida
29 D Sf. Cuv. Mc. Teodosia fecioara; Sf. Mc. Olivian Ep. şi Alexandru Episcopul Alexandriei
Duminica a V-a după Paşti (a Samarinencei); Ap. Fapte XI, 19-30; Ev. Ioan IV, 5-42; glas 4, vosc. 7

30 L Cuv. Isaachie Mărturisitorul şi Varlaam. Sf. Mc. Natalie
31 M Sf. Ap. Ermie; Sf. Mc. Ermei, Eusebie şi Haralambie

Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei

CUVIOSUL SILUAN ATHONITUL: „ÎNTRE IADUL DEZNĂDEJDII ŞI IADUL SMERENIEI"

Isaac Sirul, „probabil cel mai mare dintre scriitorii asceţi şi mistici ai creştinătăţii răsăritene" (Nicolae Arseniev), vorbind despre desăvârşirea inimii, căutată cu smerenie de preacuvioşii monahi, spune – în scrierile sale: „Este aprinderea inimii pentru întreaga creaţie – pentru omenire, păsări, animale, chiar şi pentru duşmanii adevărului şi pentru tot ceea ce există. Iar atunci când se gândeşte la toate acestea sau le contemplă, şuvoaie de lacrimi curg din ochii lui datorită puterii milostivirii care îi mişcă inima spre mare îndurare. Iar inima se simte atinsă şi nu mai îndură să vadă sau să audă nici un fel de suferinţe a făpturii, nici cea mai uşoară durere. Atunci el oferă, chiar şi celor care îl fac să sufere, rugăciunile şi lacrimile sale permanente, pentru cei care se târăsc în praf, el se roagă – din profundul milostivirii care se revarsă din inima sa fără măsură, urmând exemplul lui Dumnezeu".

Dacă acestea sunt semnele desăvârşirii inimii, atunci scrierile cuviosului Siluan de la Muntele Athos sunt mărturia tulburătoare a lucrării harului Duhului Sfânt în inima monahului care atinge, în setea sa de iubire pentru Dumnezeu şi pentru făpturile sale pentru Dumnezeu şi pentru făpturile sale *sfinţeniei vieţii şi scrierilor schimonahului Siluan.*

În esenţă, învăţătura cuviosului Siluan este afirmarea necesitatăţii dobândirii Duhului Sfânt pe calea rugăciunii neîncetate şi a smereniei. Siluan face parte din acei rari Sfinţi şi creştini desăvârşiţi care primesc încă de la începutul ascensiunii lor duhovniceşti harul Duhului Sfânt. (Creştinii obişnuiţi trăiesc viaţa pământească doar în credinţă, nu şi în vedere duhovnicească). Aceştia vor fi cu atât mai încercaţi, căci vor suporta riscurile pierderii inevitabile a haruluí. Sensul acestei încercări este însă ziditor, pentru a spori râvna rugăciunii, a credinţei şi a iubirii. Siluan cunoaşte drama pierderii harului: „Când este în Duhul Sfânt, sufletul este plin şi n-are dorul lucrurilor cereşti, căci Împărăţia Cerurilor este înăuntrul nostru (Luca 17, 21). Domnul a venit şi s-a sălăşluit întru noi (Ioan 14, 23). Dar când sufletul pierde harul atunci tânjeşte după cele cereşti şi-L caută pe Domnul cu lacrimi." (p.91).

După repetate veniri şi părăsiri ale harului, Siluan cade pradă unei disperări infernale, soră cu moartea şi cu necredinţa... Se vede înconjurat de demoni şi, rugându-se îndurerat aude în inimă glasul Domnului: „Sufletele celor mândri suferă de-a pururea din partea demonilor". „Doamne, zice atunci Siluan, Tu eşti milostiv, sufletul meu o ştie. Spune-mi ce să fac ca sufletul meu să se facă smerit?". Şi în inimă Domnul îi răspunde: „ŢINE MINTEA TA ÎN IAD ŞI NU DEZNĂDĂJDUI".

Mesajul acesta este tălmăcit teologic prin paradoxul coincidenţei maxime kenoză/teoză (golire de sine/ îndumnezeire). Nu există un singur iad: există Iadul deznădejdii la care s-a condamnat omul pe sine prin păcat şi lezarea Voii lui Dumnezeu şi iadul smereniei şi kenozei iubitoare a lui Hristos, care copleşeşte pe cel dintâi. Iubirea lui Dumnezeu-Tatăl osândeşte la iad doar pe Fiul Său ca să golească iadul şi să mântuiască pe toţi oamenii.

Vorbind despre condiţiile păstrării harului (dobândirea smereniei, a iubirii şi rugăciunii (dobândirea smereniei, a iubirii şi rugăciunii pentru toţi oamenii, iubirea de vrăjmaşi), păstrarea păcii lăuntrice), Siluan subliniază importanţa Bisericii ca păstrătoare a harului Duhului Sfânt. („Duhul Sfânt pe care l-a cunoscut în Biserică", „Duhul Sfânt Cel locuieşte în Biserică"). „Nimeni nu poate cunoaşte prin el însuşi ce este iubirea lui Dumnezeu dacă nu e învăţat de Duhul Sfânt, dar în Biserica noastră iubirea lui Dumnezeu e cunoscută prin Duhul Sfânt şi de aceea grăim despre ea". Mărturia Cuviosului Siluan are seama astfel de obiectivitatea ontologică a asceticii şi spiritualităţii ortodoxiei: actele ascetic-spirituale fundamentale ale creştinului nu sunt pur subiective, ci relevă o participare obiectivă la acte divine.

În spiritul celui mai adevărat ecumenism, neştiut de nimeni, Cuviosul Siluan se roagă pentru toţi oamenii, pentru toate popoarele, monahul fiind, după definiţia sa „cel care se roagă pentru toţi":

„Mă rog Ţie, milostive Doamne, dă întreg omeniri de la Adam şi până la sfârşitul neamurilor să Te cunoască; ...toate popoarele să cunoască pacea Ta şi toţi să vadă Lumina Feţei Tale...".

„Dacă autorităţile ar păzi porunca Domnului şi dacă poporul i-ar asculta smerenie, ar fi o adâncă pace şi bucurie pământ. Dar din pricina ambiţiei şi neascultării celor mândri, întreaga lume e în suferinţă".

„Războiul vine din păcate, nu din iubire noastră. Domnul ne-a creat din iubire şi ne-a poruncit să trăim şi să-l slăvim în iubire. Popoare ale pământului, cad în genunchi înaintea voastră şi vă rog cu lacrimi în ochi. Veniţi la Hristos. Eu cunosc iubirea Lui pentru voi".

Claudia BURLA

Cuviosul SILUAN ATHONITUL – „Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei"
Editura DEISIS, Alba Iulia, 1944.

Flori pentru Armata Roşie

sau

Ce vrea să uite astăzi PNŢCD (III)

Motto: „Dacă altora nu le-a fost ruşine mintind, cum să ne fie nouă ruşine spunând adevărul?" („Dreptatea", nr. 18/15 sept.1944)

(continuare din numărul trecut)

4. „LA MORMÂNTUL LUI LIVIU REBREANU"

Devastatoarele campanii de presă ale „Dreptăţii" nu se limitau atunci numai la anumite rubrici special create pentru această destinaţie: „Perna cu ace", sau „De la Apus la Răsărit". Au existat în afara lor şi articole mai ample, consacrate îndeobşte unui singur personaj. Nicolae Carandino de pildă – gazetar cu talent, dar veşnic în linia a doua a criticii româneşti interbelice, la două zile după debutul „Pernei cu ace", deci la 4 sept. 1944, scrie articolul nimicitor intitulat: „La mormântul lui Liviu Rebreanu". Orice urmă de milă dispare chiar şi în aceste momente când marele prozator român se sfârşea din viaţă; nimic nu mai conta atunci, cu excepţia unui singur lucru: *culoarea politică*. Retezând orice merit sau valoare, redactorul „Dreptăţii" începe direct, criticând furibund presa care a *„îndrăznit să consacre ilustrului dispărut o coloană de text prevăzut cu iscăliturі"* (erau vizaţi aici Dimitrie Gusti şi Tudor Vianu care, în „Revista Fundaţiilor Regale", nr. 10, cutezaseră să omagieze memoria celui dispărut). Nicolae Carandino continua apoi: *„Mormintele cetăţenilor banali se acoperă adesea cu flori şi cu panglici. La groapa lui Liviu Rebreanu vom îndeplini o altă sarcină, aceea de a extrage dintr-o penibilă viaţă de om, un simbol şi o învăţătură (...). Aveau nevoie nemţii la cel mai mare post cultural al ţării de un ardelean care să scuze prin prezenţa lui drama Feleacului. Aveau nevoie de un cântar social cu priză la mase; aveau nevoie de un paravan unanim acceptat, pentru a strecura înapoia lui otrava culturii naziste.*

Şi Liviu Rebreanu s-a oferit.

Autorul lui „Ion", al „Pădurii spânzuraţilor", al „Răscoalei" a trădat pentru onoruri şi pentru arginţi pe ţăranii lui năsăudeni şi a spart solidaritatea ardelenilor, adăugând la lista vânzătorilor de ţară, un nume care până atunci ne fusese tuturor scump.

În ochii noştri, personalitatea lui păstrează nimbul de trădare pe care i l-a dat duşmanul.

Va fi de azi înainte o veşnică durere pentru cititorii lui Rebreanu amintirea epocii de mare răscruce când Apostol Bologa, în loc să se spânzure, a intrat în Gestapo."

În numărul din 7 sept. 1944, în ziarul „Dreptatea" apărea, în completare, nota nesemnată: „Liviu Rebreanu a plecat la timp." Citiţi mai jos precizările pe care redactorii „Dreptăţii" au găsit de cuviinţă, fără ca nici unul să şi le asume, să le aducă în faţa cititorilor:

„De când autorul „Pădurii spânzuraţilor" a încasat un milion de la casele de editură germane, iar în ţară dispune de destinul tuturor teatrelor, actorilor şi actriţelor, a luat atuurile unui adevărat dictator ţâfnos şi arogant cu cei mici sau neagreaţi de dânsul.

Prea încrezător în forţele sale, nu admitea critici, acceptând numai elogii(...) Preţuia numai pe acei autori dramatici care-l adulau şi îi cântau în strună. În privinţa aceasta, d-nii Ion Marin Sadoveanu şi Dem Teodorescu ar putea să dea preţioase amănunte. Moartea lui Liviu Rebreanu coincide cu schimbarea regimului. A plecat la vreme şi pentru totdeauna."

5. „SĂ SE EXTINDĂ EPURAŢIA"

Concomitent cu campania contra lui Liviu Rebreanu, în temuta rubrică „Perna cu ace", Oscar Lemnaru scria: *„În acest moment crucial pentru istoria lumii, umanitatea nu se va lăsa înşelată de prejudecata talentului, de scuza ingeniozităţii sau de punctul de vedere al însuşirilor rare"*. Pe acest motiv, apăreau în „Dreptatea" sumedenie de articole demascatoare, fie semnate fie nu (de cele mai multe ori nu!), îndreptate împotriva unor personalităţi interbelice redutabile: I. Al. Brătescu-Voineşti, Ion Marin Sadoveanu, Nichifor Crainic, C. Rădulescu-Motru, Tudor Arghezi ş.a. Valuri de epitete incalificabile se revărsau împotriva acestora, *„duplicitatea"* şi *„colaboraţionismul"* fiind capetele principale de acuzare: *„Prima creatură teutonă, dl Brătescu-Voineşti, îşi abandonase cele două îndeletniciri proprii, scrisul şi pescuitul, pentru ca în coloanele unui ziar nemţesc să ucidă sufletul poporului cu articole de propagandă progermană şi cu insulte birjăreşti la adresa celor de altă credinţă politică"*. Ion Marin Sadoveanu era caracterizat şi el, la rândul său, astfel: *„a doua creatură nemţească care cu neruşinare trecuse în viteză de la dictatura carlistă la cea antonesciană (...) izbutise să devină un soi de figură politico-literară (...) şi nu ne-a slăbit o clipă în cei din urmă şase ani cu anostele sale conferinţe şi cu propaganda germană difuzată fie de la tribună, fie prin scris"* („Dreptatea", nr. 10/6 sept.1944).

În „Dreptatea" nr. 12, cu excepţia celor doi mai sus pomeniţi, mai erau înfieraţi alţi patru *„argaţi ai răposatului baron Killinger"*. Ziarul le arunca avertismentul limpede: *„Cele şase unelte germane să se pregătească! Ceasul răspunderilor nu va întârzia"*.

La rândul său, marele cărturar şi naţionalist român, Nichifor Crainic este stigmatizat pentru prima oară tot în „Dreptatea" şi de data aceasta tot de un ilustru anonim: *„Fiincă ne-am propus să facem pomelnicul tuturor slugilor naziste, nu putem trece cu vederea fără a comite o nedrepate strigătoare la cer, pe fratele Nichifor Crainic, ortodox de profesie, specialist în păcate lumeşti şi partizan nedezmințit al doctrinelor aristocrate (...). N-a fost moment delicat în viaţa publică şi militară a Reichului din ultimii ani în care dl Nichifor Crainic să nu iasă pe primul plan pentru a-şi spune cuvântul şi a contribui la victoria finală.(...)"* („Dreptatea", nr. 13/9 sept. 1944).

Pentru zelul său, Nicolae Carandino, principalul critic al ziarului „Dreptatea", avea să fie ales în comisia de epurație a Uniunii Ziariştilor Profesionişti (UZP) constituită imediat după 1944. Comisie care, cum am mai spus, nu a aşteptat odioasa broşură din 1948 conţinând cele peste 8000 de titluri interzise în cultura română. Şi-a făcut datoria cu prisosinţă, defrişând terenul pe care aveau să calce apoi, fără nici un scrupul de data aceasta, căci în loc de condeie purtau în mâinile lor revolvere, criticii „literari" ai regimului comunist de ocupaţie.

Se poate încheia acest material cu nota-avertisment semnată de acelaşi Oscar Lemnaru, apărută în preziua adunării generale extraordinare a Societăţii Scriitorilor Români din 17 sept. 1944, în care teribilul crainic penetist declama justiţiar: *„Opera de artă poate şi ea să colaboreze la marile idealuri sau la cele mai teribile dezastre. Suntem convinşi că există foarte mulţi scriitori români al căror cuget curat suportă cu greu vecinătatea profitorilor vieţii intelectuale. Ar fi foarte bine să se facă şi cu această instituţie o epurație, care să fie garanţia vieţii noastre spirituale"* („Dreptatea", nr. 19/16 sept. 1944).

Titlul notei era „Să se extindă epurația" şi rezumă poate întregul travaliu al ziarului „Dreptatea", în scurtul răgaz în care cuceritorii roşii l-au amăgit cu deşarte speranţe...

*

Am ajuns la capătul incursiunii noastre. Cum precizam încă din prima parte a articolului, scopul n-a fost nicidecum atacul vreunui partid sau al vreunei personalităţi politice. Ceea ce am urmărit de-a lungul celor trei episoade a fost în primul rând un *avertisment*.

A face distincţie între atitudinea ziarului „Dreptatea" şi politica PNŢ, imediat după 1944, ni se pare un act de obligatorie onestitate, pe care ni-l asumăm necondiţionat. A utiliza evoluţia nefastă a „Dreptăţii" din acea perioadă drept argument împotriva politicii actuale a PNŢ-CD (sau a noii serii a revistei) este un procedeu cu totul străin de intenţiile noastre. A argumenta ni se pare inutil.

Ceea ce vroiam să subliniem în primul rând sunt consecinţele nefaste pe care aparţia în rolul de purtător de cuvânt a unor inşi nereprezentativi pentru o formaţiune politică le poate avea. Un Oscar Lemnaru sau un N. Carandino (principalii „justiţiari" ai „Dreptăţii" după 1944) se găseau în această postură.

Învăţătura pe care o putem trage, în al doilea rând, este că nici chiar în politică, compromisul cu inamicul nu reprezintă întotdeauna o soluţie viabilă. Incontestabil, politica PNŢ de după 1944 a fost orientată după interesul naţional. Dar mijloacele n-au fost, se pare, la înălţimea scopurilor. Liderii PNŢ aveau să plătească mai târziu această mare eroare. Arta compromisului se poate transforma, la un moment dat, într-un teribil bumerang.

Nu am avut intenţia şi nici nu ne permitem să dăm sfaturi. Suntem absolut convinşi că PNŢ-CD îşi cunoaşte istoria mult mai bine decât i-o cunoaştem noi.

O cunoaşte şi nu o uită.

Silviu RAREŞ

MODELE DE ACŢIUNE POLITICĂ ÎN CULTURA ROMÂNĂ

Orice tentativă de înţelegere a agresiunii de mare amploare pe care regimul comunist a desfăşurat-o împotriva culturii române trebuie să aibă în vedere, în mod explicit, aspectul fundamental al *instituţiilor*. Fenomen lipsit de vizibilitate, instituţiile culturale pot fi cercetate – înfiinţarea, evoluţia şi influenţele lor – doar pe baza unui program adecvat ce presupune acumulrea de date şi informaţii, studiul relaţiilor etc. Aceste operaţiuni cer consecvenţă şi răbdare, dar concluziile ce apar în faza finală răsplătesc întregul efort prin însemnătatea lor.

Pentru a ne referi numai la literatura română postbelică, trebuie remarcat că modelul sociologic clasic de interpretare, bazat pe triada „autor-operă-public" devine insuficient: căci în regimurile totalitare se adaugă acest al patrulea element – instituţiile – ce reprezintă adeseori cheia de boltă a explicaţiei. Vom încerca să întărim aceste afirmaţii, având în vedere şi o comparaţie a raporturilor stabilite de intelectualitatea română cu politicul în perioada interbelică şi în epoca de relativă deschidere culturală ce a urmat „obsedantului deceniu".

*

Într-un articol din 1934, Mircea Vulcănescu analiza o trăsătură pe care o considera caracteristică pentru spiritualitatea generaţiei sale şi pe care o numea „istorism prin resemnare". Este vorba de un tip de atitudine ce însemna asumarea unor responsabilităţi majore într-o direcţie de acţiune puţin spectaculoasă (Mircea Vulcănescu se considera pe sine *„slujbaş al Statului român"*) şi care presupunea trecerea pe primul plan al priorităţilor individuale, nu autorealizarea, ci *„coborârea în istorie"*, integrarea în realitate şi efortul depus pentru a face această realitate *„cât mai puţin proastă"*. Formula apare în „Ultimul cuvânt" rostit în apărarea sa de Mircea Vulcănescu în 1948, în faţa cu Curţii de Apel din Bucureşti, referindu-se la perioada anilor 1941-1944. Iar această atitudine n-a fost, pentru generaţia interbelică, una specifică doar momentelor favorabile, ci ea a caracterizat această generaţie şi în clipele grele, ale dictaturii militare şi ale prioadei celui de-al doilea război mondial. Citâm din articolul amintit mai sus: *„Cheia întregii atitudini a istorismului resemnării stă-n convingerea că întărirea vieţii în comun nu-i cu putinţă decât dacă o pleiadă a celor mai buni ai generaţiei se vor hotărî să se sacrifice, să renunţe la împlinirea lor, la autorealizarea lor pentru binele celor mulţi"*.

Fundamental li se părea membrilor generaţiei interbelice să lucreze eficient pe o direcţie românească, să desăvârşească, după Marea Unire, un Stat românesc, în aceeaşi măsură în care apreciau ca importantă ridicarea, prin creaţie, a spiritualităţii româneşti la universalitate. Şi au acţionat în acest sens *„punând în cumpănă toată răvna şi toată priceperea lor specială, care-i mare"* (Mircea Vulcănescu), cei mai mulţi de deplin conştienţi de sfârşitul războiului şi de posibilele consecinţe. Ba chiar unii dintre cei mai străluciţi reprezentanţi ai acestei generaţii aveau să-şi expime, mai apoi, în mod limpede, regretul de a nu se fi implicat suficient în „viaţa cetăţii", şi ne referim la Mircea Eliade care, aflat departe de ţară, avea să scrie – cu o mustrare implicită – că, temându-se de a nu cădea în politicianism, unii dintre ei nu s-au implicat în *politică*, într-o politică pusă în slujba naţiei. *„Acesta a fost, poate, cel mai mare păcat al generaţiei noastre"*, deplânge Eliade, căci *„am lăsat locul liber nepricepuţilor, oportuniştilor, mediocrilor"*.

Avem de-a face, deci, cu teoretizarea şi, într-o, anumită măsură, cu aplicarea unui model de acţiune politică în cultura română.

Acest model nu a fost însă şi al generaţiei intelectuale postbelice – aşa - numita generaţie Labiş ori Nichita Stănescu –, ce s-a manifestat după consumarea celei mai dure etape a agresiunii comuniste, care a însemnat întemniţarea şi în mare măsură anihilarea fizică a întregii elite culturale şi poltice româneşti. După 1964, a existat însă acel moment important, de deschidere, în care s-a putut pune din nou, cu şanse reale, problema desfăşurării unei activităţi mai mult sau mai puţin oficiale pe *direcţie naţională*, problema resurecţiei *mecanismelor identitare*. Şi aflăm numeroase şi importante gesturi de reconquistă culturală, în publicarea de cărţi şi apariţia de reviste ce valorificau tradiţia românească, ce reprezentau creaţii de mare valoare în spirit românesc autentic şi care se plasau în opoziţie deschisă cu linia ideologică oficială. Se poate afirma că oamenii aceştia, creatorii, au salvat sufletul poporului român prin *creaţie*.

În ordinea politică însă, asistăm acum la un *şir de demisii*, la părăsirea instituţiilor de către această generaţie care dovedea astfel o gravă carenţă în bătălia, pe care ar fi trebuit s-o susţină, pentru instituţii, pentru statul românesc. În condiţiile în care nu au aplicat modelul „istorismului prin resemnare", această generaţie nici nu a inventat un alt tip de reacţie la realitatea constrângătoare cu care se confrunta şi din faţa căreia s-a dat la o parte.

Problema instituţiilor este vitală, pentru că cei aflaţi în ele le dau destinaţia corectă, necesară, fericită, sau o altă destinaţile formulează programul lor de funcţionare. Penetrarea lor de către oameni care să le dea o *destinaţie naţională* este deci fundamentală. Or, generaţia în discuţie nu doar că a demisionat din posturile pe care le ocupa în cadrul lor, dar, în numeroase cazuri, membrii ei au părăsit instituţiile pe care ei înşişi le creaseră şi le aduseseră la un nivel valoric remarcabil (vezi plecarea lui Ion Lăncrănjan de la „Gazeta literară", a lui N. Breban de la „România literară" etc.). Au existat desigur şi excepţii (Al. Oprea care, dat afară de la „Gazeta literară" şi având vocaţia instituţională, a înfiinţat Muzeul Literaturii Române, din a cărui activitate e suficient să amintim continuarea publicării operelor complete eminesciene, ediţie începută de Perpessicius), dar, pe ansamblu, nu greşim dacă afirmăm că este vorba de o „generaţie demisionardă". Iar aceasta este o acuză, întrucât locurile goale au fost ocupate neîntârziat de către inşi care n-au ajuns niciodată la o conştiinţă şi opţiune naţionale limpezi, dar au vorbit în numele lor. Şi au avut, aflându-se în instituţii, conducându-le, posibilitatea de a-i eticheta pe ceilalţi, acuzându-i de „colaboraţionism", de „legionarism" etc. pe C. Noica, Petre Ţuţea ori Edgar Papu, blocându-le astfel orice acces în spaţiul public, de a eticheta toate valorile autentice ale culturii şi spiritualităţii româneşti (începând chiar cu Eminescu) şi de a le pune astfel la index. Aceste etichete şi aceste indexuri sunt încă, din păcate, şi astăzi în funcţiune, de unde se poate vedea importanţa acelei atitudini prin faptul că avem de-a face cu consecinţe de lungă durată.

Membrii generaţiei Labiş au abandonat lupta pentru instituţii, au ieşit din scenă lăsându-le la dispoziţia unor interese antinaţionale, iar explicaţia acestui fapt este fie că nu i-au sesizat importanţa, fie că n-au rezistat impactului, fie că pur şi simplu au fost scoşi în urma unui program coerent pus în acţiune în acest sens. Dar această ultimă variantă s-a materializat mai târziu, în special prin anii '80 şi a privit un număr comparativ mic de cazuri. Regimul comunist a fost o veritabilă pepinieră de mediocrităţi, care au fost însă instruite să preia toate aceste posturi pe care creatorii şi oamenii de valoare le lăsau neocupate. Ceea ce se petrece astăzi în cultura română, în speţă dificultatea, în continuare, a promovării tradiţiei naţionale, a valorilor naţionale autentice, faptul că putem vedea instituţiile culturale ale statului lucrând *împotriva* culturii, literaturii, metafizicii româneşti, a omului religios românesc sunt consecinţe şi ale acelor stări de lucruri despre care am vorbit. Nici o mirare, deci, că lucrările lui Mircea Vulcănescu apar în tiraje de... 1000 de exemplare („Pentru o nouă spiritualitate filosofică" vol. I, căci vol. II şi III zac încă în birourile editurilor...), că apariţia scrierilor lui Petre Ţuţea e întâmpinată cu scepticism de gazetele mai vechi sau mai noi, apărute după decembrie '89 şi aparţinând celor care şi acum, ca şi înainte – doar că astăzi mai vizibil poate – deţin posturile importante în cultură şi accesul la presă, TV etc.

Generaţia Labiş nu a înţeles sau nu a fost în stare să aplice mesajul pe care îl transmiseseră membrii generaţiei Vulcănescu. Aceştia – cei care rămaseseră în viaţă şi în ţară – Papu, Noica, Ţuţea – erau deja *marcaţi* şi nu mai puteau decât, cel mult să-şi construiască *propriile instituţii* (şi aceasta este o posibilă explicaţie a faptului că, în prima etapă, închisorile cu deţinuţi politici deveniseră „Universităţi", ori că oameni ca Petre Ţuţea, ca Noica au încercat să-şi creeze propriile „şcoli" prin care să-şi transmită mesajul către generaţiile următoare). Dar pentru instituţiile oficiale se punea – şi se pune din nou, cel puţin la fel de acut – problema penetrării lor de către oameni ne-marcaţi astfel şi care să le dea destinaţia cuvenită, aceea a promovării intereselor româneşti şi nu a folosirii lor în scopuri de grup ori în favoarea unor interese antinaţionale – cum vedem că se întâmplă în prezent.

Mircea Vulcănescu spunea că generaţia sa, intrând în viaţă în împrejurări dintre cele mai grave, s-a maturizat curând şi are *„o doză de seriozitate în judecarea problemelor care o face mult mai critică decât generaţiile dinainte, sau chiar a acestora care vin după noi"*. Din păcate pentru cultura română, activitatea generaţiei următoare a confirmat aceste premoniţii. Este aceasta însă, iată, o provocare cu care acum şi generaţia noastră se confruntă şi problema dacă vom şti sau nu tragem concluziile corecte care se desprind din aceste fapte ce sunt deja istorie – deşi una foarte recentă – va avea consecinţe pe termen îndelungat.

Sandra CRISTEA

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

ÎNTRE „NAŢIONAL COMUNISM" ŞI „CELĂLALT-MARXISM" (III)

Motto: „...consideram societatea românească din care plecam, o societate fascistă." (Vladimir Tismăneanu – „Ghilotina de scrum", 1992)

Am ajuns la ultima parte a unui răspuns căruia nici eu nici dumneavostră, poate, nu i-am fi întrezărit dimensiunea. Îmi îngădui însă să vă mai reţin atenţia cu o ultimă problemă.

Aspectul asupra căruia vă invit să stăruim în finalul ultimei mele intervenţii se acroşează, inevitabil, de o interogaţie obsesivă: ce mai rămâne astăzi din credinţa unui marxist, după experienţa devastatoare a celor 50 de ani de experiment răsăritean? În ce măsură mai poate crede cineva *acum*, când cortina a căzut dezvăluind în întregime cea mai cumplită agresiune dezlănţuită împotriva omului cunoscută până azi în istorie: *comunismul* ? Într-un cuvânt, cum mai poate fi astăzi cineva *marxist?*

Să fim înţeleşi. Când scriu „cea mai cumplită agresiune împotriva omului" nu uit nici o clipă celelalte grozăvii ale sec. al XX-lea. Consider însă inutil să mai argumentez despre cinismul şi dispreţul de care dau dovadă cei care, cu metodă, cu tenacitate şi cu disperare se străduie acum să re-inventeze nazismul. A tolera astăzi comunismul, resuscitând „nazismul odios", „fantoma lui Hitler", tehnică pe cât de profitabilă pe atât de dragă unora, este o operaţiune pur *politică*. O tentativă nerușinată, o încercare de salvare „pe ultimii metri", condamnată însă, inevitabil, la eşec.

Nimic nu mai poate salva comunismul, nici măcar apelul deznădăjduit la nazism. Şi nu mă gândesc aici la o posibilă *comparaţie*, la numărul victimelor – cumplită „unitate de măsură"! –, căci nu câteva milioane în minus acordă circumstanţe atenuante sistemului în cauză (cel nazist, de data aceasta) sau la cronologia evenimentelor (nazismul ca reacţie la comunism). A confrunta *astfel* cele două monstruozităţi istorice este o tentativă lipsită de sens.

Reacţia Răsăritului, cu toată strădania unei mass-media mondiale teribil de obediente, nu poate fi aceeaşi cu cea a Occidentului. Rănile sunt încă deschise iar loviturile mai dor încă pe mult prea mulţi. Delirul ucigaş, dezlănţuit în numele „profetului" Karl Marx, a început acum 70 de ani – şi e suficient acest argument pentru a anula orice comparaţie –, timp în care experimentatorii au încercat să zdrobească tot: state, naţiuni, etnii. Au voit să lichideze familia şi propietatea, au plănuit să nimicească resorturile ultime ale societăţii, mobilurile şi identităţile lor. Au vrut să uzurpe, precum Satana, locul lui Dumnezeu.

Dar ceea ce vor să ne oblige unii cu orice preţ să uităm astăzi este că *sistemul nazist a fost adus în faţa judecăţii istoriei!* Un tribunal special i-a demascat, judecat şi condamnat, iar numele lor poartă stigmatul greu şi definitiv al oprobiului istoriei.

Astăzi însă, în locul unui proces MONDIAL al comunismului, ni se serveşte... un nou proces al nazismului! Sfârşitul de secol XX îşi refuză încă, deliberat, asumarea până la capăt a utopiei criminale. Imaginaţi-vă cum ar fi întâmpinat actualmente de mass-media sau de cercurile politice ale lumii cineva care vorbi cu înţelegere despre Hitler, Göbbels, Göring, Carl Schmidt sau Hans Freyer, chiar despre Heidegger în perioada sa „politică" (reacţia mondială la lucrarea istoricului englez David Irving „Lăsaţi vaporul Auschwitz să se scufunde" este emblematică din acest punct de vedere!). Şi imaginaţi-vă acum care ar fi atitudinea dacă subiectele s-ar numi Marx, Lenin, Stalin sau Troţki, sau dacă ar fi dezbătute „operele" economice sau sociologice ale teoreticienilor bolşevici. Dacă reacţia la prima tentativă ar fi zdrobitoare, cea de-a doua s-ar plasa fără discuţie la nivelul normalului. Cine să se impacienteze astăzi, când cărţile acestora există în librării sau biblioteci, când abundă circumstanţele atenuante, când numele lor circulă nestingherite, când partidul comunist „aureolat" de milionul de crime, fiinţează încă, de nimenea tulburat...

•

Cele scrise mai sus nu au darul de a ne îndepărta de la subiectul nostru. Dimpotrivă. Vom putea acum să vedem mai bine, poate, ce-i mai rămâne de făcut unui marxist astăzi. Cum îşi construieşte apărarea şi ce cale mizerabilă preferă pentru a camufla abjecţia şi crima. Şi *astfel* să ajungem la dl Tismăneanu.

Se ştie că în Franţa, odiosul dictator cultural care devine într-un final, J.-P. Sartre – după incredibila performanţă de a-şi abandona propriul sistem filosofic în favoarea celui marxist – recuza cu îndârjire orice probă ce-i dezvăluia tragica realitate ascunsă în dosul propagandei comuniste al cărui înfocat promotor devenise. Era un refuz programatic prin dinamitarea oricăror evidenţe.

O asemenea atitudine a devenit astăzi impracticabilă. Dar tentativele de a „salva" marxismul, de a te „salva" pe tine, ca susţinător ardent al lui, n-au dispărut, dobândind în prezent forme aproape neverosimile. Mă mulţumesc să redau aici doar una dintre ele, cea mai des utilizată.

Printr-o subtilă „întoarcere de obiectiv" a mass-mediei mondiale, coroborată apoi cu o precis focalizată campanie anti-nazistă (anti-fascistă, anti-legionară etc.) se operează o „incizie" în istoria comunismului mondial. Dezbaterea politică este împinsă perfid către ultimele decenii ale regimului, când, ca urmare a apariţiei pe scenele politice a liderilor comunişti autohtoni, se poate opera cu eticheta devastatoare de „naţionalism" (ultimul Larousse – 1994, este poate proba cea mai elocventă). Semnalul l-a dat la noi Silviu Brucan când „politologul" a decretat revoluţia din decembrie drept „anticeauşistă". Înarmaţi acum cu acest pretext, noii combatanţi vor nega cu satisfacţie orice analogie dintre marxism şi comunismul „afişat" atunci, catalogând acest ultim interval al evoluţiei societăţilor drept... fascism. Cazul României este emblematic, iar cuvintele d-lui Tismăneanu edificatoare: *"...consideram societatea din care plecam o societate fascistă"*. Observaţi că astăzi se vorbeşte în unele cercuri mult mai intes despre „naţionalismul" lui Ceauşescu decât despre comunismul lui.

Prin urmare: nici Marx, nici Lenin, nici Troţki, nici chiar Stalin (nici chiar Ana Pauker! Reamintiţi-vă declaraţiile de „reabilitare" ale lui Moses Rosen), ci – în cazul României –... Ceauşescu. E prea puţin. Căci dacă lui Nicolae Ceauşescu nu-i pot fi iertate niciodată momentele în care s-a ridicat împotriva poporului său, onoarea de a fi „ţapul ispăşitor" al unui proces al comunismului nu i-o putem oferi.

Inutil să spun că acelaşi traseu îl frecventează şi dl V.Tismăneanu, acompaniat pas cu pas de domnii Nicolae Manolescu, Stelian Tănase, Mircea Mihăieş & Co. Reprehensiunile d-sale se îndreaptă către „comunismul românesc" – negând de fiecare dată existenţa vreunui conflict etnic în clasa politică postbelică –, orientând cu orice prilej discuţia spre „naţionalismul" feroce instaurat după 1965. Aflăm că ceea ce am trăit noi nu a fost comunism, ci „naţional-stalinism" (p.220). Drept probă este invocat un articol al revistei „Dissent", utilizat copios în argumentare, şi în care, ne spune aprobator dl Tismăneanu: *"... se analiza bine (subl.ns.) continuitatea, legionarismului, stalinismului şi ceauşismului"* (p.48). (Nu mă pot abţine să nu citez şi replica d-lui Manolescu: *„Veriga slabă din lanţul tău este Stalin..."*. Las comentariile pe seama dumneavoastră.)

Dar să-i lăsăm în continuare cuvântul d-lui Tismăneanu: *„Ce a fost, Dumnezeule, comunismul român? A fost combinaţia sinistră de stalino-fascism plus, termenul e cel mai potrivit, neo-iobăgie"*. (p.99). Iar un dialog ne va clarifica, sper, definitiv: *„Vladimir Tismăneanu: «... există la toate nivelele (comunismului postebelic din România, n.n.) o formidabilă convingere că valorile, atâtea câte există, trebuie distruse.» Mircea Mihăieş: «Aşta crezi că ar fi unul din miturile fondatoare ale comunismului?» Vladimir Tismăneanu: «Dacă te referi la comunism în varianta Karl Marx, nu.» Mircea Mihăieş: «Dar comunismul în varianta Karl Marx n-a existat!» Vladimir Tismăneanu: «Exact...»"* (p.197).

Aşadar, nu comunism, ci „comunism ceauşist român". Afirmaţia este gravă căci are darul de a inversa perspectiva şi de a salva astfel învăţătura originară; de a proteja „marxismul cel bun" – „celălalt marxism", cum ar zice dl Tismăneanu. Nu fundamentul teoriei este prin urmare fals, ci *concretizarea* lui. Orice critică a marxismului devine acum *numai* o analiză. „Răutatea" la adresa marxismului este „epistemologică", dezavuarea este numai teoretică, iar „atacurile" îşi ating ţinta prin revers: ele validează, nu anulează.

Chestiunea pe care vreau s-o aduc în [illegible] dumneavoastră nu este cea a marxismului, [illegible] tip de discurs teoretic (analize economice, sociologice, etc.) – ci drama perpetuării, prin astfel de procedee, a speranţei intacte în marxismul se va instala vreodată cu adevărat. În forma lui bună şi nepervertită. Ţinta „celuilalt marxism", a „comunismului varianta Karl Marx"... Eroarea este [illegible] dar amăgirile de acest gen trebuie [illegible] alimentate, căci prin asta se mai hrăneşc [illegible] deşarte ale partidelor comuniste occidentale, în spatele acestor bieţi nenorociţi se [illegible] încă indivizi care au ucis în numele Binelui [illegible] a lui Marx, criminali care mai trăiesc nestingheriţi, sau imaginea *reală* a celor care mai sunt.

•

A venit vremea să pun punct răspunsului meu. Am profitat de întrebările dumneavoastră pentru a pune unele probleme sau a stărui asupra altora, mai mult, probabil, decât aţi v-aţi aşteptat.

Acuza principală pe care i-o aduc d-lui V. Tismăneanu este – dacă acceptaţi o posibilă concluzie – obstinaţia cu care d-sa vrea să fie judecător într-un proces în care este, fatalmente, parte (meteahnă veche a oamenilor de stânga; amintiţi-vă tentativa lui Benda din sa „La trahison des clercs"). Critic sau nu, d. Tismăneanu rămâne un om de stânga, cu o mentalitate de stânga, aprehensiunile d-sale viciind sistematic orice „analiză". Nonşalant, d-sa evocă mustrător prestaţiile analitice ale unor notorii militanţi şi ideologi ai stângii precum dnii Silviu Brucan, Ghiţă Ionescu, Pavel Câmpeanu sau Radu Florian, dar [illegible] critica (blândă!) practicată, prin însuşi faptul acceptării lor ca interlocutori, îi validează. Statutul lor de „parteneri de dialog" este, pentru dl Tismăneanu, de necontestat.

Dreptul de cetate este refuzat însă categoric orientării opuse, naţionaliste, – am văzut cazul lui Nichifor Crainic – căreia îi este interzisă orice intevenţie. Aici avem de-a face cu „aberaţii", „moduri de întârziere mintală" care, pe dl Tismăneanu – „structura mea este internaţionalistă"! – îl fac „să zâmbească".

Ca să revin la întrebarea dvs, opoziţiei – nu mă refer cu precădere la cea reprezentată de interlocutorii d-lui Tismăneanu –, îi reproşez superficialitatea şi naivitatea (dacă [illegible] superficialitate şi naivitate este!) de a crede că anticomunism înseamnă *numai* a schimba un sistem economic cu altul, sau a instaura un alt sistem politic – democraţia. A rămâne numai la acest stadiu, a nu înţelege că principiile societăţii – pe care vor fi aşezate ulterior formulele ei politice sau economice – trebuie transformate, înseamnă a te menţine la jumătatea drumului. Înseamnă că oricând un nou „comunism", sub un alt nume de data aceasta, va fi posibil.

Experimentul comunist nu a reuşit. Nu face nimic. Masoneria mondială are un altul la dispoziţie. Este proiectul „Noii Ordini Mondiale" şi a început de mult, cu mult înaintea Maastricht-ului...

Viitorul „comunism fără... comunişti" stă să se nască.

Dan DUNGACIU

Mult stimate Domnule Corneliu Coposu,
Preşedinte al Partidului Naţional Ţărănesc Creştin-Democrat,

Sunt Andrei-Iustin Hossu, lector universitar, doctor în Filosofie, la Universitatea din Cluj. Am 44 de ani. Sunt simpatizant PNŢCD şi membru al Mişcării pentru Regatul României.

Ataşamentul meu faţă de PNŢCD este afectiv şi familial: sunt ardelean greco-catolic; sunt sălăjan, ca şi Simion Bărnuţiu, Iuliu Maniu şi Dvs.; am cultul lui Iuliu Maniu (în PATRIA, ziarul PNŢCD Cluj, din Februarie 1990, am publicat studiul-eseu *Iuliu Maniu – Mahatma Gandhi al Românilor);* Bunicul meu, învăţătorul Andrei Hossu din satul Cheud, judeţul Sălaj, a fost şef de plasă PNŢ, a avut cinstea de a-l întâmpina pe Iuliu Maniu în gara Aluniş-Sălaj, în timpul campaniei electorale din toamna 1928 (bunicul a murit în 1936, Dumnezeu să-l ierte!). Tatăl meu, filosoful Petre Hossu (care nu a făcut şi nu face parte din nici un partid politic), figură strălucită a studenţimii româneşti în răstimpul perioadei sibiene a Universităţii clujene (1940-1945), a avut cinstea de a fi prezentat lui Iuliu Maniu, la 31 Decembrie 1944 la Sibiu în casa nepoţilor săi Boilă, de către prietenul său, medicinistul Grigore Poruţiu, preşedintele TUNŢ (dl. dr. Poruţiu a murit tânăr, în 1953, Dumnezeu să-l ierte!).

Între 21 Ianuarie 1990-29 Iunie 1992 am fost membru activ al PNŢCD Cluj. În Octombrie 1990, la conferinţa judeţeană a PNŢCD Cluj, am fost ales membru în Comitetul judeţean Cluj al PNŢCD, întrunind cele mai multe voturi din cei 50 de membri aleşi (86 de voturi din totalul de 100). Am scris la PATRIA, am vorbit cu mare ecou în public la mitingurile ţărăniste, monarhiste şi antiprezidenţiale, am conferenţiat în cadrul Departamentului de Studii şi Doctrină al Partidului.

Am devenit apoi, Domnule Preşedinte, din membru activ, simpatizant PNŢCD. Convingerile mele politice sunt de neclintit: sunt catolic *eo ipso* democrat-creştin, pe linia marelui catolic Iuliu Maniu.

•

Domnule Preşedinte, până aci m-am prezentat, expunându-vă sincer implicarea mea şi despărţirea mea (repet: personală, şi nu politică-ideologică) de Partidul pe care cu strălucire îl conduceţi. Obiectul scrisorii mele este însă altul. Şi, fiindcă sunt ardelean, îmi voi duce gândul până la capăt, potrivit cuvintelor lui Lucian Blaga. Fiindcă Vă respect ca pe singurul om politic curat şi cinstit din Ţara Românească (ca să folosesc *ad litteram* aprecierea lui Corneliu Codreanu conferită lui Iuliu Maniu), îmi îngădui să Vă scriu următoarele:

Joi, 7 Aprilie, la TVR, vizionând imagini filmate cu dezbaterile Parlamentului de peste zi, m-a impresionat adânc, cucerindu-mi deplinul acord, intervenţia deputatului PNŢCD, dl. prof. Vasile Vetişanu, care în esenţă a spus: da, există holocaustul evreesc cauzat de nazism: însă, există şi holocaustul românesc cauzat de comunism; există o zi aniversară a holocaustului evreesc, dar nu există încă o zi aniversară a holocaustului românesc; crimele comunismului sunt cel puţin la fel de monstruoase ca şi crimele nazismului. Aceasta trebuie să fie atitudinea politică şi morală a oricărui adevărat patriot român! Cinste PNŢCD, cinste sălăjanului nostru Vasile Vetişanu pentru exemplara sa *profesiune de credinţă* exprimată în Parlamentul României!

Duminică, 10 Aprilie, vizionând actualităţile de seară TVR, am văzut şi imaginile date de la Templul Coral Evreesc din Bucureşti cu ocazia „zilei holocaustului". Mi-a sângerat inima de amărăciune şi de revoltă, m-a şocat să Vă văd pe Dvs. cu tichiuţa pe cap. Că bolşevicul Iliescu Ilici şi ciracul lui, Gherman Oliviu, sunt *şabăsgoimi*, şi să poarte tichiuţe mozaice pe cap, mi se pare firesc, normal. Dar să Vă văd pe Dvs., martir al holocaustului comunist iniţiat, organizat şi administrat integral de către evrei, în această jalnică postură (cu tichiuţă pe cap la o zi evreească!), mi se pare inadmisibil, „peste poate", vorba lui Caragiale! Prezenţa Dvs. la templul iudaic a fost la fel de improprie şi de ridicolă ca şi prezentarea M.S. Regele Mihai la Ambasada Sovietică din Bucureşti în după-amiaza de 8 Novembrie 1946, unde a toastat pentru Revoluţia Bolşevică din Novembrie 1917 (fapt sancţionat prompt de Români: a doua zi, la 8 Novembrie 1946, nici un picior de bucureştean nu s-a mai prezentat la Palatul Regal pentru a-şi ovaţiona Suveranul, spre deosebire de triumfalul 8 Novembrie 1945; – am ţinut această informaţie corectă, riguros exactă, [illegible] marea carte *Le Monde de l'après guerre* a lui Raymond Cartier). Sunt convins că marele Iuliu Maniu – care, împreună cu marele Episcop, apoi Cardinal Iuliu Hossu, pe fruntaşii ţărănişti Emil Haţeganu şi Aurel Socol, au salvat mii de evrei de la moarte din Ardealul de Nord ocupat de unguri, trecându-i clandestin în România exemplar şi excepţional guvernată, cum nu mai fusese niciodată în secolul douăzeci românesc, de către Mareşalul Ion Antonescu – nu s-ar fi dus să se închine în templul călăilor Neamului Românesc!

•

În speranţa că veţi înţelege apelul meu cu buna credinţă proprie personalităţii Dvs., Vă doresc cele mai bune gânduri, sănătate şi putere de muncă, spre binele României!

Cu înaltă stimă,
Andrei-Iustin HOSSU

Scrisoare deschisă domnului Corneliu Coposu

NAŢIONALISMUL Doctrina legionară

(continuare din numărul trecut)

DESPRE DOCTRINA LEGIONARĂ (IV)

Dispariţia tragică (noiembrie 1938) a conducătorului legitim al Mişcării Legionare a avut consecinţe extrem de grave pentru această formaţiune aflată în plin proces de dezvoltare şi de consolidare a structurilor sale interne. Mai cu seamă în condiţiile regimului de crâncenă dictatură instaurat de regele Carol al II-lea.

Mişcarea Legionară era concepută ca o organizaţie puternic centralizată; în momentele dificile şi în acţiunile de anvergură rolul Şefului Mişcării era absolut vital (perfect similar cu rolul unui conducător de armată în timpul operaţiunilor de luptă). În acelaşi timp, stilul de viaţă legionar permitea "îngheţarea" oricărei activităţi centrale, cuiburile putând rezista izolate multă vreme fără a primi vreun ordin de la centru.

Codreanu îşi cunoştea foarte bine organizaţia şi era pe deplin conştient de pericolele uriaşe care se puteau naşte din unele eventuale greşeli de conducere, ţinând seama mai ales de condiţiile dictaturii. De aceea a ordonat, în închisoare fiind, "linişte deplină", cerând cu insistenţă încetarea oricărei activităţi.

Din nefericire, ordinul său nu va fi respectat. Şocul cumplit produs de asasinarea lui Codreanu, cumulat cu opresiunea extrem de severă exercitată de aparatul statului dictatorial a condus la blocarea organizatorică a mişcării. Liderii rămaşi în libertate nu au reuşit să menţină coerenţa internă şi nu au putut să găsească o soluţie eficientă pentru depăşirea situaţiei.

În aceste condiţii s-a putut produce ascensiunea fulgerătoare la funcţia supremă a unui personaj până atunci practic necunoscut în elita legionară: Horia Sima.

Acţiunile lui Horia Sima

Informaţiile de care dispunem arată că, încă din 1938, Horia Sima a fost implicat şi chiar a organizat unele acţiuni contrare dispoziţiilor lui Codreanu şi a celor din grupul de conducere, constituit în urma arestării acestuia. Aceste acţiuni au provocat şi favorizat în mare măsură înteţirea represiunii antilegionare, care a culminat cu asasinarea lui Codreanu şi a majorităţii conducătorilor legionari. Este evident că fără dispariţia acestor autentici lideri legionari, Horia Sima nu ar fi ajuns niciodată în postura de „comandant al Mişcării Legionare" (vezi „Din luptele tineretului român", pp 179-195, „Mişcarea" nr.4/1992 şi nr.3/1993 pentru mărturia dlui Stelian Stănicel privind succesiunea la conducerea ML).

În ce ne priveşte, nu intenţionăm să ne angajăm în speculaţii în legătură cu modul în care Horia Sima a ajuns la conducerea Mişcării Legionare. Sperăm că cercetarea istorică serioasă - şi, mai, ales, nepărtinitoare - va face lumină în această zonă încă prea puţin cunoscută a istoriei naţionale.

Dincolo de orice fel de interpretări, ne vom referi numai la acţiunile cunoscute, sigure, asupra cărora nu pot exista dubii şi care, în consecinţă, conduc la responsabilităţi precise.

1. Combinaţiile politicianiste

În urma asasinării majorităţii liderilor legionari, Horia Sima ajunge, pas cu pas, să joace un rol tot mai important în ML.

Refugiat în Germania în 1939, el îşi creează un grup propriu, numit "Grupul celor 17", grup ce va constitui principalul său sprijin (acţiune sectară, în evidentă contradicţie cu principiile de organizare stabilite de Codreanu). Sprijinit de acest grup şi uzând de o serie de relaţii personale Sima se lansează într-o amplă serie de manevre, contacte şi aranjamente de culise cu importante persoane din ierarhia regimului carlist, mergând până la participarea la guvernare, sub...Carol al II-lea, în 1940. Aceste aranjamente sunt cel puţin dubioase (vezi, de exemplu, întâlnirile cu Şeful Siguranţei!) ţinând seama că funcţia deţinută de Sima până la asasinarea lui Codreanu nu avea cum să-i permită, în mod normal, contacte la acest nivel! In plus, trebuie remarcat şi faptul că, întors în ţară, nu a fost nici arestat, nici împuşcat (aşa cum procedaseră oamenii lui Carol al II-lea cu toţi liderii legionari) ci... este condus la palat şi făcut ministru! Ceea ce nu poate fi decât consecinţa acţiunilor sale anterioare, care au convenit de minune regimului dictaturii regale.

Este de prisos să mai spunem că Sima s-a angajat în aceste manevre fără a ţine seama de liniile de acţiune statornicite de Codreanu în practica politică legionară. Angajându-se în mod iresponsabil în acţiuni tipic politicianiste, Sima s-a situat, practic, în afara fenomenului legionar, inaugurând şi dezvoltând o linie politică personală, evident contrară principiilor fundamentale statornicite de întemeietorul Mişcării.

2. Statul Naţional Legionar

În circumstanţele politice de atunci, (haos intern, pierderi teritoriale) conducerea statului este preluată de generalul Ion Antonescu, România fiind proclamată „Stat Naţional Legionar". Mişcarea Legionară devine, oficial, partid de guvernământ, Horia Sima este recunoscut drept „Comandant" al ML şi numit vice-prim-ministru.

În opinia noastră, proclamarea Statului Naţional Legionar a fost, dintru început, o mare greşeală politică, greşeală ce va avea consecinţe dezastruoase şi definitive pentru viitorul Mişcării Legionare.

Codreanu spusese clar: *"Nu vom veni niciodată la putere prin lovitură de stat"*. Acest important comandament a fost însă neglijat de noul conducător. Acesta a pus Mişcarea în poziţia extrem de delicată şi dificilă de a-şi asuma răspunderea guvernării într-un moment în care nu avea nici un control al situaţiei. După gravele evenimente prin care trecuse, Mişcarea Legionară avea nevoie de o perioadă de refacere, de vindecare a rănilor, de reaşezare a structurilor sale interne crunt afectate de anii de prigoană.

Argumentul că, pentru binele Tării, era necesară acţiunea hotărâtă a unei forţe care să restabilească ordinea în stat - după haosul provocat de dictatură - nu este valabil. Mişcarea Legionară putea foarte bine să acorde întreg sprijinul regimului de autoritate instaurat de generalul Antonescu, (inclusiv prin participarea unor personalităţi legionare la guvern) **fără a acorda titulatura de "legionar" unui regim care, în realitate, nu era şi nu putea fi legionar.** Mişcarea nu dispunea în acel moment de capacitatea organizatorică de a controla întreaga activitate de administraţie şi conducere a statului; toate erorile, greşelile, abuzurile săvârşite în timpul acestei perioade de tranziţie (indiferent de autorii lor) au fost înregistrate, automat, drept „legionare".

3. Penetrarea Mişcării

În plus, Horia Sima a permis înscrierea în Mişcarea Legionară a unui număr mare de noi aderenţi, în condiţii cu totul inadmisibile din punctul de vedere al regulilor organizatorice legionare. Una din explicaţiile excepţionalei forţe a Mişcării de până în 1938, era şi faptul că încadrarea se făcea în urma unei lungi perioade de stagiu, noii înscrişi trebuind să dovedească în timp, prin fapte şi nu prin declaraţii de adeziune, calitatea şi capacitatea de legionar. Codreanu a stabilit reguli riguroase şi severe încă din primii ani ai Legiunii. *„Într-o organizaţie nu intră cine vrea. Intră cine trebuie..."*, scria el în *„Pentru legionari"*.

Mai mult, exista şi un ordin precis, de dată recentă, privind chestiunea noilor aderenţi:

„...sunt 7 ani de când nici un cuzist n-a pătruns la noi. Şi nici un liberal de 4 ani.

Astăzi ridic acest răgaz pentru termen de o lună de zile adică la data de 30 decembrie.

Luna care urmează se pot înscrie şi vor putea deveni legionari şi cuzişti şi liberali în afară de acei cari au atacat ei personal legiunea. Aceştia nu pot deveni niciodată legionari.

După data de 30 Decembrie se vor închide aceste înscrieri.

Luna următoare va fi după alţi 7 ani, adică în anul 1944 Decembrie.

Am luat această hotărâre pentru că, ştiu că e uşor să te înscrii la cineva când îl aplaudă toată lumea. (Subl.ns.-M.M.) *Eu vreau să văd în aceste vremuri când sunt atacat, cine bate la uşa casei mele."* (Circulara nr.117 din 30. noiembrie 1937)

Din păcate, din septembrie 1940 au putut pătrunde mulţi indivizi neverificaţi , ceea ce a condus, fără îndoială, la compromiterea Mişcării. Unii dintre noii veniţi (printre care nu este deloc exclus să se fi aflat agenţi trimişi special) s-au dedat la violenţe şi ilegalităţi, contrare normelor interne şi intereselor Mişcării Legionare.

4. Violenţele

Imaginea lui Horia Sima va rămâne întotdeauna legată de violenţele şi crimele săvârşite *în timpul guvernării legionare: asasinarea lui Nicolae Iorga, a lui Virgil Madgearu, crimele de la Jilava.*

Este mai mult decât grăitoare atitudinea lui Sima cu privire la uciderea unuia din cei mai mari naţionalişti români, istoricul Nicolae Iorga:

„N'a fost o crimă, ci numai o greşeală. O greşeală faţă de Mişcare. (...) Echipa Boeru a făcut greşeala, o crimă dacă vrei, faţă de Mişcare, în sensul că ne-a creat o gravă problemă politică."

(*Cazul Iorga-Madgearu*, Declaraţii făcute de Dl. Horia Sima revistei „Carpaţii", Madrid, 1961, pag.69)

Ce ar mai putea fi adăugat la o asemenea „înţelegere" a noţiunii de justiţie? Şi după 20 de ani - timp suficient pentru reflecţie şi reconsiderare a activităţii din trecut - Horia Sima a rămas cantonat pe aceeaşi linie iresponsabilă.

La fel trebuie considerată şi problema crimelor de la Jilava, unde o echipă de legionari i-a asasinat pe foştii funcţionari ai regimului carlist care urmau a fi judecaţi pentru crimele şi infracţiunile comise în timpul dictaturii. Aceşti criminali (care ar fi fost fără îndoială condamnaţi la grele pedepse pentru ticăloşiile comise) au fost transformaţi -prin altă crimă - în victime.

Din punctul de vedere al liderului spiritual, al doctrinarului, este neimportant dacă Sima a organizat el însuşi aceşte crime. E grav că, indirect, le aprobă. Iar din punctul de vedere al conducătorului politic este suficient să constatăm faptul că nu a luat nici un fel de măsuri pentru ca să le împiedice!

Nicolae Iorga, de exemplu, nu a beneficiat de nici un fel de protecţie deşi, ştiut fiind rolul său în procesul lui Codreanu (Iorga contribuind la succesiunea de abuzuri şi înscenări judiciare cărora avea să le cadă victimă Codreanu) era posibil să apară din partea unor necugetaţi intenţii de răzbunare. Cum, de asemenea, Sima trebuia să ştie că oricine l-ar fi ucis pe marele istoric, asasinatul ar fi fost atribuit tot legionarilor. Comandantul Mişcării Legionare era primul obligat să se asigure că nici una din persoanele care se manifestaseră împotriva Mişcării nu va avea de suferit nici cea mai mică nedreptate. Vinovăţia oricui nu poate fi stabilită decât de un tribunal legal şi nu prin decizii de partid. Dacă, în condiţii de tiranie şi nedreptate evidentă, sunt oameni care, din disperare, pot răspunde la violenţele îndreptate sistematic împotriva lor cu violenţă (fapt care, deşi condamnabil, poate fi, într-un fel, înţeles) în condiţiile unui regim care doreşte instaurarea legalităţii devine de neacceptat orice tolerare a ilegalităţii. Protecţia prezumtivilor vinovaţi trebuia asigurată tocmai pentru că era la putere Mişcarea Legionară! Aceasta era datoria lui Horia Sima, atât ca membru al Guvernului cât şi ca legionar. Sima însă - care era oricum mult depăşit de dificultăţile guvernării - nu a ştiut să ia măsurile potrivite pentru a evita aceste crime. El se depărtase de multă vreme de doctrina în numele căreia vorbea şi se manifesta cu atâta inconştienţă.

Simismul este un fenomen exterior legionarismului

Faptele clare, incontestabile, de care s-a făcut răspunzător Horia Sima (manevrele politicianiste şi, mai ales, crimele comise sub conducerea sa) dovedesc că simismul s-a abătut din start şi radical de la liniile doctrinare specifice legionarismului. Aceste fapte dovedesc că orice asimilare a curentului simist cu legionarismul este inadecvată, acţiunile şi atitudinile politice ale lui Horia Sima fiind incompatibile cu principiile formulate de Corneliu Codreanu.

Horia Sima a utilizat în mod incorect poziţia de conducere la care a ajuns, funcţie obţinută printr-un concurs de împrejurări datorat conjuncturii istorice şi nu mecanismului firesc al vieţii de organizaţie.

Spiritul de disciplină, religiozitatea, simţul datoriei, dragostea de ţară, întreaga forţă a unei organizaţii construite cu atâtea jertfe şi suferinţe - toate acestea au fost irosite şi compromise datorită acţiunilor pripite şi gravelor erori ale unui lider care nu a respectat normele şi principiile organizaţiei a cărei conducere a preluat-o, dovedindu-se (în cel mai bun caz) total depăşit de dificultăţile şi responsabilităţile pe care le presupunea momentul istoric respectiv. Horia Sima, sub numele legionarismului şi uzând de fidelitatea (uneori de naivitatea sau de buna credinţă) unor legionari, a dezvoltat **o linie politică personală**, greşită în opinia noastră şi, oricum, mult deosebită de orientarea Mişcării Legionare condusă de Codreanu.

Simismul trebuie, deci, tratat ca un fenomen politic separat. El se desparte în prea multe şi importante puncte de doctrina legionară pentru a putea fi identificat cu aceasta.

În acelaşi mod trebuie, în opinia noastră, considerate şi acţiunile ulterioare ale grupurilor aflate sub comanda sau influenţa lui Sima. Este sigur că printre cei rămaşi fideli „Comandantului" s-au numărat mulţi oameni cinstiţi, care au acţionat corect, oameni care vor părea poate, nedreptăţiţi în aceste rânduri. Trebuie, însă, să se înţeleagă că tocmai pe corectitudinea şi buna lor credinţă s-au bazat şi se bazează atât simismul cât şi toţi cei care se folosesc de pavăza aşa-zisului „adevăratul legionarism" pentru a compromite munca şi jertfele unei generaţii sacrificate.

Există oameni corecţi, care au suferit ani grei de închisoare, persecuţii şi nedreptăţi fără să ştie ce se pune la cale deasupra lor. Noi avem toată admiraţia pentru gestul lor de înălţătoare camaraderie, dar suntem datori să arătăm că suferinţele lor şi ale conducătorilor din trecut sunt folosite ca „surse de legitimare" de unele personaje **cu interese foarte precise**, interese care nu au nimic comun cu interesul naţional, singurul interes pe care îl poate avea orice naţionalist român.

Unii susţin că aceste lucruri trebuie ţinute ascunse, pentru a nu da noi prilejuri duşmanilor să atace atât Mişcarea Legionară cât şi naţionalismul în general. Noi credem că aceste lucruri aparţin întregii ţări, ele sunt părţi ale istoriei naţionale şi nu pot fi tratate drept „chestiuni de familie".

Din perpetuarea unei erori nimeni nu are nimic de câştigat. Decât, eventual, cei orbiţi de orgolii deşarte şi incapabili să înţeleagă mersul istoriei.

Ţara - şi mai ales generaţia tânără - trebuie să cunoască trecutul **aşa cum a fost**, să-l interpreteze corect şi să extragă învăţămintele cuvenite pentru viitor.

(va urma)

Marian MUNTEANU

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

APĂRAREA NAŢIONALĂ ŞI STRATEGIILE GLOBALE ALE CONFRUNTĂRII

În zilele de 25-26 aprilie 1994 s-a desfăşurat, în organizarea Uniunii Vatra Românească, simpozionul „Ţara înainte de toate", găzduit de Muzeul Naţional de Istorie al României. Întrunind o audienţă numeroasă lucrările simpozionului au reprezentat un prilej deosebit de expunere şi dezbatere a unor variate puncte de vedere propuse de tema lansată în discuţie de organizatori. S-au întâlnit pe terenul unui provizoriu armistiţiu politic, impus de titlul generos al consfătuirii, reprezentanţi şi membri ai celor mai diverse tabere politice, de la PNŢCD şi PNL până la PDAR şi FDSN, reprezentanţi ai minorităţilor etnice, ai Ligii Studenţilor, delegaţi ai unor comunităţi româneşti de peste hotare, oficialităţi, ofiţeri, preoţi, academicieni, profesori şi studenţi.

S-au anunţat peste 60 de comunicări pentru cele trei secţiuni ale simpozionului: *Spiritualitate românească, Reforma şi strategia dezvoltării, Climat politic şi social.* Marea majoritate a acestora au fost dominate numeric de profesorii universitari, iar materialele prezentate au acoperit aproape toate domeniile de interes naţional, urmând a fi strânse într-un volum ce va apărea cât de curând. De altfel, datorită afluenţei de participanţi, unele lucrări au trebuit a fi prezentate comprimat, aşa că volumul devine o necesitate, cu atât mai mult cu cât cele mai multe lucrări sunt inedite.

Din partea Mişcării Pentru România şi a publicaţiei noastre au participat şi au prezentat comunicări domnii Marian Munteanu, George Roncea, Dan Dungaciu. Lucrările ultimilor doi, cu o tematică apropiată, le prezentăm alăturat. Materialul dlui Marian Munteanu *(Strategia culturală şi a educaţiei naţionale. Statul cultural)* precum şi al dl-ui Răzvan Garbur, colaborator al publicaţiei noastre şi preşedinte al organizaţiei „Junimea" - filiala Bucureşti, *(Stabilitatea României – siguranţă şi independenţă)*, le vom prezenta în numărul următor.

„Mişcarea"

Nefiind militar, mă voi pronunţa în cele ce urmează, cu privire la politica de apărare, dintr-o perspectivă – să-i spunem – nemilitară. Cu atât mai mult merită a fi luată în considerare această perspectivă – consider eu – cu cât marea majoritate a formelor de agresiune desfăşurate în prezent au caracter nemilitar, conform unor noi orientări strategice formulate încă din ani '60.

Strategia era definită, în sec. al XIX-lea, de un mare teoretician militar, generalul Carl von Clausewitz, ca fiind: „întrebuinţarea luptei în scopul războiului". În mod evident, aria de referinţă a termenului se situa, la acea vreme, într-un domeniu exclusiv militar.

Mai aproape de noi, în anii '70, alt mare teoretician, o autoritate în domeniul strategiei, generalul André Beaufre, aprecia că definiţia lui von Clausewitz a devenit: „îngustă, întrucât nu se referă decât la forţele militare." Generalul Beaufre, fost reprezentant al Franţei în Consiliul Permanent al NATO şi conducător, mai bine de un deceniu, al Institutului Francez de Studii Strategice, propunea o nouă viziune asupra războiului modern plecând de la premisa „războiului total" – teoretizată, de altfel, tot de von Clausewitz – şi, totodată, lansa o nouă idee a „strategiei totale", menită să conceapă conducerea războiului total.

În esenţă, în cadrul „strategiei totale" se pune un accent apăsat pe formele nemilitare ale războiului, puse la îndemână de evoluţia tehnologică, de progresele din domeniul informaţiei computerizate, şi de apariţia unor noi scheme de gândire combativă.

Dacă în trecut capitularea adversarului se datora exclusiv acţiunii forţelor armate, astăzi, confruntarea militară nu mai este, în general, hotărâtoare. Acţiunea militară este complementară, sau chiar subordonată, unor acţiuni în domeniile politice, economice, diplomatice, psihologice. În conceptul „strategiei totale", aspectul psihologic al războiului este considerat drept „un factor vital": începând cu rolul mass-mediei, ca „mijloc esenţial", şi încheind cu tehnicile specializate ale manipulării şi influenţei extrasenzoriale. Ca o paranteză, în legătură cu acest ultim aspect consemnăm mărturia profesorului Vlail Kaznaceev, membru al Academiei de Ştiinţă din Moscova şi director al Institutului de Medicină Clinică şi Experimentală din Novosibirsk. Acesta a declarat în 1990, cu ocazia unui congres de specialitate desfăşurat în Franţa, că experimentele realizate de echipa sa îl îndreptăţesc să afirme că: „războiul psihic este mult mai de temut decât orice altă formă de război". El arată că „arma psihică poate acţiona asupra dezvoltării copiilor, poate transforma fiinţele umane în debili mintali, (...) poate lichida capacitatea de luptă a armatelor, poate deregla sistemele informatice şi paraliza populaţii întregi". Revenind asupra primului aspect, al rolului mass-mediei în confruntările actuale, André Beaufre demonstra cum acţiunea mijloacelor mass-media în interiorul statului-ţintă, conjugată cu „manevra exterioară" a opiniei publice mondiale, pot produce efecte spectaculoase de demoralizare şi anxietate. Prin mass-media se poate obţine „descurajarea morală" şi se pot determina stări de inhibiţie psihologică ce minează voinţa de luptă a combatanţilor. Iar din punctul de vedere al „strategiei totale", diminuarea capacităţii militare sau chiar dezorganizarea forţelor militare reprezintă obiective suficiente. Restul se rezolvă prin acţiunea pe căi economice, politice, diplomatice.

În războiul clasic, finalitatea unui conflict se consuma odată cu nimicirea forţelor armate inamice şi ocuparea teritoriului. Este clar că acum este constituită o altă viziune cu privire la „cucerirea teritoriului", şi în acest sens îl vom cita pe fostul şef al SDCE – serviciul francez de informaţii externe – Alexandre de Marenches: „În ziua de azi – afirma el – nu se mai cuceresc teritorii pentru a stăpâni oamenii; se cuceresc suflete, se cucereşte psihicul. O dată ce ai psihicul, ai şi omul. Iar când ai omul, teritoriul vine de la sine."

Tipul acesta de acţiune, de „cucerire a sufletului", se încadrează în conceptul „strategiei totale" a „războiului total" iar acţiunea psihologică, nemilitară, mai are în plus avantajul că se află sub linia beligeranţei, nefiind sancţionată de normele de drept internaţional.

Am considerat necesară o expunere din perspectiva militară, a conceptului de „strategie totală", tocmai pentru a sublinia unele componente ale acestei noi gândiri militare, ce ilustrează ideea că modelul actual de agresiune este un tip de agresiune nearmată care reclamă o astfel de înţelegere a politicii de apărare.

Având în vedere conversia sistemelor civile în domeniul militar, cred că o politică de apărare eficientă trebuie să capete un caracter mai extins, pentru a fi acoperite toate instituţiile naţionale expuse, şi pentru a se putea oferi răspuns normelor „strategiei totale" aplicate la scara războiului total.

*

România este mai vulnerabilă ca oricând în perspectiva unei confruntări. Confruntare care, după părerea mea, este în curs. Înainte de a ne apropia de tema confruntării, mă voi referi la câteva dintre fenomenele care se constituie în factori favorizanţi ai unei agresiuni îndreptate asupra ţării. Şi anume:

1. Factori de ordin politic

Întreaga clasă politică actuală, atât cei care s-au aflat până acum la guvernare, cât şi cei care se pregătesc, nu reprezintă o reală structură politică, responsabilă, în sensul interesului naţional.

Aproape toate partidele politice nu sunt decât expresia unor grupuri de interese, cel mai puternic „partid" de astăzi fiind reprezentat de birocraţia administrativ redistributivă. Ca instituţie, clasa politică este compromisă în ochii cetăţenilor, toate sondajele de opinie arătând un grad scăzut de încredere a populaţiei faţă de parlament, guvern, partide.

Ca o consecinţă a disfuncţiei instituţiilor politice se poate constata uriaşa criză de autoritate, generalizată la nivelul tuturor instituţiilor statului, cu excepţia Armatei şi a Bisericii Ortodoxe, ca instituţie spirituală a naţiunii.

2. Factori de ordin economic

Aparatul politic, prin componentele administraţiei de stat, a contribuit major la ruinarea şi subminarea – parcă planificată – a bazei logistice industriale şi economice a ţării.

Întreg corpul managerial, gestionar al averii publice, a fost implicat în distrugerea şi spulberarea economiei naţionale.

Mai mult decât atât: au existat numeroase cazuri în care, prin diferite procedee (de exemplu majorarea artificială a cotelor de participare a unor parteneri străini), s-a dat mână liberă preluării controlului economic de către aşa zişi „parteneri" externi. Subevaluarea întreprinderilor româneşti, favorizarea în condiţii ilegale a unor „întreprinzători" din afara ţării, adus la situaţii în care ramuri întregi ale economiei, sau segmente ale acesteia, au fost luate sub control străin. Cu deosebire în anumite zone ale ţării s-a observat manifestarea concentrării unor afacerişti străini pe unele sectoare economice.

Procesul privatizării a antrenat un număr uriaş de ilegalităţi, o întreagă avuţie naţională fiind practic transferată pe nimic în mâinile unor gaşti clientelare politic. A fost distrusă sau degradată pe termen lung o întreagă infrastructură a sistemelor economice. Au fost aproape lichidate capacităţile de transport naval. De la cherestea până la nave, de la sectorul zootehnic până la irigaţii: nimic nu a scăpat jafului. Sistematic, organizat, fără scrupule.

În plus, în afară de toate acestea, a avut loc dislocarea şi dezmembrarea corpurilor profesionale, a căror potenţial intelectual reprezintă tot o parte a avuţiei naţionale. Au fost afectate corpuri întregi, pentru a căror formare a fost nevoi de decenii.

Aceste fapte reprezintă, din punctul de vedere al apărării şi protecţiei naţionale, o ameninţare gravă, care se manifestă din plin şi în continuare.

3. Factorii de influenţă cultural-spirituală

Protecţia naţiunii, mai ales în această epocă a ofensivei ideilor şi instituţiilor transnaţionale, este asigurată în primul rând de stabilitatea şi consistenţa instituţiilor naţionale prin care se conservă şi perpetuează suma de valori, simboluri, concepţii de gândire şi complexe afective specifice caracterului naţional. Din punct de vedere cultural aceste instituţii sunt reprezentate de structurile de învăţământ şi cultură, de fundaţiile, revistele şi grupările cu orientare naţională.

În zona culturală sunt vizibile diverse reţele, în majoritate grefate pe vechea structură kominternistă, ce funcţionează nestingherit, acaparând instituţiile, şi fiind deseori sprijinite de organe ale puterii de stat.

Linia pe care acţionează aceste reţele este aceeaşi ca şi în 1950, respectiv pe direcţia deformării şi dislocării valorilor de referinţă naţională, propunându-se înlocuirea acestora cu repere dizolvante, cel mai adesea antiromâneşti.

În mod special Biserica, instituţie fundamentală a naţiunii, este şi în continuare ţinta atacurilor ce vizează anihilarea indentităţii naţionale.

Biserica Ortodoxă, ca instituţie a conştiinţei naţionale, are un rol logistic esenţial în conceptul de apărare naţională. Cu atât mai mult cu cât este şi singura instituţie capabilă să blocheze atacurile la nivel psihologic, inclusiv cu referire la zona extrasenzorialului. Singura apărare eficientă în faţa „armei psihice", descrise de savantul rus pomenit la început, o oferă Biserica. Nici o tehnică extrasenzorială nu poate străpunge barajul energetic din jurul unei mânăstiri, de exemplu.

În registrul atacurilor împotriva Bisericii se înscrie şi favorizarea apariţiei unor secte şi grupări pseudo-religioase, deseori susţinute cu fonduri importante din afara ţării, de către instituţii anticreştine. Sectele au fost şi sunt folosite ca posibile pârghii de susţinere a unor focare de tensiune interconfesionale sau interetnice, nemaivorbind că unele dintre acestea se ocupă nici mai mult nici mai puţin decât de culegerea directă de informaţii ori exploatarea indirectă, în orb.

Nu insistăm aici, dar trebuie subliniat faptul că manifestările acestor grupări „spiritualiste" au ca ţintă şi degradarea mesajului christic, răspândind, în esenţă, minciuna, scopul final nedeclarat fiind smulgerea oamenilor din Biserică. Altfel spus, o nouă formă de ateizare.

*

Toate aceste trei categorii de factori, în acţiunea lor asupra societăţii româneşti, afectează toate structurile naţionale, producându-se o lentă (sau accelerată) deformare a caracterului naţional lipsit de suport instituţional şi instalându-se acea stare de „descurajare morală". Ceea ce, nu în ultimă instanţă, contribuie la diminuarea capacităţii de luptă. În momentul de faţă s-ar părea că cel mai lovit şi descurajat este tocmai acel grup social – tineretul – care constituie baza forţelor noastre militare. (Aş adăuga aici faptul că, după unele surse, 30% din tinerii ofiţeri au părăsit armata.)

În plus, în cadrul fiecărei categorii schiţate sumar mai sus este prezentă, mai mult sau mai puţin discret, acţiunea unor forţe externe, preocupate în penetrarea structurilor politice, economice şi religioase, în obţinerea sau păstrarea controlului asupra acestor structuri, atunci când ele nu sunt de-a dreptul creaţii externe.

Instituţiile noastre naţionale, cele vitale, Armata şi Biserica, care, în opinia noastră, răspund de apărarea ţării şi a naţiunii, sunt puse în faţa unor realităţi ce dovedesc o stare de conflict activată şi susţinută prin cele mai moderne şi distructive mijloace de luptă. Distructive deoarece acţionează, cum spuneam şi la început, sub linia beligeranţei şi în cadrul unui tip de acţiune globală, totalitară, căreia, credem noi, ar trebui să i se găsească urgent un răspuns. De calitatea acestui răspuns va ţine chiar existenţa în continuare a României ca stat naţional-unitar.

Conceptul de stat naţional este ameninţat mai mult ca oricând de noua mentalitate generată de uriaşa forţă a concernelor multinaţionale, pentru care naţiunile nu sunt decât mase de producţie. În aparenţă anonimă şi lipsită de ideologie, această forţă promovează totuşi şi o serie de concepte de tip internaţionalist. Este vorba de dezideratul înfăptuirii unui guvern mondial, veche năzuinţă masonică, de conceptul unei „Noi ordini economice şi sociale", în care frontierele ar trebui să se volatilizeze, naţiunile să dispară iar oamenii să se transforme în unităţi productive. „Noua ordine" suprapusă fireşte unei „noi ere" clamate cu înverşunare din înalte foruri politice supranaţionale. „Nouă eră" în care creştinismul ar fi „depăşit", dar în care de exemplu Baha'i-ul este OK. În aparenţă elementele etalon ale filozofiei politice a „noii ordini" sunt democraţia, drepturile omului, civilizaţia de consum. În realitate ori de câte ori „interesele superioare" o cer, „etaloanele" devin vorbe în vânt.

Centru de expansiune iniţial al acestei forţe anonime transnaţionale a fost continentul nord-american. Cele mai multe concerne care au atins proporţii internaţionale provin de pe acest continent, şi multă vreme acestea au promovat sporirea influenţei americane în lume.

Se pare că într-o măsură din ce în ce mai mare aceste instituţii funcţionează în afara controlului statului lor de origine. Întreprinderile trans-ideologice au format în timp adevărate neo-imperii, ale căror posibilităţi depăşesc deseori capacităţile unui stat, sau chiar ale unor grupuri de state.

Fundamentul acestor neo-imperii este constituit de sistemul bancar mondial, iar osia întregului sistem este reprezentată de sistemul informaţional global. Reţelele informaţionale ale acestei forţe au sub control spaţiul şi timpul, au la dispoziţie resurse colosale, iar spaţiul actual de confruntare se întinde pe toate nivelele: culturale, religioase, politice, economice. Pretutindeni se află un terminal al uriaşei forţe.

Faţă de impactul cu această ameninţare făţişă, statele-naţiuni trebuie să-şi mobilizeze resursele instituţionale, atât civile cât şi militare, fie şi pentru a supravieţui dacă nu pentru a izbândi.

Să nu uităm că mai e şi un Dumnezeu în cer

George RONCEA

Bibliografie:

Gen. ANDRÉ BEAUFRE – „Strategie pentru viitor", Ed. Militară, Bucureşti, 1991.
HENRI-PIERRE CATHALA – „Epoca dezinformării", Ed. Militară, Bucureşti, 1991.
Col (r) dr. TRAIAN GROZEA – „Tendinţe, orientări, controverse în strategiile militare contemporane", Ed. Militară, Bucureşti, 1991.
V. GOZMAN, A. ETKIND – „De la cultul puterii la puterea oamenilor", Ed. Anima, Bucureşti, 1990.
VICTOR OSTROVSKI, CLAIRE HOY – „By way of deception – The making and unmaking of a MOSSAD officer" St. Martin's Paparbakcs, New York, 1991.
WASHINGTON PLATT – „Strategic intelligence production", New York.
SAMUEL PISAR – „Naţionalismul şi concernul multinaţional", Dialog – SUA, Vol. 3, Nr.1, 1973
Gen.-mr. (r.) CORNELIU SOARE – „Recitindu-l pe Clausewitz", Ed. Militară, Bucureşti 1993.
V. SUVOROV – „Cenuşă fără epoleţi", Ed. Elit Comentator, Bucureşt, 1993
SUN TZU – „Arta războiului", Antet XX Press, Bucureşti, 1993
A. MIHALCEA, A. ŞERBĂNESCU, P. TABARCEA – „Sisteme moderne de comunicaţii", Ed. Militară, Bucureşti, 1992.
ALEXANDR ZINOVIEV – „Homo Sovieticus", Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1991

DE LA „RĂZBOIUL TOTAL" LA „RĂZBOIUL HOLOTROPIC"
– instituţiile conştiinţei naţionale –

Am aşezat la începutul materialului trei citate, fiecare dintre ele închizând *idei* a căror succesiune poate sugera un posibil ax al ceea ce mi-am propus să înfăţişez în continuare.

„Cel ce luptă pentru victorie numai cu sabia, nu este un general bun (...) Scopul trebuie să fie de a cuceri intact «tot ceea ce este sub soare». În aceset mod, trupele vor rămâne neatinse şi victoria va fi totală. Aceasta este arta strategiei ofensive."

(Sun Tzu – „Arta războiului")

„Dacă vrem să distugem o naţiune, atunci trebuie să-i distrugem moralul. După aceea ne va cădea naţiunea ca un fruct copt în poală".

(V. I. Lenin)

„Ceea ce face ca o naţiune să se menţină şi să se înalţe este forţa morală, rezumată în cea mai concentrată formă a conştiinţei sociale, în ideea de Patrie."

(Dimitrie Gusti – „Sociologia războiului")

Subiectul pe care mi-am propus să-l înfăţişez în faţa dvs., legat de statutul decisiv ce-l dobândesc în noua conjunctură instituţiile conştiinţei naţionale, acceptă diferite abordări. Se poate opta pentru o abordare de tip *morfologic*, în care forma, modurile de a fi, cristalizările unei modalităţi de acţiune sunt cele urmărite. Poate să fie apoi o analiză de tip *istoricist*, apelând preponderent la geneza şi evoluţia procesului. Sau se poate prefera o manieră de esenţă *fenomenologică*, gândindu-mă aici mai cu seamă la direcţia încercată de un Alfred Schutz în sociologie, prin anii '30 – '40.

Abordarea pe care vreau să o propun acum este, cu un termen impropriu, una de tip *funcţional*. Nu are pretenţia de a fi decât o posibilă *cale* şi nu ţinteşte să acopere fără rest întregul fenomen. Am spus că denumirea este impropie, căci analiza nu va uza de canoanele bine precizate pe care o asemenea metodă le pune la dispoziţie. Nu voi pleca de la *funcţia instituţiilor* conştiinţei naţionale pe care o consider esenţială pentru corpurile sociale numite *naţiuni*, ci îmi propun, prin circumscrieri succesive, să ajung la ea. Şi *astfel*, în final, să-i desluşim însemnătatea.

Vom fixa de la început *premisele* analizei: teoriile agresiunii şi posibile definiţii ale naţiunii. Vom trece de aici la *problema războiului*, distingând posibilităţile teoretice şi practice ale unui *război total* (în accepţiunea hitleristă a termenului). În funcţie de criteriile enunţate la momentul cuvenit, îl vom distinge pe acesta din urmă de *„război holotropic"*, văzut ca ipostază, în timp de pace, a războiului total militar. La capătul acestui excurs, *funcţia instituţiilor conştiinţei naţionale* ca manifestare obligatorie şi fatală a naţiunilor, se va înfăţişă, sper, în toate articulaţiile intime ale sale.

Vă propun acum să facem primul pas în premise.

I. TEORII ALE AGRESIUNII SOCIALE

A devenit un truism că agresiunea este astăzi obiect de cercetare pentru o sumedenie de ştiinţe: biologia, antropologia, fiziologia, politologia, polemologia etc, şi este deja un loc comun că nici una dintre aceste abordări nu pretinde a epuiza un fenomen de asemenea anvergură. Abordările tradiţionale abundă în presupuneri, analogii şi extrapolări pripite, tuturor acestora fiindu-le specifică ocultarea fenomenului social în studiul mecanismelor şi formelor comportamentului agresiv. Se poate identifica, poate, un *crescendo* în ceea ce priveşte nivelul de globalitate al ştiinţei care *s-a* apropiat de acest fenomen. Ştiinţele sociale *„s-au decis"* relativ recent, prin complexitatea lor înglobând practic – şi *astfel* validându-le! – modelele parţiale propuse anterior.

Nu ne-am propus să stăruim asupra lor, le vom puncta doar, cu parcimonie, grăbindu-ne să ajungem la ultimul model analitic lansat astăzi şi impus pe plan mondial: *modelul agresiunii instituţionale*.

A. *Modelul biologic, bazat pe instinct* – model reprezentat de un Konrad Lorenz (rolul instinctelor), J.P. Scott (instinctele genetice), Eckhardt şi Bilinski (rolul ereditaţii), apoi Dr. Greef şi Freud, cu precizarea că acesta din urmă va include mai târziu şi *frustrarea* în analizele sale;

B. *Modelul psihologic, bazat pe frustare* – privarea individului de condiţiile elementare sau cele considerate ca fireşti (justificate) generează frustrare, aceasta conducând, în cele din urmă, la agresiune. Promotorii au fost Dollard, Miller, Doob, în anii '40 iar mai recent Berkowitz (1963), Feshbach (1970), Bilinski (1973);

C. *Modelul socio-cultural al agresiunii* – cunoscut sub numele de teoria învăţării sau teoria socializării, a făcut furori prin anii '80. Dintre cei care au emis puncte de vedere în cadrul acestei teorii amintim pe A. Bandera (1979), Westley (1966) etc. Modelul a fost deseori utilizat pentru a completa teoria psihologică bazată pe frustare;

D. *Agresiunea – rezultat al influenţelor coercitive ale puterii* – model modern, cu însemnată capacitate euristică, des frecventat de politologie. Se consideră că aproape toate comportamentele agresive iau forma unui anumit tip de putere coercitivă. Promotorul acestei direcţii este James T. Tedeski (1981);

E. *Rolul agresiunii în organizarea şi funcţionarea societăţilor*. Organizaţiile, sistemele politice, societăţile pot avea scopuri şi interese divergente. Realizarea unora nu se poate obţine, de cele mai multe ori, decât prin limitarea sau suprimarea altora; în acest caz, agresiunea devine *constitutivă* pentru instituţii. Agresiunea asigură însăşi organizarea şi funcţionarea lor. Se impun astfel interese, se dezagregă şi se bulversează structuri, se distrug grupuri de presiune, se înlocuiesc simboluri şi sunt obturate tendinţe opuse, practic, în chip neîncetat. Amploarea acestor fenomene este astăzi uriaşă, astfel că un lucru devine evident: analizele vor trebui să vizeze, în principal, agresiuni la nivelul macrosocial, intraorganizaţional şi intrasocietal.

Pusă în aceşti termeni, ecuaţia agresiunii nu mai poate fi înţeleasă *doar* ca agresiune armată, ci într-o accepţiune mult lărgită, înglobând agresiunile politice, economice, culturale, religioase, interetnice, sau cele psihologice. Ştiinţa polemologiei va fi obligată să-şi revizuiască atribuţiile şi să-şi re-definească însuşi obiectul de analizat.

Pentru o vizualizare adecvată a dimensiunii reale a proceselor sugerate mai sus, devine obligatorie o înfăţişare a *ţintelor* efective. Obiectivul ultim al agresiunii de nivel macrosocial sau intrasocietal este *naţiunea*.

Vom face acum cel de-al doilea pas în premise, înfăţişând rapid manierele clasice de abordare a acestora.

II. TEORII ASUPRA NAŢIUNII

Într-o celebră conferinţă pronunţată la Sorbona, în ziua de 11 Martie 1882 – „Qu' est-ce qu' une nation?" – Ernest Renan formula definiţia spiritualistă a naţiunii (naţiunea ca un „principiu spiritual"). *Concepţia spiritualistă* a dezvoltat-o apoi cărturarul francez şi în faimoasele sale „Dialogues philosophiques".

Pe aceeaşi poziţie s-au situat, la rândul lor, Jules Michelet – „unitatea sufletească alcătuieşte naţiunea" –, Boutroux, Al. Fouillé şi alţii.

În opoziţie cu această orientare avea să fie lansată *concepţia materialistă*, de tip pozitivist, a naţiunii, bazată pe cadrul geografic, pe mediul fizic, pe condiţii şi factori economici. Cazul clasic este Rabindranath Tagore care, într-o celebră lucrare – "Naţionalismul", din 1926 – definea naţiunea în astfel de termeni. Inutil să precizez că acelaşi traseu a fost frecventat şi de teoreticienii marxişti, o asemenea viziune facilitând în final o concluzie de tipul: *valabilitatea temporară* a naţiunilor .

O a treia direcţie a constituit-o *abordarea voluntaristă*, al cărei lider incontestabil este Dimitrie Gusti. La rândul lui, A.C. Cuza a vorbit despre naţiune ca despre o „creatoare a culturii umane", iar Traian Brăileanu atribuia naţiunilor rolul primordial de *comunităţi morale*.

Au existat şi analişti care au conceput naţiunea ca o creaţie a statului, ba chiar ca o *funcţie* a sa dar asemenea tentative au eşuat fără urmări semnificative. Geopoliticienii germani preferau să accentueze elementul *rasei*, elaborând astfel teorii biologice ale naţiunilor. Astăzi scena este dominată de confruntarea celor două direcţii principale, pe de o parte viziunea aşa-zisă „modernistă", cu antropologul britanic Ernest Gellner ca reprezentant principal – în fond o linie marxistă –, pe de altă parte, viziunea „primordialistă", cu Anthony Smith în postură de purtător de cuvânt. Deşi aceştia împing chestiunea mult mai departe, până la originea naţiunilor, ajung într-un final la definirea coerentă a acestora, iar în acest punct despărţirea este netă şi irevocabilă tocmai ca urmare a traseelor identificate.

Nu ne-am propus aici să oferim o *definiţie* a naţiunii. Vroiam doar să avertizăm că elaborarea unei strategii de apărare presupune – obligatoriu – o definiţie, fie ea şi implicită, a naţiunii. Un adept al teoriei rasiste în definirea naţiunii nu va socoti drept agresiuni operaţii de dislocare lansate pe canalul cultural, aşa cum un marxist – adept al teoriei ce argumentează valabilitatea temporară a naţiunilor – va considera dezirabile orice procedee ce ţintesc federalizarea, internaţionalizarea şi trecerea în plan secund ori eliminarea componentei naţionale. Pentru scopurile noastre, e suficient să spunem că socotim *dimensiunea spirituală* a naţiunii aspectul ei fundamental, fără să neglijăm ponderile elementelor de alt tip. Ca o posibilă ipoteză de lucru, optăm pentru o abordare ierarhizată a componentelor naţiunii, în vârf plasând elementele ce constituie, după formula impusă de şcoala juridică italiană, *conştiinţa naţională*.

Avem, deocamdată, modelele agresiunii pe de o parte şi un crochiu teoretic de abordare a naţiunilor, pe de alta. Corelarea lor şi urmărirea nivelului de profunzime la care agresiunile de tip instituţional pot afecta ţintele predilecte – naţiunile, ne conduc firesc la următorul pas: problema războiului. Vom cerceta existenţa teoretică şi practică – adică *probabilitatea* şi *posibilitatea* a ceea ce numim *război total*. Înlocuindu-l apoi, căci astăzi această denominaţie a devenit inutilizabilă, cu un concept nou: *„război holotropic"* (Ilie Bădescu).

III. DE LA RĂZBOIUL TOTAL LA RĂZBOIUL HOLOTROPIC

Primul teoretician al „războiului total" a fost chinezul Sun Tzu, în faimoasa lui „Arta războiului". Sintagma avea să se impună însă odată cu cel de-al doilea război mondial, când Adolf Hitler şi-a desemnat cu acest teribil nume planurile sale războinice. Un „război total" însemna o agresiune militară, susţinută cu toate mijloacele şi declanşată pe toate căile: sol, aer, apă, o ofensivă continuă, concomitentă şi de intensitate maximă.

Ce trebuie remarcat aici este că „războiul total", indiferent de armătura teoretică sub care se înfăţişează, presupunea – obligatoriu – dimensiunea militară. Revenind la clasificările iniţiale, ne situăm la nivelul *agresiunilor armate*. În calcul erau vizate, chiar cu consecvenţă, şi agresiuni de tip nemilitar (ştim bunăoară că Hitler a utilizat cu multă subtilitate o *teorie a manipulării)*, dar acestea aveau statut de operaţii pregătitoare sau complementare. Erau, de fiecare dată, operaţiuni *de a doua instanţă*.

Până după ultima mare conflagraţie mondială, suntem deci obligaţi să vorbim de „război total", exclusiv sub forma lui militară. Reţele instituţionale, nivelul ştiinţelor informaţionale şi întreaga logistică aferentă nu tolerau atunci alte formule. Planificarea teoretică a unui război eficace împotriva naţiunilor, abstracţie făcând de componenta militară, era o imposibilitate.

În cea de-a doua jumătate a sec. XX, o transformare esenţială schimbă radical perspectiva. Ceea ce la sfârşitul celui de-al doilea război mondial era doar sugerat – „În general, luptătorul de la jumătatea sec. al XX-lea făcea parte dintr-o unitate tot mai restrânsă într-o profesie formată în mare parte din administraţii şi specialişti necombataţi." (în „Sisteme logistice", 1-2/1992) – avea să devină acum realitate. Explozia tehnologică şi amploarea instituţională supun vechile paradigme la presiuni insuportabile. Pentru prima oară îşi face intrarea în viaţa civilă *conceptul de logistică* (anul 1958 devine un moment de referinţă prin publicarea primei lucrări de anvergură cu privire la mijloacele de manipulare – *Materials Handing Hand-book* – de către Ronald Press Company, USA).

Conceptul de logistică are mai multe accepţiuni (logistikos < gr. = „priceput în a face calcule"). Există o definiţie militară a termenului, legată de domeniul activităţilor combatante, „de suport" (furnizare, transport etc.). Pentru unii autori, are înţelesul de „strategie" sau „filosofie a războiului", iar alţi analişti îi alocă domeniul de „economie a războiului". În sensul cel mai larg, logistica include toate aspectele administraţiei unei instituţii cum este cea a războiului, formulă „tradusă" în plan civil prin: studiul global al elementelor militare implicite într-o societate, respectiv acele capacităţi care permit controlul distanţelor mari şi al celor temporale aflate în orizontul unei instituţii.

Mai cu seamă după anii '60, noile capacităţi tehnologice (informatice) permit operarea cu enorme cantităţi de date şi informaţii. Puterile omului asupra *spaţiului* şi *timpului*, de neimaginat în cadrul ştiinţei tradiţionale şi clasice, devin acum perfect posibile. Termenii de „Computer Integrated Manufacturing" (C.I.M.) sau „Computer Integrated Logistics" (C.I.L.) indică o fază nouă în evoluţia acesteia, şi anume faza *computerizării operaţiilor logistice*.

Profesorul Ilie Bădescu analiza capacitatea de expansiune a instituţiilor pornind de la faimosul model al lui Yona Friedman, făcând dovada că se poate spori dimensiunea grupului fără a şterbi forţa consensului graţie creşterii organizaţiei. La capătul demonstraţiei, se impunea o noţiune nouă: cea de *logistică instituţională*.

Dotată cu această imensă forţă, instituţia devine un veritabil *război suspendat*, un cadru de organizare al conflictelor mondiale, având – repet, pentru prima oară – capacităţi legate de supravegherea distanţelor în spaţiul social, de controlul secvenţelor temporale, de manipularea unor populaţii etc., în funcţie de scopurile şi menirea ei.

Efectele se fac simţite în toate planurile: economic, cultural şi – inevitabil – în cel politic. Vechile utopii de tip masonic, ale unui „guvern mondial unic", devin astăzi, din punct de vedere teoretic sau tehnic, perfect realizabile. Nu e de mirare că după anii '50 s-au înteţit dezbaterile în jurul temei: „Noua ordine mondială", în fapt o formă nouă pentru aceleaşi vechi deziderate.

Apelul la o altă conceptualizare se impune cu necesitate. Ca o posibilă definiţie, vom numi *război holotropic* (holos < gr. = întreg) „transpunerea" pe timp de pace a *războiului total*. Mai concret, agresiunea ne-militară prin care se loveşte în *toate* compartimentele unei naţiuni, în timpul – iluzoriei – păci sociale.

IV. RĂZBOIUL HOLOTROPIC

Plasate în aceşti noi termeni, paradigmele clasice de abordare a războiului îşi dovedesc ineficacitatea. Logistica instituţională, devenită cadru de cercetare, ne ajută să aflăm şansele unui război înaintea declanşării lui propriu-zise, fiindcă instituţiile păcii sunt şi instituţii ale războiului, doar reconvertite. Agresiunile ne-militare intră acum în prim plan.

Teoretic vorbind, „război holotropic" desemnează acum: totalitatea riscurilor, ameninţărilor şi acţiunilor agresive ne-militare, posibil a fi declanşate la un moment dat *concomitent* împotriva unei naţiuni. Gama lor este extrem de diversificată: presiunile politico-diplomatice, ruinarea economico-financiară şi tehnologică, manipularea informaţională, penetraţia culturală etc. O naţiune se poate prăbuşi astăzi – ca *naţiune* – fără ca împotriva ei să mai fie tras un singur foc de armă.

Ne preocupă aici agresiunile îndreptate împotriva palierului *cultural* fundamental pentru supravieţuirea naţiunilor. Într-un limbaj tehnic, o formulare a fenomenului agresiunii culturale ar putea suna astfel: forma de penetraţie şi expansiune culturală, declanşată conştient de centri agresori (stat, sisteme transnaţionale etc) împotriva unei naţiuni cu intenţia de a fi integrată sau anihilată. Ţinta este estomparea şi substituirea valorilor culturale autohtone, discreditarea valorilor din sistemele de referinţă individuale şi de grup (comunitare), pe care se întemeiază conştiinţa propriei identităţi şi rezistenţa la asimilare. Cu un cuvânt, o tentativă de a disloca elementele *conştiinţei naţionale*.

Acesta este locul în care agresiunea îşi atinge culminaţia şi aici trebuie căutată funcţia decisivă pe care instituţiile conştiinţei naţionale o au în existenţa şi permanenţa unei naţiuni.

V. ROLUL ŞI MENIREA INSTITUŢIILOR CONŞTIINŢEI NAŢIONALE

S-a remarcat că înţelesul pe care-l acordăm naţiunilor este cel de *persoane morale*. O naţiune este o idee-forţă la care participă toţi aceia care au conştiinţa că-i aparţin. Conştiinţa naţională este sufletul naţionalităţii şi al naţiunii, ea este rezultanta tuturor celorlalte elemente de tip spiritual, constructive pentru naţiune şi naţionalitate.

În noile cadre ale dezbaterii noastre, ca efect al schimbării formelor de agresiune, instituţiile apărării dobândesc acum alte configuraţii. Pe harta geopolitică şi logistică îşi fac acum loc toate *instituţiile conştiinţei* naţionale: curentele spirituale, religia şi Biserica naţională, grupările intelectuale din jurul revistelor culturale, operele eponime etc. Ele au menirea să fixeze *axa morală* fără de care nici o naţiune n-ar putea dăinui.

Forţa morală a naţiunii este simbolizată în cel mai înalt grad de cultul patriei: suprema resuscitate a memoriei colective a comunităţilor. Dacă interesele vitale ale comunităţii sunt în joc dar conştiinţa naţională slăbeşte sau încetează să se manifeste, naţiunile intră în declin. Este semnul că popoarele şi-au uitat de ele însele, că evoluţia lor se înscrie acum pe panta *deznădejdii tăcute*, a *supravieţuirii*, a *resemnării*. Cu cuvintele lui Nae Ionescu, intrăm în faza de degradare, de la *naţiune* către simpla *populaţie* sau *masă biologică*.

În concluzie, devine acum limpede că împotriva noilor tipuri de agresiuni ale unui „război holotropic" – tehnic vorbind, pentru prima oară astăzi perfect plauzibil – agresiuni lansate pe trasee ascunse, mascate, pe canale oculte sau camuflate în false învelişuri, nu se poate lupta decât *la suprafaţă* (observaţia aparţine profesorului Ilie Bădescu). Aici stă paradoxul noii conjuncturi. Anumite tipuri de agresiuni antinaţionale subversive, întreţinute de formaţiuni de tip masonic etc., pot fi contracarate numai prin acţiuni de suprafaţă, vizibile, aşezate pe coordonatele naţionale.

Aşa cum împotriva războiului militar total fiecare instituţie trebuie să devină o veritabilă „unitate de apărare", pentru prevenirea unei agresiuni de tipul „războiului holotropic" instituţiile conştiinţei naţionale dobândesc o pondere hotărâtoare: vor deveni principalele redute „civile" de prevenire şi protecţie ale naţiunilor.

Istoria românilor, ca învăţătoare supremă şi imprescriptibilă, vine să-şi depună, şi de data aceasta, mărturia.

Dan DUNGACIU

BIBLIOGRAFIE:

„Agression. Theoretical and Empirical Reviews", vol. 1 and 2, edited by Russel G. Geen, Edward I. Donnersten, Academic Press, A Subsidiary of Harcourt Bruce Iavanovich, Rublieschens, 1983;
ALFRED BANDERA: „Psychological Mechanisme of Agression", in „Agression...", vol. 1, 1983;
J. TAMORA FERGUSON ROLL GALL BRENDON – „An ATTRIBUTIONAL Perspective on Anger and Agression", în „Agression...", vol. 1, 1983;
TRAIAN BRĂILEANU – „Plan pentru un studiu sociologic asupra armatei", în, Revista «Spirit Militar Modern», nr.5-6, 1939; „Teoria comunităţii omeneşti", Bucureşti, 1941.
RONALD W. ROGERS – „Race Variables in Agression", în „Agression...", vol. 2, 1983;
JAMES T. TEDESKI – „Social Influence Theory and Agression", în „Agression...", vol.1, 1983;
DOLF ZILLMAN – „Arousal and Agression", în „Agression...", vol.1, 1983;
SIGMUND FREUD – „Introducere în psihanaliză", Bucureşti, 1980;
ROMULUS ŞEIŞANU – „Principiul naţionalităţilor", Bucureşti, 1935;
DIMITRIE GUSTI – „Problema naţiunii", 1919; „Sociologia războiului", 1935; „Ştiinţa naţiunii", 1937;
ADOLF HITLER – „Mein Kampf", Ed. Pacifica, Bucureşti, 1993;
SUN TZU – „Arta războiului", Antet XX Press, Bucureşti, 1993;
GEORGE COJOCARU – „Logistica: trecut, prezent şi viitor", în „Sisteme logistice", nr. 1-2/1992;
MIHAI KORKE – „Timpul – factor de optimizare a activităţii agenţilor economici", în „Sisteme logistice", nr.2/1991;
ILIE BĂDESCU – „Logistica instituţională şi structura câmpului politic", 1992 (lucrare prezentată la Asociaţia Sociologilor din România şi la simpozionul grupului „România peste 50 de ani");
ILIE BĂDESCU – „Timp şi cultură. Trei teme de antropologie istorică", Bucureşti, 1988.

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

"Lăsaţi vaporul Auschwitz să se scufunde"

> *"Nu există o rasă mai enigmatică, mai fatală, decât cea evreiască. Problema Evreilor şi a influenţei lor asupra prezentului şi trecutului omenirii atinge rădăcina tuturor lucrurilor, şi ea trebuie luată în discuţie de fiecare gânditor cinstit."*
>
> **Oscar LEVY**

*– Conferinţă a istoricului englez **David Irving** – publicată în revista **Institute for Historical Review**, (winter 1990-91).*

Doamnelor şi Domnilor,

Sunt sigur că în prima parte a monologului meu nimeni din audienţă nu mă va acuza că arăt prea mult respect bunului gust. Unul din lucrurile nemenţionate de moderator e cariera mea criminalistă din ultimele 12 luni.

A început aproape exact acum un an, la 30 octombrie 1989, în Berlin. Fusesem invitat de către cel mai mare post de televiziune guvernamental din Berlin, *Sender Freies Berlin*, pentru a lua parte într-o discuţie, gen masă rotundă, cu principalii istorici ai Germaniei, privind un subiect istoric ale cărui detalii exacte le-am uitat, într-un program de televiziune intitulat *Berliner Salon*. Organizatorul programului mi-a telefonat la Londra, spunând: „Dle Irving, acord extremă importanţă venirii dvs. pentru a lua parte la acest program. Am fost întotdeauna un mare admirator al lucrărilor dvs. şi de ani de zile am aşteptat să vă am ca participant în discuţia noastră săptămânală la masa rotundă". I-am răspuns:

– „Cine va fi mai prezent?" Mi-a răspuns:

– „Oh, Eberhard Jaecker de la Universitatea din Stuttgart şi Prof. Arnod Mayer de la Universitatea din Princeton". Şi a continuat cu o serie de nume. L-am întrerupt, întrebând:

– „Scuzaţi că vă întreb, dar ştiu aceşti domni că şi eu am fost invitat?"

– „Nici un fel de problemă."

– „Bine". Apoi a spus:

– „Veţi sta la Hotel Kempinsky. Dorim să zburaţi la Berlin cu British Airways şi puteţi sta acolo câteva zile. Totul e aranjat".

Am făcut deci rezervaţia la hotel Kempinsky. O săptămână mai târziu, scurt timp înainte de data programului, primesc un embarassant telefon de la *Sender Freies Berlin*, în care mi se spune:

– Ne pare rău, dle Irving, deoarece trebuie să vă retragem invitaţia. Toţi istoricii germani invitaţi au refuzat să participe la discuţia de masă rotundă cu dvs.

Natural, acesta nu este un fenomen nou. Ei ştiu că nu pot dezbate. Fiind pe aceeaşi lungime de undă, toţi repetă aceleaşi minciuni. Nu sunt însă pregătiţi să dezbată cu cineva care vine din afara mafiei căreia ei îi aparţin. Am spus deci dlui de la *Sender Freies Berlin:*

– „Bine, regret foarte mult, în ceea ce mă priveşte am cumpărat bilet de avion, am făcut rezervaţia la hotel Kempinsky şi deci voi fi acolo". Mi-a răspuns:

– „Nu. Nu, dle Irving, nu ne înţelegeţi, nu vă invităm să participaţi la acest program". Le răspund:

– „All right, nu trebuie să vă îngrijoraţi pentru aceasta. Nu voi fi în studioul dvs".

– „Dar unde veţi fi atunci?" I-am răspuns:

– „În afara studioului, voi fi cu prietenii mei".

Şi aşa am produs o demonstraţie în Berlin pe Masurenallee, în faţa postului *Sender Freies Berlin* cu câţiva din prietenii mei. Dl Ernst Zuendl a organizat găsirea acestor prieteni pentru mine, pe care nu-i cunoşteam înainte, şi am mărşăluit în sus şi în jos prin faţa postului TV, cu presa germană observându-ne pancartele în engleză şi germană, care spuneau: „Istoricii germani sunt mincinoşi şi laşi!". Mesajele erau în aşa fel concepute încât şi cel mai neinstruit german să le înţeleagă. Spun aceasta pentru a mă legitima ca profet, deoarece era ziua de 30 octombrie 1989, şi nu 30 octombrie 1990. În aceeaşi zi, pentru a pune mai multă sare pe rănile profesiunii istorice germane, am aranjat o conferinţă de presă la hotel Kempinsky în Berlin, invitând toată presa, televiziunea şi radioul, la care au apărut vreo 30-40 de jurnalişti.

Şi aşa, cu jurnaliştii şezând în jurul meu la o masă, (nu ştiu ce mi-a venit, am încercat să-i fac să se jeneze), le-am spus:

„Ştiţi, nu mă veţi crede în ceea ce vă spun, dar în 12 luni de acum Germania va fi reunificată". Ştiam că pentru aceşti ziarişti nu exista idee pe care s-o disprefuiască mai mult decât ideea că Germania o să fie unificată din nou şi o să fie iarăşi mare, şi le-am spus din nou: „În 12 luni de acum Germania va fi reunită", şi Jove! Am nimerit la ultimul pound, shilling şi penny!

Câteva săptămâni mai târziu, circulam prin Austria, şi ultimele angajamente de a conferenţia erau în Salzburg şi Innsburck. Poliţia austriacă mă urmărea. Jos la hotel, la recepţie, aştepta poliţia, dar am reuşit să ies din hotel pe uşa din dos. Am organizat un meeting, dar nu în Salzburg, ci peste frontieră, la Freilassing. Dar mai nimeni nu a venit. Asta realmente m-a mirat. Motivul însă a fost că în acea seară era 9 noiembrie, anul trecut, şi toată lumea era acasă lipită de televizor, deoarece zidul Berlinului fusese dat jos. Câteva săptămâni după aceea, ziarul *Daily Telegraph* din Londra dădea pentru prima dată ştirea despre ceea ce eu afirmasem în 30 octombrie la conferinţa de presă: „Dl Irving a fost singura persoană care a afirmat la o conferinţă de presă, pe 30 octombrie, că Germania probabil va fi unificată în 12 luni". În acel timp, noiembrie 1989, nimeni nu vorbea de reunificarea Germaniei. *Daily Telegraph* m-a întrebat: „Dle Irving, de ce nici unul din ziarele germane de atunci n-a citat ce aţi afirmat dvs. privind reunificarea?" I-am răspuns: *„Jurnaliştii de pretutindeni au aceeaşi uniformă caracteristică. Orizontul lor nu se extinde peste orizontul unui capac de closet. Ei nu pot vedea prea departe. Ei nu pot vedea ceea ce pot vedea istoricii... Cred că asta demostrează ceea ce am susţinut totdeauna, că dacă stai cu nasul în arhive, cu nasul lipit de documente, ai mult mai multe şanse să fi corect în aprecieri".*

Imaginaţi-vă, acum şapte ani, în 1983, sunt la o conferinţă de presă organizată de revista vest-germană *Stern*, în Hamburg. Revista *Bild-Zeitung*, care e organul de opoziţie în Germania, m-a adus deghizat ca reporter al lor. Eu sunt foarte familiarizat cu cazul lui Hitler. Am studiat 20 de ani istoria lui Adolf Hitler. Am construit o imensă cartotecă cu viaţa lui – 30.000 de subiecte – şi când mi-au spus că vor publica jurnalul lui, ştiam că e un fals. Deci *Bild-Zeitung* m-a întrebat: „Sunteţi dispus să apăreţi deghizat ca un corespondent de presă al nostru şi să le dărâmaţi toată conferinţa de presă?" Am fost de acord. Am fost primul la microfon pentru ca să pot pune anumite întrebări celor de la *Der Stern*. Le-am spus deschis: *„Jurnalul* e un fals. *Jurnalul* lui Adolf Hitler e un fals!" Au cheltuit 9 milioane de DM pentru el. „Toţi istoricii germani au spus că e autentic. Eberhard Jaecker a spus şi el că e autentic şi deci trebuie să fie autentic". Dar nu era autentic!

Am aceleaşi sentimente asupra holocaustului. Voi vorbi şi de cazul Rommel. E însă acelaşi gen de istorie, deoarece când ne uităm la istoria Feld-Mareschalului Rommel şi la legenda că a fost un membru al mişcării de rezistenţă contra lui Hitler, că a fost un erou al lui 20 iulie 1944 – o istorie ce am auzit-o de 40 de ani, de la cel de al II-lea război mondial încoace– constat că nimeni nu s-a ostenit să verifice documentele, toţi au crezut ceea ce au scris alţii despre el şi numai atunci când te referi la documente vezi că adevărul e în altă parte.

Cam aşa au fost lucrurile şi în Toronto acum 2 ani. Am fost chemat ca expert istoric la procesul lui Ernst Zuendl, la care apărătorii lui Zuendl mi-au arătat „Leuchter Report", care este testul de laborator al crematoriului şi al camerelor de gazare. Ca o persoană care am studiat la Universitatea din Londra chimie şi fizică şi ştiinţele exacte, ştiam că am în faţă un rezultat exact. Nu există o altă interpretare posibilă. Şi deodată tot ce am citit în arhive a devenit de înţeles şi clar. Trebuie să acceptaţi că dacă nicăieri în arhive nu este vreo evidenţă că au avut loc gazări, că dacă nu există nici un singur document german ce se referă la gazare de fiinţe umane, şi dacă nu există nici o referinţă nicăieri în arhivele germane la vreun ordin dat de cineva pentru gazare de oameni, şi dacă, pe de altă parte, testele forensic (la scop) de laborator al crematoriului şi al camerelor de gazare de la Auschwitz nu arată nici un rezidiu semnificativ de component cyanidic, atunci toate acestea nu pot decât să însemne un singur lucru: că n-au existat camere de gazare.

Atunci cum ne putem explica faptul că de 45 de ani, de la finele celui de al II-lea război mondial, am fost toţi copleşiţi de vina comună: ideea că rasa umană s-a făcut responsabilă de lichidarea a 6 milioane de fiinţe umane prin gazare?

Răspunsul este acesta: am fost supuşi celei mai mari ofensive propagandistice pe care rasa umană a cunoscut-o. A fost condusă cu atâta fineţe, cu atâta rafinament, cu atâta participare financiară, că n-am fost capabili s-o recunoaştem ca o ofensivă propagandistică de la început până la sfârşit. Şi acum vedem aceste arme că circulă la orizont – în toată urâţenia lor – şi cea mai mare armă, bineînţeles, în toată această campanie propagandistică contra adevărului, din 1945 încoace, a fost vaporul Auschwitz! Şi ne-am găsit în sfârşit, şi noi, profesiunea istorică, şi, în particular, profesiunea de revizuire a istoriei, însărcinarea noastră majoră: *Scufundaţi vasul Auschwitz!* V-am prevenit că nu voi arăta respect pentru bon-ton în prima parte a acestui monolog. Scufundaţi vasul Auschwitz! Dar noi nu mai avem nevoie să scufundăm vasul Auschwitz, deoarece echipajul lui Auschwitz, ca Beate Klarsfeld, Wiesenthal, Elie Wiesel şi restul s-au luptat pe bord între ei, boxând şi lovind cu pumnii, iar vasul Auschwitz a rămas navigând printre icebergi, şi ei, până la urmă, l-au părăsit. Au început să dea jos steagul vasului de luptă Auschwitz. (...)

Evident că acesta nu este finalul istoriei. Sunt convins că e doar un „memorial interim". Cred că e de carton şi acesta, dacă îl priveşti de aproape, deoarece ce sens are să iroseşti bani când ştii că peste câteva luni iarăşi trebuie schimbat. Vor trebui să-l schimbe, evident. Nu afirm că numai un milion, nu sunt dispus să dau nici un număr de morţi la Auschwitz. Nu ştim dacă numărul de morţi este exact. Ruşii ne-au ajutat. Ei au publicat în septembrie anul trecut registrele morturare de la lagăr. Aceasta a fost o lovitură fatală pentru vasul de război Auschwitz, pentru echipajul său, deoarece ruşii, prin publicarea registrelor mortuare ale lagărului Auschwitz, care acoperă anul 1942 complet, anul 1943 aproape complet, anul 1944 incomplet, au arătat prin aceste 46 de registre, că au fost 74.000 de morţi. 74.000 de morţi din toate cauzele. Acum, profesorul evreu Arno Mayer, pe care îl respect, e unul din cei ce au reuşit să participe la programul de televiziune organizat de *Sender Freies Berlin*. El n-a fost des invitat ca mine, deci e sigur, O.K. Arno Mayer de la Universitatea din Princeton, ne spune în cartea sa *De de nu s-a întunecat cerul?*, că din cei ce au murit la Auschwitz şi în alte lagăre de concentrare, probabil mai mult de jumătate au murit din cauze naturale, ceea ce poţi numi cauze naturale în timp de război. Evident, fraza e suspectă. Însă aceasta înseamnă că mai puţin de jumătate au fost omorâţi; ceea ce înseamnă că mai puţin de jumătate din cei 74.000 de morţi au fost omorâţi la Auschwitz? Să fim generoşi şi să spunem că e posibil că au fost omorâţi la Auschwitz în perioada de trei ani 40.000. Un bilanţ foarte trist! Asta e o gravă crimă. E aproape tot atâta cât am omorât noi englezii la Hamburg într-o singură noapte.

Asta înseamnă însă a reduce lucrurile la dimensiunile lor reale. Când nemţii folosesc temutul cuvânt „Relativieren", ceea ce înseamnă să încerci să compari lucrurile, încerci să persiflezi lucrurile, răspunsul este: da, reduc legenda la dimensiuni reale, deoarece aceasta este funcţia unui istoric. Winston Churchill însuşi a spus că funcţia unui istoric este să afle ce s-a întâmplat şi de ce s-a întâmplat. Istoricii germani n-au început nici măcar să se urce pe cea mai joasă treaptă a scării. Ei încă nu au aflat ce s-a întâmplat. Toţi credeau numărul de morţi de la Auschwitz ca fiind de 4 milioane, până când cineva din Israel i-a chemat şi le-a spus:

– „Oh, nu! Nu 4 milioane, ci numai un milion."

– „Da, un milion!".

Institut für Zeit Geschichte in München: Un milion! Noi totdeauna am pornit de la această premisă. *Wir sind immer davon ausgegangen.* Asta este ce au declarat presei, că ei mereu au pornit de la un milion, dar presa n-a auzit. Apoi au uitat să spună acest lucru propriului lor guvern şi desigur că n-au spus nici poporului german, iar acum populaţia germană se întreabă: de acord, dar ce se întâmplă cu cele 6 milioane?

Oh, cele 6 milioane?... Totalul nu se schimbă.

Dacă te duci la băcănie să cumperi 6 kg de cartofi şi tot ce primeşti sunt 2 kg în pungă, şi băcanul vrea plata pentru 6 kg... Asta este ce s-a întâmplat cu populaţia germană: a avut de plătit 150 miliarde DM compensaţii pentru 6 milioane de morţi, ca şi băcanul care spune: „Trebuie să plătiţi pentru 6 kg, indiferent de cât aţi primit". În acest caz cred că sunteţi îndreptăţiţi să consideraţi aceasta ca pe o pungăşie.

Asta este ce se întâmplă acum în Germania. Ei menţin în continuare totalul de 6 milioane şi populaţia germană este mai departe informată că au fost gazaţi 6 milioane, deşi toată evidenţa merge în sens contrar.

Pentru mine Auschwitz nu mai e important. Sunt bucuros că echipajul l-a părăsit. Dispare. Va fi lăsat ca şi vaporul *Arizona* la Pearl Harbor. Dacă vreodată mergeţi în Hawai uitaţi-vă la el, cu o parte încă deasupra mării, marcând locul unei mari legende. Şi dacă peste 100 de ani oamenii vin şi spun: „Mai jos acolo e vaporul Auschwitz, despre care oamenii au auzit cea mai incredibilă legendă timp de 50 de ani şi pe care până la urmă l-a părăsit echipajul".

De ce nu trebuie să credem?

Mai întâi aţi aflat de *Leuchter Report*. Permite-ţi să vă dau şi alte câteva motive pentru care nu trebuie să credeţi. Există un istoric oficial guvernamental, prof. F.H.Hinsley. Acest F.H. Hinsley e profesor de istorie la Universitatea din Cambridge şi în timpul celui de al II-lea război mondial a lucrat în serviciul de informaţii, ocupat cu descifrarea codului duşman la GCHQ (*Government Communication Headquartes*). Vă puteţi întreba, ce legătură are acesta cu Auschwitz? De acord. Ei bine, activitatea prof. Hinsley răspunde la una dintre întrebări. Oamenii vor veni probabil de acum şi până în eternitate, în special istoricii holocauşti, şi vor întreba: cum putem şti noi că Germanii n-au distrus toate documentele privind gazările?

(va urma)

CONFRUNTAREA SECOLULUI XX: NEW AGE (II)

Fenomenul New Age-ului a stat de la primele numere în atenţia Mişcării. Primele atitudini publice cu privire la unele aspecte ale New Age-ului au aparţinut publiciştilor nostri. Amploarea şi complexitatea lui îl recomandă drept unul dintre fenomenele cele mai importante ale sec. al XX-lea. Evoluţia şi multitudinea de forme pe care le-a dobândit acesta favorizează însă interpretări unilaterale sau concluzii pripite şi simplificatoare. Materialele pe acestă temă publicate în revista noastră au abordat cu precădere anumite faţete şi au accentuat anumite semnificaţii ale fenomenului new-age-ist. O abordare mai amplă, încercând să surprindă diversitatea direcţiilor de manifestare, se impune astfel cu necesitate. Am apelat pentru aceasta la dl prof. Ilie Bădescu, care, prin analiza d-sale, ne propune o nouă perspectivă, mult mai cuprinzătoare asupra „marii confruntări a secolului al XX-lea" –fenomenul New-Age.

Materialul, prezentat în serial, este structurat după cum urmează:

1. **Ce este New-Age-ul?**
2. **Erele spirituale**
3. **Era creştină şi manifestările anticristice**
4. **Eclesia**
5. **Cicluri new-age-iste**
6. **Al treilea New-Age**
7. **Omul cu vasul de apă**
8. **„Învăţătura" vărsătorului. Decreştinarea cosmologiei**
9. **Teologie şi cosmologie. Însemnătatea creştinismului ţărănesc**
10. **„Golirea" Bisericii**
11. **Dislocarea popoarelor**
12. **Noua Eră şi calendarologia creştină**

(continuare din numărul trecut)

ERELE SPIRITUALE. ERA CREŞTINĂ ŞI MANIFESTĂRILE ANTICRISTICE. ECLESIA

Ce sunt, aşadar, aceste mişcări spirituale care pretind că au puterea de a deschide un nou orizont pentru omenire şi de a vesti o „nouă mântuire" pentru om? Vom spune, deocamdată, că este posibilă o ştiinţă a acestor mişcări spirituale, pe care o vom denumi *noologie* (nous = spirit, logos = ştiinţă). Vom încerca să examinăm fenomenul New Age în lumina ştiinţei mişcărilor spirituale, adică a noologiei.

2. ERELE SPIRITUALE

New Age-ul, Noua Eră, este un fenomen spiritual de proporţii mondiale. Lumea este, îndeobşte, obişnuită să audă vorbindu-i-se despre *economii*, despre *imperii*, despre *ideologii* universale etc. Despre mişcări spirituale care cuprind lumea, traversează popoarele, modelează trăirile colective şi au puterea sau doar pretenţia de a deschide un nou orizont spiritual, se vorbeşte mult mai puţin. Asemenea mişcări pot genera sinteze spirituale de lungă durată, denumite *eoni*, sau *ere* spirituale. Faptul că popoarele traversează asemenea ere conferă propriului lor dinamism sufletesc trăsăturile unei *etnogeneze neîntrerupte*. Ele îşi modelează şi remodelează trăirile colective cu fiecare nouă eră spirituală, care conduce spre refacerea sintezelor sufleteşti dintre „spiritul epocii" (al noii „ere") şi „sufletul" propriu (Volksgeist = spirit al poporului). Mediul unor asemenea mari dinamisme spirituale a creat „tehnicii noologice" celebre, cum ar fi yoga, complexele şamanice arhaice, marile sisteme ritualice de toate tipurile etc.

Hermeneutica a sesizat „puterea" cu totul aparte a marilor *sisteme spirituale*, de la cele „organice", precum limbile vernaculare, până la mitologii, religii, filosofii etc. Manifestarea acestor sisteme în istorie ne arată că avem de-a face cu *energii spirituale* care ascultă de legile lor proprii. Expansiunea unor asemenea energii spirituale în lume şi în istorie inaugurează marile experienţe noologice ale omenirii. Experienţele noologice sunt cele care dau întemeiere spirituală vieţii colective a comunităţilor omeneşti şi au puterea să fixeze în istorie direcţii de înaintare spirituală pentru marile colectivităţi omeneşti şi chiar pentru civilizaţii întregi. Aceste experienţe nu scapă cu totul de primejdia „dirijării" falsificatoare. Trăsătura universală a tuturor experienţelor noologice este caracterul lor *eliberator*. Graţie lor, omul regăseşte calea cea dreaptă care duce la adevăr, şi se apără de minciună şi eroare. Toate acele forţe ale istoriei interesate în manipularea adevărului au năzuit să ia sub control tocmai experienţele spirituale spre a le deturna de la sensul lor fundamental prin recanalizări simbolice şi ideologice.

3. ERA CREŞTINĂ ŞI MANIFESTĂRILE ANTICRISTICE

Pentru a-i arăta omului Calea cea adevărată, Dumnezeu a coborât în lume prin jertfa mântuitoare a Lui Iisus Hristos.

Reperele experienţei cristologice sunt Vifleemul şi Golgota. Spre deosebire de noologiile tradiţionale, religia Lui Iisus Hristos ne dă mai mult decât un „acces spiritual" la principiul Căii eliberatoare. Cultele şi tehnicile noologice orientale conţin străduinţe exemplare pe linia străluminării marelui mister al Conjuncţiei (Misterium Conjunctionis) spiritului cu materia, al pneumei cu soma, dar n-au dobândit pentru om mai mult decât nişte „căi energetice", care sunt toate simple *epimorfoze* ale Căii Adevărate. În plus, toate noologiile anterioare religiei Lui Iisus Hristos au sfârşit prin a fi confiscate şi puse în slujba unor puteri nespirituale. Alungarea zarafilor din templu este o parabolă referitoare la primejdia pervertirii puterii spirituale. Toate formele degradate ale sacrului mărturisesc despre aceeaşi primejdie. Nici una dintre stările şi experienţele care conduc la asemenea degradări şi deviaţii, n-ar putea totuşi separa omul şi lumea de Dumnezeu. Asemenea procese au însă puterea de a *degrada* „statutul sacrului" căci pot deforma sensul experienţelor spirituale, ba chiar pot răscoli „rânduiala dumnezeiască" a lucrurilor, semănând dezbinarea, adică satanizând lumea (diabolos = dezbinare).

Toate „soteriologiile istoriciste", adică cele care promit eliberarea, mântuirea omenirii prin forţele imanente ale istoriei, experienţele „genetice" actuale etc., sunt „luciferice", au orgoliul suprafiresc de a se substitui Lui Dumnezeu. Marxism-comunismul, ca şi soteriologia slavofianică sau cea hitleriană au venit cu asemenea promisiuni salvatoare *în contul şi în locul Lui Dumnezeu*. Pulsiunile spre *purificare (sau puritate) rasială* ca şi cele spre *purificare ideologice* fac parte din clasa unor asemenea tentaţii luciferice (demonice). Puterea dumnezeiască singură este îndrituită să purifice lumea şi omul. Pentru a preveni asemenea tentaţii, cultele orientale, atât de centrate pe ideea dobândirii puterii de eliberare a omului din condiţionările istoriei şi ale naturii, au canalizat aceste puteri astfel încât, atunci când ele ar urma să atingă praguri maximale, *însul* să fie „departe de lume", într-o „izolare" metafizică desăvârşită. Acesta este modelul oriental al *apărării de tentaţia pretenţiei soteriologice*, sub vraja căreia au căzut mai toate mesianismele europene moderne. Aşezămintele monahale, templele budhiste etc. au apărut spre a furniza canalizări înţelepte, constructive, energiilor noologice excepţionale, care pot fi atât de lesne deviate de tentaţii luciferice.

Iisus Hristos a venit pentru a dezvălui Calea, nu spre a schimba rânduiala firii, în care se cuprinde şi misterul neamurilor. Neamurile sunt o „ardere neîntreruptă", adevărate „vetre cosmice" sădite de Dumnezeu spre a străbate istoria. Energiile acestea s-ar putea „stinge" doar istovite de cenuşa *păcatului*. Îndemnul Lui Iisus Hristos cuprinde în el îngăduinţa şi pluralismul originar. Cu acest îndemn Iisus reface „intenţia primordială" a Lui Dumnezeu care a sădit „energia logosului" în neamuri, nu într-un „popor universal" . Ficţiunea „poporului universal" a fost aruncată în lume în secolul al XVIII lea, prin fiinţa înşelătoare a cuvântului *istoric*, nu a celui dumnezeiesc. Cu această ficţiune triumfa în Europa ideea că forţele salvării şi ale mântuirii se află aici, în istorie, şi ele cer neamurilor pământului să se destrame într-un „popor unic", într-o Omenire omogenă, fără naţiuni. Aceasta este matca din care s-au născut „religiile impersonale" ale Umanismului, Progresului, Raţiunii...

4. ECLESIA

Iisus Hristos a „despicat vremelnicia" şi s-a întrupat în istorie pentru a face să renască Biserica Lui Dumnezeu în fiinţa Bisericilor naţionale care au devenit astfel mădularele trupului Mântuitorului. Neamurile se vor mântui aşa cum Le-a orânduit Dumnezeu, adică în limba şi în firea lor.

Energiile spirituale sunt sădite de Dumnezeu în om întâi de toate sub forma „sufletului colectiv" al popoarelor. Mântuirea vizează, deci, fiinţa colectivă din individ şi Calea eliberatoare, a mântuirii, este însăşi *eclesia*, adică *adunarea întru şi sub Cuvântul Lui Dumnezeu*. Astfel s-au întrupat în istorie, odată cu Iisus Hristos, Bisericile naţionale şi una dintre căile prin care se încearcă abaterea popoarelor din Calea Lui Dumnezeu este *golirea* Bisericii, în felurite moduri, care, toate, ţintesc acelaşi deznodământ: separarea Popoarelor de Biserica Lui Iisus Hristos. Această separare s-ar putea obţine, s-a crezut, fie prin *ateizarea* popoarelor, fie prin intermediul unui aşa numit „Nou Spirit", care promite o altă cale eliberatoare decât aceea a Lui Iisus Hristos.

Popoarele răsăritene s-au confruntat cu primul pericol în cadrul experienţei ateismului comunisto-marxist. Popoarele occidentale au fost ispitite şi împinse la aceeaşi despărţire cu ajutorul *tehnicilor hedoniste*. Acestea implică, toate, folosirea *plăcerii* ca procedeu „eliberator". Cât de falsă este „libertatea" procurată pe calea plăcerii au dovedit-o chiar şi psihologiile ivite în mediul strâmt al curentului hedonist însuşi.

(va urma)

Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

ACŢIUNEA IUDEO-MASONICĂ ÎN CONCILIUL VATICANULUI (III)

(Lectură rezervată Părinţilor Conciliului)

(continuare din numărul trecut)

Până în prezent noi am studiat strategia noastră pentru atacurile împotriva Bisericii catolice din exterior, dar aceasta nu este totul. VOM EXPUNE ACUM MODUL ÎN CARE NOI AM AVANSAT ÎN LUCRAREA NOASTRĂ PENTRU A GRĂBI PRĂBUŞIREA BISERICII CATOLICE ŞI CUM AM PĂTRUNS ÎN CELE MAI DINĂUNTRU CERCURI ALE SALE, ADUCÂND CHIAR O PARTE A CLERULUI EI ÎN SITUAŢIA DE A SE TRANSFORMA ÎN PIONERI AI CAUZEI NOASTRE.

Cu totul aparte de influenţa filosofiei noastre, NOI AM LUAT MĂSURI PENTRU A PROVOCA O SCIZIUNE ÎN SÂNUL BISERICII CATOLICE. PERMITEŢI-MI SĂ VĂ EXPLIC CUM A FOST REALIZATĂ ACEASTA:

NOI I-AM ÎMBOLDIT PE UNII DIN FIII NOŞTRI SĂ SE INTEGREZE ÎN CORPUL CATOLIC CU MISIUNEA EXPLICITĂ DE A LUCRA CU MULT MAI MULTĂ EFICACITATE PENTRU DEZINTEGRAREA BISERICII CATOLICE, CREÂD ÎN SÂNUL EI SITUAŢII SCANDALOASE. ÎNTRU ACEASTA, NOI AM URMAT SFATUL CĂPETENIEI NOASTRE A EVREILOR CARE ZICE AŞA DE ÎNŢELEPT: „FACEŢI DIN UNII DINTRE FIII NOŞTRI CARDINALI ŞI EPISCOPI PENTRU CA EI SĂ DISTRUGĂ BISERICA". DIN NEFERICIRE NU TOŢI EVREII „CONVERTIŢI" AU FOST CREDINCIOŞI MISIUNII LOR. MULŢI DINTRE EI NE-AU TRĂDAT; DAR DIMPOTRIVĂ, ALŢII ŞI-AU ŢINUT PROMISIUNEA ŞI AU FĂCUT CINSTE LUCRĂRII LOR, ÎN AŞA FEL ÎNCÂT SFATUL STRĂMOŞILOR NOŞTRI SE ARATĂ PLIN DE SUCCES.

NOI SUNTEM PĂRINŢII TUTUROR REVOLUŢIILOR, INCLUSIV AL ACELORA CARE UNEORI SE ÎNTOARSERĂ ÎMPOTRIVA NOASTRĂ. NOI SUNTEM MAEŞTRII SUPREMI AI RĂZBOIULUI ŞI AI PĂCII. NOI PUTEM SĂ NE FĂLIM CĂ SUNTEM CREATORII REFORMEI: CALVIN A FOST UNUL DIN FIII NOŞTRI; EL ERA DE ORIGINE EVREIASCĂ ŞI I-A FOST ACORDAT DREPTUL DE CĂTRE AUTORITATEA EVREIASCĂ ŞI A FOST STIMULAT DE CĂTRE FINANŢA EVREIASCĂ PENTRU A-ŞI ÎNDEPLINI ROLUL ÎN REFORMĂ.

MARTIN LUTHER A FOST INFLUENŢAT DE CĂTRE PRIETENII SĂI EVREI. ŞI COMPLOTUL SĂU ÎMPOTRIVA BISERICII S-A VĂZUT ÎNCORONAT DE SUCCES, DATORITĂ FINANŢĂRII EVREIEŞTI...

Datorită PROPAGANDEI noastre, teoriilor noastre ale LIBERALISMULUI şi FALSELOR NOASTRE INTERPRETĂRI ALE LIBERTĂŢII, CUGETELE A NUMEROŞI NEEVREI AU FOST PREGĂTITE PENTRU A ÎMBRĂŢIŞA REFORMA. EI S-AU DESPĂRŢIT DE BISERICĂ PENTRU A CĂDEA ÎN CAPCANA NOASTRĂ. ŞI DINTR-ACEASTA, BISERICA CATOLICĂ A FOST SENSIBIL SLĂBITĂ ŞI AUTORITATEA SA ASUPRA RELIGIILOR NEEVREILOR A FOST PRACTIC REDUSĂ LA NIMIC.

Noi suntem recunoscători faţă de protestanţi pentru fidelitatea lor faţă de dorinţele noastre, cu toate că majoritatea dintre ei, în sinceritatea credinţei lor, nu-şi dau seama de fidelitatea lor faţă de noi. NOI LE SUNTEM RECUNOSCĂTORI PENTRU ADMIRABILUL SPRIJIN PE CARE NI L-AU ADUS ÎN LUPTA NOASTRĂ ÎMPOTRIVA PUTERII CIVILIZAŢIEI CREŞTINE ŞI ÎN PREGĂTIRILE NOASTRE PENTRU VENIREA SUPREMAŢIEI NOASTRE ASUPRA LUMII ÎNTREGI ŞI ASUPRA REGATELOR NEEVREILOR.

Noi am reuşit să distrugem majoritatea tronurilor europene. Restul va urma într-un viitor foarte apropiat. RUSIA A ACCEPTAT DEJA DOMNIA NOASTRĂ. FRANŢA, CU GUVERNAREA SA MASONICĂ, (1936, Nota Redacţiei), SE AFLA ÎN PUTEREA NOASTRĂ. ANGLIA, DEPENDENTĂ DE FINANŢA NOASTRĂ, SE AFLĂ SUB CĂLCÂIUL NOSTRU; ŞI SPERANŢA NOASTRĂ ÎN DISTRUGEREA BISERICII CATOLICE SE AFLĂ ÎN PROTESTANTISM. SPANIA ŞI MEXICUL SUNT DOUĂ INSTRUMENTE ÎN MÂINILE NOASTRE. NUMEROASE ALTE ŢĂRI, INCLUSIV STATELE UNITE ALE AMERICII, SUNT DEJA SUPUSE PLANURILOR NOASTRE.

DAR BISERICA CATOLICĂ ESTE MEREU VIE.

NOI TREBUIE S-O DISTRUGEM FĂRĂ MILĂ ŞI FĂRĂ CEA MAI MICĂ ÎNTÂRZIERE. CEA MAI MARE PARTE A PRESEI MONDIALE ESTE SUB CONTROLUL NOSTRU; SĂ FACEM ÎN AŞA FEL ÎNCÂT EA SĂ STÂRNEASCĂ VIOLENT URA LUMII ÎMPOTRIVA BISERICII CATOLICE. SĂ NE INTENSIFICĂM ACTIVITĂŢILE PENTRU A OTRĂVI MORALITATEA NEEVREILOR; ACEŞTIA TREBUIE ADUŞI ÎN SITUAŢIA DE A URÂ PATRIOTISMUL ŞI DRAGOSTEA DE FAMILIE LOR, DE A CONSIDERA CREDINŢA LOR CA O RUŞINE, ASCULTAREA LOR FAŢĂ DE BISERICĂ CA O SCLAVIE DEGRADANTĂ, ASTFEL ÎNCÂT EI SĂ DEVINĂ SURZI LA CHEMĂRILE BISERICII ŞI ORBI LA AVERTISMENTELE EI ÎMPOTRIVA NOASTRĂ. ÎNAINTE DE TOATE, SĂ FACEM AŞA ÎNCÂT CREŞTINII SĂ SE RETRAGĂ DIN BISERICA CATOLICĂ ŞI NECREŞTINII SĂ NU SE APROPIE DE ACEASTĂ BISERICĂ; FĂRĂ ACEASTĂ PRINCIPALĂ OBSTRUCŢIE, DOMINAŢIA NOASTRĂ SE VA ÎNTĂRI ŞI TOATĂ LUCRAREA NOASTRĂ VA FI ANULATĂ, COMPLOTUL NOSTRU VA FI DESCOPERIT, NEEVREII SE VOR REÎNTOARCE ÎMPOTRIVA NOASTRĂ CU UN DUH DE RĂZBUNARE ŞI DOMINAŢIA NOASTRĂ ASUPRA LOR NU SE VA REALIZA NICIODATĂ.

SĂ NE AMINTIM CĂ ATÂTA VREME CÂT DUŞMANII NOŞTRI DIN BISERICA CATOLICĂ VOR FI ACTIVI, NOI NU VOM PUTEA NICIODATĂ SĂ DEVENIM STĂPÂNII LUMII... ŞI SĂ NE AMINTIM DE ASEMENEA CĂ VIITORUL REGE AL LUI ISRAEL NU VA DOMNI NICIODATĂ ASUPRA LUMII CÂTĂ VREME PAPA DE LA ROMA NU VA FI DETRONAT, PRECUM ŞI TOŢI CEILALŢI MONARHI AI NEEVREILOR CARE DOMNESC PE PĂMÂNT."

Pentru cei care nu cunosc activităţile subversive ale Iudaismului de astăzi şi dintotdeauna, conţinutul articolului de mai sus din „Gazeta Catolică" din Anglia va putea apărea drept ceva halucinant.

Dar totul este **„absolut real"** şi poate fi verificat, pentru ceea ce are legătură cu complotul actual al evreilor, încă mai bine astăzi decât în 1936, dată la care a fost publicat conţinutul conversaţiilor purtate de conspiratorii evrei în cursul reuniunii secrete a organizaţiei B'nai B'rith la Paris. Adică însăşi organizaţia al cărei Preşedinte şi Eminenţa Sa Cardinalul Bea merg în acord perfect.

(va urma)

CÂND SATANA ÎŞI POVESTEŞTE ZODIA...

CAROL AL II-LEA

Orice iluzie de prezentare onorabilă a regelui Carol al II-lea în istoria României se spulberă definitiv odată cu lectura memoriilor sale. Regele trădător îşi duce astfel lucrarea până la capăt, anulându-şi pentru totdeauna, chiar şi în ultimul ceas, şansa unui eşec asumat onorabil. Nimic din ceea ce ar putea sugera o posibilă *mea culpa* a celui care a dus la apogeu, cu sânge rece, crima politică nu răzbeşte din confesiunile sale. Dimpotrivă.

A trata volumul din punct de vedere istoric este o operaţie lovită de futilitate. Abundă truismele, locurile comune, privirea deformată asupra evenimentului istoric, iar *parti pris-ul* străbate firul argumentării de la un capăt la altul, căpătând, nu o dată, accente groteşti. Prezentate într-un material de istorie comunist, paginile memoralistice ale lui Carol al II-lea nu ar surpinde pe nimeni.

Cine caută relatarea evenimentelor tragice din anii '37-'38 al căror personaj principal a fost Carol al II-lea va fi dezamăgit. Ceea ce nici măcar istoricii oficiali ai PCR nu-şi mai permiteau să susţină, scrie negru pe alb Carol al II-lea: după 1930, „...în toate direcţiile s-a dezvoltat şi începe să-şi dea roadele acţiunea coloanei a V-a pangermane" (p.75). Este vizată „Garda de Fier" care „a ştiut să servească pe stăpânii ei", aceasta fiind „o asociaţie cu tendinţe antisemite formată mai ales din studenţi universitari", aflată „sub conducerea unui fanatic cu vădite tare fizice şi psihice, Corneliu Zelea Codreanu" (p.91). Nimic despre antibolşevismul fundamental practicat de această organizaţie – căci nu se spune *nimic* împotriva comunismului în memorii! –, nimic despre asasinatele ordonate cu sânge rece de însuşi... Carol al II-lea. Se oferă cititorului o precizare, suficientă, credem, pentru a surprinde întregul ton al „argumentării": „Codreanu reuşeşte să strângă împrejurul lui un număr de nemulţumiţi, câţiva visători idealişti şi mai ales o mulţime de oameni care, prin *completa lor lipsă de valoare personală, nu reuşiseră să se plaseze altundeva*" (p.91; subl.n.). Să-i numim pe cei „lipsiţi de valoare personală" ar fi superfluu, îi cunoaşte acum toată lumea; mai spunem doar că în „Note" un Velter oarecare adoptă acelaşi ton, perorând şi el despre „coloana a V-a", despre „crunta teroare antidemocratică" (înţelegem că dacă ar fi fost democratică nu l-ar fi deranjat pe respectivul) şi despre „cea mai periculoasă forţă politică internă pentru destinele generale ale ţării" numind „Partidul Totul pentru Ţară", căci, iată, istoricul improvizat n-a aflat că existau un partid comunist, un Komintern, decise programatic să sfârtece cu prima ocazie trupul României („Note", p.112, 119).

Expediind rapid responsabilitatea asasinatelor din noiembrie 1938, – responsabilitate ce-i revine în exclusivitate! –, Carol al II-lea se repede apoi la Mareşalul Antonescu: „E trist de zis că în această operă a pangermanismului au găsit complici în ţară şi mie îmi este silă să scriu numele lor: Garda de Fier, *trădătorul Ion Antonescu* (subl.n.) şi politicieni de ultimă speţă ca Valer Pop, elemente lipsite de patriotism şi vândute duşmanului (...) Astfel s-a instaurat regimul dictatorial Antonescu, care a subjugat fără remuşcare România unei hoarde de asasini şi intereselor expansiunii şi agresiunii pangermane" (p.135). Un individ precum Antonescu, ne asigură Carol al II-lea, va fi citat „în istorie alături de cele mai triste figuri ale umanităţii" (p.143). Atât ne spune despre adversarii săi politici regele criminal Carol al II-lea (dictatura instaurată de el devine „semnalul unei lupte înverşunate pentru salvarea ţării" (p.95)!!). Concluzia ce se impune, neverosimilă într-o primă instanţă, devine la capătul lecturii perfect justificată: orice om de bună credinţă va putea afla informaţii mult mai exacte despre acea perioadă fie chiar apelând la lucrări tipărite... înainte de 1989.

Un cuvânt despre „moralitatea" autorului. Cinismul lui Carol al II-lea capătă cote inimaginabile când desluşeşte etapa premergătoare celui de-al II-lea război mondial în aceşti termeni: „...a fost o scădere a simţului moral, o goană nebună după plăceri şi câştiguri uşoare, nemuncite (...). Destrăbălarea din străzile şi localurile de plăcere se răspândise, parcă, în cercurile conducătorilor politici, ajungând să atrofieze voinţele" (p.22, 20) Asta o scrie el, Carol al II-lea netrebnicul care şi-a ucis mama, ticălosul care a tocat averea ţării, care a dus România pe marginea prăpastiei! El, amantul, slujbaşul, omul de paie al odioasei Elena Lupescu Wolf (personaj despre care, în treacăt fie spus, nu se pomeneşte nimic de-a lungul memoriilor).

*

Refuzând deci cărţii vreo importanţă notabilă în dosarul dezbaterii celui de-al II-lea război mondial (zonă predilectă a autorului, analizată în trei secţiuni, botezate pompos şi ridicol: „Trecutul", „Războiul" şi „Viitorul"), vom aplica acum memoriilor o grilă de lectură inedită, cercetând de-a lungul paginilor atitudinea regelui faţă de „cele două forţe ale răului, Hitler şi Stalin", între care acesta – ne avertizează în prefaţă cetăţeanul care semnează ritos „Prinţul Paul de România" (p.6) – „a avut neşansa de a domni". La capătul ei, un Carol al II-lea rasist şi prosovietic ni se va înfăţişa în toată splendoarea.

A existat în cultura română un personaj straniu, ne referim la H. Sanielevici, care, în 1935, a tipărit o carte cu un titlu frisonant: „În slujba Satanei?". Nici mai mult nici mai puţin, criticul arbora aici poziţii antifasciste, combătându-şi delirant adversarii cu... argumente rasiste. Rasiştii fascişti erau „anihilaţi" de un partizan declarat al punctului de vedere rasist.

Neobişnuitul travaliu al mentorului de la „Curentul nou" revine în memorie odată cu parcurgerea destăinuirilor regelui Carol al II-lea. Căci demersurile celor doi poartă stigmatul unei identităţi stupefiante. Acesta din urmă, asigurându-ne la fiecare pagină de democratismul impecabil care l-a animat, face în furibunda campanie antigermană proba indiscutabilă a unui *rasism explicit*. A combate politica externă interbelică germană este un lucru necesar, a recuza vehement rasismul practicat de conducătorii nazişti este obligatoriu, dar a conferi rasismului german statut ontologic, alocându-i o zonă decisivă a istoriei şi spiritului german este o interpretare halucinantă din partea cuiva care, repet, cu orice prilej se declară fără rost democrat. Să-i dăm cuvântul: „...pangermanismul, rasismul german a devenit la cei mai mulţi germani o a doua natură. Aceste lucruri trebuie stârpite fără milă" (p./10). Credulii care fixează la 30 ianuarie 1933 – data când Hitler a preluat puterea, – punctul de început al „dezastrului lumii", sunt în afara adevărului: „Nimic nu este mai eronat, nici o credinţă de acest fel nu va face în viitor mai mult rău. Cine crede aceasta nu cunoaşte istoria, nu cunoaşte mentalitatea poporului german. *Răul este mult mai vechi, mai adânc şi mai permanent* (subl. n.)" (p.31). Adolf Hitler a fost doar imboldul prin care „fiara germană s-a redeşteptat cu mai multă furoare" (p.31). Ni se vorbeşte mai departe despre naţiunea germană ca posesoare a unor „...defecte congenitale, aceste atavisme barbare pe care generaţiile aşa-zis civilizate nu le-au putut şterge" (p.33). Şi sfârşitul ce încununează opera: „Hitler nu este un accident, el este un rezultat şi să sperăm la punctul final al pervertirii unei rase" (p.34).

Cât despre atitudinea faţă de URSS, începând de la ignorarea oricăror evaluări asupra odiosului pact de la 23 august 1939 (Molotov – Ribbentrop) şi până la apologia generalilor şi mareşalilor sovietici care „au arătat lumii că sunt demni de splendidul elan al poporului" (p.143) este utilizată toată recuzita. Câtă ură împotriva germanilor, împotriva Mareşalului Antonescu sau împotriva mişcărilor naţionaliste, atâta înţelegere şi admiraţie pentru soviete: „Concepţia noastră era aceeaşi ca a URSS", iar Titulescu şi Litvinov – „mereu pe baricade" – „şi-au ridicat glasul lor la Geneva ca să apere aceeaşi cauză, aceleaşi principii" (p. 86). Un capitol dedicat problemelor URSS-ului nu există în carte, acolo lucrurile erau limpezi pentru Carol al II-lea, pozitive şi dezirabile, unica vinovată este tot Germania, căreia, consecvent, memorialistul îi dedică un capitol special (partea a II-a, cap.III: „Problemele Germaniei").

Încheiem tot cu un capitol de „Note", ale părţii a II-a de data asta, în care un oarecare Şerbănescu nu ratează prilejul de a deveni ridicol: încercând o scuză penibilă, acesta îl justifică pe Carol al II-lea astfel: „Carol al II-lea nu putea să prevadă la acea dată, 1945, instaurarea regimurilor de dictatură comunistă în statele Europei de est şi centrale" (nota 48, p. 186). Compleşit pesemne de misia înaltă de îngrijitor al părţii a doua a memoriilor lui Carol al II-lea, uită, nefericitul, conţinutul notei menţionate şi, la nota 117, citim cu stupoare: „Este neîndoios faptul că autorul a prevăzut încă din 1945 consecinţele nefaste ale impunerii, odată cu pătrunderea trupelor sovietice, a ideologiei comuniste" (p. 195). Comentariile devin inutile. Aşa memorii – aşa îngrijitori ai ediţiei...

*

Punem punct aici în momentul în care, poate, discuţia ar fi trebuit începută. Memoriile ne-au dezvăluit, dacă mai era nevoie, destinul unui rege care a sfârşit aşa cum a trăit întotdeauna, departe de poporul său, pe care nu l-a înţeles niciodată, şi pe care, precum şobolanii care părăsesc primii vasul ce se scufundă, l-a părăsit în cel mai crâncen moment al istoriei sale.

Dacă putem găsi vreun merit lucrării, acesta este: ne-a confirmat la modul absolut opiniile despre autorul ei, expulzându-l pe acesta definitiv şi irevocabil, de pe orice poziţie onorabilă a istoriei românilor.

Pavel MUREŞANU

„În zodia Satanei", (Ed. Universitară, Bucureşti 1994)

CORPORATISM și DEMOCRAȚIE

„În fața curentelor care amenință ordinea socială și principiile fundamentale ale civilizației noastre, popoarele nu se mai mulțumesc cu guverne oportuniste și temporizatoare, care navighează după cum bate vântul, chiar când dau iluzia forței; ele aspiră la o directivă sigură, la o reacție a ideii împotriva ideii, a sentimentului împotriva sentimentului; aspiră la o doctrină, la un crez."

(Antonio de Oliveira Salazar)

Articolul de față nu-și propune o analiză comparată, exhaustivă, a celor doi termeni. Despre democrație s-a scris și s-a vorbit mult, așa că nu vedem ce ar mai fi de spus. Scopul nostru este de a face o prezentare, pe cât posibil obiectivă, a fenomenului corporatist (a celui românesc în special), precum și de a înlătura prejudecata după care corporatismul ar fi incompatibil cu democrația și echivalent cu fascismul. Întemeietorul școlii corporatiste românești, Mihail Manoilescu, afirmă în acest sens că „Doctrina (corporatismului n.n.) prezintă o mare elasticitate și nu impune popoarelor decât anumite principii generale, iar nu un sistem uniform de organizare". Dealtfel, analiști ai doctrinelor economice și sociale din lumea occidentală (Ph. Schimtter, D. Chirot) au făcut distincție între corporatism și fascism, o formă a corporatismului ne-fascist fiind cel manoilescian.

Un studiu complet al doctrinei implică o cercetare amănunțită a tuturor domeniilor vieții sociale, altfel imaginea oferită apare deformată. Riscăm totuși, încercând o analiză economică (dar nu exclusiv economică) a corporatismului, mai ales că aspectele sociale au fost abordate în mod detaliat în paginile acestui ziar (vezi „Mișcarea", nr. 16-17, oct.-nov. 1993). Analiza va fi însoțită de punctarea câtorva etape din evoluția acestei doctrine.

***

Evul mediu a fost dominat de modelul de organizare corporativ. Corporațiile (breslele) reprezentau unica forma de organizare în domeniile neagricole ale vieții economice. Ele erau însă un fel de caste ereditare și aveau un caracter închis și exclusiv. Corporatismul medieval era unul regional, fapt care-l face pe Durkheim să afirme: „Corporatismul comunal din evul mediu nu s-a transformat între timp pentru a se adapta cadrului economic național – respectiv mondial– al epocii contemporane. Din această cauză s-a distrus." Tot Durkheim este cel care fundamentează teoria corporatismului modern, un corporatism național integrat în sistemul de relații internaționale. La sfârșitul secolului XIX, un alt teoretician original își aduce contribuția la îmbogățirea doctrinei corporatiste: marchizul La Tour du Pin. Cu toate acestea, înainte de primul război mondial, corporatismul ocupa un loc marginal în evantaiul marilor doctrine economice și sociale. A urmat apoi și fascismul, care a subordonat sistemul corporativ unor interese politico-ideologice străine corporatismului, discreditându-l în ochii sociologilor și economiștilor.

***

Viziunea românească asupra corporatismului este prezentată de marele economist român Mihail Manoilescu, care elaborează o „teorie a corporatismului integral și pur". Caracterul integral al corporatismului manoilescian îl disociază de tipul fascist, acesta din urmă fiind parțial (economic). Corporatismul fascist este subordonat partidului unic, care joacă rol de organ constituțional. Corporatismul pur identifică unica sursă de putere legislativă în corporații, statul însuși fiind o corporație, care-și îndeplinește funcțiunile sale specifice (apărarea națională, ordinea internă, politică externă), dar și o supracorporație cu rol de arbitraj, coordonare și disciplinare a celorlalte corporații. Echilibrul în interiorul corporației este asigurat de activitatea asociațiilor patronale pe de o parte și a sindicatelor muncitorești pe de alta.

Organizarea corporativă diminuează dezechilibrele etnice prin **caracterul național** atribuit categoriilor funcționale (corporațiilor). Aceste organe ale comunităților naționale sunt **unitare** (fiecare agent economic din cadrul unei corporații exercitând aceeași funcțiune națională) și **totalitare**, în sensul că toate activitățile naționale semnificative sunt integrate în rețeaua de corporații. O serie de activități rămân, însă, în zona periferică a organizării corporative, din cauza imposibilității integrării lor (așa-numitele „corporații virtuale"). Singurul criteriu de pătrundere într-una sau mai multe corporații îl reprezintă gradul pregătirii profesionale, ele având un caracter **deschis** și **neexclusiv**.

Din punctul de vedere al componenței, corporația este eterogenă, ea cuprinde mai multe profesiuni, dar care sunt supuse convergenței scopului prin exercitarea aceleiași funcțiuni sociale.

În realitate însă unitățile economice dispun de o largă autonomie. Corporația nu este un cartel al producătorilor, ea are doar un rol coordonator. Interesul agenților economici, inițiativa și regimul de concurență sunt asigurate prin menținerea și garantarea proprietății private.

Socialistul belgian Henri de Man identifică trei direcții în care acționează sistemul corporativ: 1. producția în întreprinderi autonome; 2. organizarea cooperativă a consumatorilor; 3. organizarea sindicală a producătorilor. Corporatismul nu înseamnă dirijism și colectivism, ci **organizare**. El exprimă voința de «self-governement» a grupurilor profesionale și sociale, reflectată în principiul care interzice finanțarea întreprinderilor private de către stat și imixtiunea acestuia în activitățile sistemului bancar.

Regimul corporatist promovat de Salazar a generat în perioada interbelică o dezvoltare de ansamblu a economiei portugheze. Datele prezentate în acest sens de Manoilescu în conferința „Portugalia lui Salazar" sunt elocvente. Portugalia a reușit în perioada postbelică să spargă izolarea politică internațională și să-și asigure o creștere economică remarcabilă.

Raporturile juridice dintre individ și stat capătă o nouă reglementare în

Mihail MANOILESCU
1891 – 1950

sau autoritate – dictatură) s-au manifestat în perioada interbelică și ele persistă și astăzi (de exemplu, regimul politic actual din România, incompetent și corupt, este considerat „democratic", iar curentul naționalist, bazat pe autoritate și ordine, care animă tineretul român, este definit ca „extremist"). Un regim democratic autentic se fundamentează (și) pe principiul autorității. Astfel, expresia „democrația însemnă corupție" riscă să nu mai fie o simplă confuzie. În acest mod credem că trebuie înțeleasă poziția „antidemocratică" a lui Manoilescu.

Corporatismul nu exclude adevăratele valori democratice. Dacă de mai multe ori în istorie corporatismul s-a asociat cu dictatura, aceasta se datorează doar impotenței politice a unor oameni de stat. Este corporatismul vinovat de crimele săvârșite sub dictaturile nazistă și fascistă? Un eventual răspuns afirmativ la această întrebare ar implica un răspuns similar la o alta: este democrația vinovată de ascensiunea lui Hitler la putere? Desigur, nu. Și nici corporatismul – sufocat de o ideologie rasistă – nu poate fi răspunzător de dezastrul Germaniei.

Formula corporatism – democrație reprezintă o asociere, dacă nu perfectă, cel puțin posibilă. O dovedește și **corporatismul democratic** aplicat cu succes în Japonia, America de Sud, Austria și în unele state nordice.

***

Acest comentariu ar putea stârni unele critici. Le anticipăm și încercăm să le răspundem. S-ar putea obiecta că discuția purtată pe această temă rămâne în aer, din lipsa unor modele concrete; că nu sunt oferite soluții practice de depășire a crizei.

Răspundem: corporatismul este un mod de organizare socială, o construcție teoretică, complexă și nu se reduce doar la câteva măsuri de politică economică. Putem spune însă că doctrina corporatistă nu este tributară unui singur tip de politică economică și socială. S-a vorbit mult de economie și modele economice, de la cel suedez la cel japonez. De ce nu ar fi posibil și un model (corporatist) românesc?

Adrian DEACONESCU

„Corporatismul nu reprezintă altceva decât concretizarea ideii de naționalism în diferitele câmpuri ale activității naționale (...) Concepția corporatistă este o concepție integrală asupra societății omenești, asupra națiunii și asupra țelurilor sale".

Mihail MANOILESCU, 1934

Concluzionând, putem accepta definiția sintetizatoare dată de Manoilescu: „Corporația este o organizație colectivă și publică, alcătuită din totalitatea (sau dintr-o parte a) persoanelor (fizice sau juridice), îndeplinind împreună aceeași funcțiune națională și are ca scop asigurarea exercitării acestei funcțiuni în interesul suprem al națiunii, prin reguli de drept impuse cel puțin membrilor săi."

În sfera economică, la o analiză sumară, s-ar putea crede că organizarea corporativă constituie o legiferare a pieții de monopol. Această afirmație ar putea fi întărită de exercitarea anumitor competențe de care beneficiază corporația. Prin organele sale de reprezentare o corporație își reglează singură activitatea economică. Ea fixează condițiile de fabricație, stabilește statutul muncii și își poate asuma responsabilitatea plății unor alocații familiale sau a organizării unui sistem de asigurări sociale, atribuții care necesită constituirea unui patrimoniu corporativ.

organizarea corporativă a societății. Sintagma „drepturile omului", cu un conținut vag și contradictoriu, este înlocuită cu o nouă categorie juridică, **dreptul funcțional**, aparent mai restrânsă dar mult mai exactă. Izvorul dreptului funcțional îl constituie funcțiunea socială, mai precis obligațiile individului față de societate. Organizarea socială pe clase se bazează pe drepturi și pretenții, corporația se construiește însă pe datorii. Inegalitățile profesionale (organice și naturale) înlocuiesc inechitățile sociale, inerente oricărui sistem liberal sau dirijist. „Elitismul" de care este acuzat corporatismul nu reprezintă decât o aplicare corectă a principiului de management „un loc pentru fiecare, fiecare la locul lui".

***

Pentru a stabili corect raportul dintre corporatism și democrație se impune o precizare care să înlăture anumite confuzii terminologice. Asemenea confuzii (democrație – anarhie și corupție

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

Despre monarhie...

Am primit la redacţie un text reprezentând un apel adresat unor personalităţi printre care se află poetul şi senatorul Ioan Alexandru, pictorul şi publicistul Sorin Dumitrescu, părintele Galeriu, profesorul şi senatorul Ion Coja, ziaristul Petre Mihai Băcanu, ce în opinia semnatarului, au o anume apropiere faţă de chestiunea monarhiei. Fără a împărtăşi neapărat punctele de vedere ale autorului acestui apel, am hotărât să dăm publicităţii această scrisoare deschisă cu speranţa că va fi de folos în ceea ce priveşte clarificarea unei importante probleme româneşti

Redacţia

Mă adresez dvs. ca un simplu concetăţean conştient de criza grozavă prin care trece ţara noastră şi-mi exprim punctul de vedere întru soluţionarea ei.

Mărturisesc că mă situez în rândul acelora care văd ieşirea din această criză în primul rînd prin restaurarea monarhiei (suprimată la 30 decembrie 1947 de comunişti) şi urcarea legitimă a regelui Mihai pe tron. Acest act constituia prima operaţiune în ordinea de drept a ţării noastre şi trebuia efectuat după decembrie 1989.

Dar vai! nu am avut parte de acest act. Se cuvine judecăm profund problema restauraţiei şi pe linia biblică creştină, pentru că în toate domeniile esenţiale, alegerea părţii bune nu se poate face decât dacă „se judecă duhovniceşte" (I. Cor. 2-14). Deci, „nihil sine Deo"! – Împărăţia lui Dumnezeu este mersul spre care trebuie să tindă, să acţioneze individual şi-n colectivitate sufletele umane ale etniei noastre.

Pentru a se pune în funcţie mecanismul regalităţii în România, piesa principală este Monarhul-Regele. „Într-o ţară în revoltă şefii ei se înmulţesc, dar printr-un om inteligent şi înţelept, ea capătă stabilitate" (Prov. 28.2), este legitatea „sine qua non" în cauza discutată.

Monarhia la români constituie o structură de tradiţie naţională şi un reazim moral, prin care se asigură bunăstarea spirituală şi materială a ţării noastre. Omul înţelept şi inteligent este omul ales, care e chemat să stea la spărtură.

Regele Mihai s-a născut într-un timp de relativ calm, de relativ belşug, când se părea că realizările binecuvîntate ale înaintaşilor săi regi: Carol I şi Elisabeta, Ferdinand şi Maria, nu pot să-i fie decât de bun augur pentru ţara ursită să-i cârmuiască şi, pentru el personal, ajuns la o vârstă adultă.

Dar vai! Mihai I din nefericire l-a avut înaintaş direct pe tatăl său Carol al II-lea. Viaţa spurcată a acestui suveran sinistru în mai toate privinţele a profanat viaţa ţării întregi. Aventurier, excroc, cartofor, arghirofil, beţiv, desfrânat, megaloman, trădător, Carol al II-lea a contribuit şi la sfârşitul prematur al propriei sale mame, marea şi neuitata, Regina Maria. Istoricii obiectivi ai domniei sale de pomină, vor da în vileag, sunt siguri, certurile infernale dintre prinţul Nicolae, fratele mai mic, şi Carol, ajungîndu-se până la focuri de pistol trase unul în altul, încât unul din gloanţe a atins-o pe Regina Maria, care sărise să-i despartă şi din care rană i s-a tras moartea.

La 8 iunie 1930, începutul domniei, Carol al II-lea a moştenit o Românie Mare, rod al teribilelor jertfe de sânge în războiul de întregire 1916-1918. La 6 septembrie 1940 când a abdicat, Carol al II-lea a lăsat în urma sa o Românie mică şi umilită, fără Basarabia, Bucovina de Nord, Cadrilater şi Ardealul de Nord, toate acestea ca roade ale nelegiuirilor sale reflectate în politica sa dezastruoasă de conducere a ţării.

Carol al II-lea a fost un bărbat trufaş, megaloman, dictatorial. Pentru a accede la dictatură şi la menţinerea ei, lui Carol al II-lea îi era necesară instituirea cultului personalităţii sale, precum şi dezlănţuirea unei violenţe criminale politice prin agenţii săi, care-i formau camarila. Carol a fost un veritabil dictator ucigaş, despre care astăzi nu se prea vorbeşte, căutându-se abil acoperirea lui. Într-adevăr, cultul personalităţii în ţara noastră nu a început cu antichristul Ceauşescu, ci a fost instaurat de propria persoană regală, adică monarhul ţării.

El, Carol al II-lea a dezlănţuit, fără motiv, primul genocid turbat în România, prin ordinul de asasinare la 30 nov. 1938 a unui bărbat harismatic, adevărat Arheu (C.Z. Codreanu) şi al miilor sale de arhei, brazi falnici ai ţării, ucişi cu cruzime de fiară, fără judecată, fără sentinţă. (E de amintit aici şi de rolul şi de figura la fel de sinistră a lui Armand Călinescu – primul ministru al monarhului la acea vreme – şi mâna lui dreaptă în executarea asasinatelor respective. Se caută de asemenea, de anumite cercuri politice, acoperirea abilă şi a lui Amand Călinescu). Astfel deci, s-a deschis calea genocidului politic în România, genocid dezvoltat apoi de dictatorul Antonescu şi după război, de dictatura satanizantului partid comunist.

Petele de noroi şi de sânge ale lui Carol al II-lea, tatăl trupesc a lui Mihai, îl pătrund pe fiu, iar vraja blestemului unui rege păcătos mânjesc uniforma regală a urmaşului, precum şi hlamida sa de domnitor al tronului, domnitor coborâtor prin tradiţie al voievozilor noştri cei buni. Este total falsă paradigma că timpurile pe care le trăim, nu-i fac pe copii răspunzători de faptele mârşave ale părinţilor.

Mihai I de România a fost de două ori detronat, la 8 iunie 1930 şi la 30 decembrie 1947. Prima dată de propriul său tată, fapt unic în istoria europeană modernă, tată care s-a cocoţat ca un veritabil strigoi cu blonda mustaţă zbârlită pe tronul ţării, care nu mai era al său şi, a doua oară, a fost detronat de hoarda dezlănţuită a strigoilor comunişti.

Să concedem deci, că Mihai I de România a fost victima unui destin regal dublu de tragic. El personal se impune prin statura sa de bărbat puternic, curajos şi fără sechele malefice socio-politice. Se impune totuşi să-l judecăm spiritual (I Cor. 2-14) şi să admitem că la ora actuală, el se află supus vrajei blestemului păcatelor părinteşti pe care le plătesc copii. Textele biblice din care citez sunt peremptorii. „Eu sunt un Dumnezeu gelos care pedepsesc nelegiuirea părinţilor în copii până cel de-al 3-lea şi al 4-lea neam (generaţie) – Exod 20.5 vezi şi textele concordate. Acestea sunt texte biblice ineluctabile şi faţă de ele, s-ar părea că atât Mihai I cât şi ţara românească, nu au nici o şansă în privinţa restauraţiei monarhice. Restaurarea ar fi ceva imposibil, deci şi acţiunile încercate s-ar lovi ca de un zid. „Sângele nevinovat al atâtor victime – jertfă a căzut asupra noastră şi a copiilor noştri". (Matei 27.25).

Un poet mistic român (care a plătit păcatele sale prin moartea chinuitoare a fiului său) a scris între altele următoarele versuri ce ilustrează această „cauză pierdută". Îl citez:

„e blestemat păcatul ce săvârşesc părinţii
cu ghiara sfâşierii şi cazna suferinţii
îngerul lui nu poate să-i vină întrajutor,
mâhnirea e o mânie, pedeapsa din omor!"

Există totuşi în această gravă problemă o unică posibilitate de rezolvare a ceea ce pare a fi o cauză pierdută. Dumnezeu este unicul apărător al cauzelor pierdute, unicul restaurator, căci iată ce spune în cartea sa sfinţită. Citez: „unde nu este conducere, poporul cade, iar mântuirea vine de la mulţimea celor cu bun sfat" (Prov. 11.14).

Domnilor şi prea cinstiţi fraţi în Domnul şi în neam, fac un apel patetic (care n-are nimic de-a face cu apelul patetic al lui Ion Iliescu adresat politicienilor atei), atrăgându-vă respectuos atenţia că Dvs. faceţi parte dintre cei „chemaţi" şi „aleşi" de Dumnezeu dintre români, personalităţi cu bun sfat, care au datoria să se implice total în rezolvarea problemei fundamentale a Rom... care este problema monarhiei. Monarhia este simbolul ... funcţionarea mecanismului regalităţii necesită aducerea pe ... unui monarh care să fie: „un chevalier sans tache et repro... Monarhul nostru trebuie să-şi achite partea de contribuţie ... realizarea actului de revenire, care e o „restitutio in integ... Este un trimis de Dumnezeu, un înger salvator, care la jum... drumului de pierzanie şi la ceas potrivit el vine, să taie cu ... duhului aripile morţii.

La începutul noului drum de refacere monarhică, Dumnezeu ... aşezat actul spiritual de căinţă. Şi pocăinţa trebuie să fie ... primul rînd pocăinţa suveranului nostru. Ca să iasă de sub vra... blestemului păcatelor lui Carol al II-lea, păcate căzute pe cop... urmaşului, Mihai I de România trebuie să facă un act ... penitenţă personală şi naţională, act adus la cunoştinţa ţării pr... mesaj regal. Numai o autentică şi nefăţarnică metanoia pent... înaintaşul său şi pentru sine, îi poate da starea de eliberare ... efectele nelegiuirilor regale anterioare şi îi poate refac... raporturile actuale de credibilitate înlăuntrul ţării. Altfel, el est... (spiritual) condamnat la moarte. Aşa se şi explică faptul ... întârziere a restauraţiei monarhiei după decembrie 1989. „Nu mă plac în moartea celui nelegiuit zice Domnul, ci să se întoarcă ... nelegiuit de la calea sa şi să trăiască" (Ezechiel 33.11), este textul sfânt în care trebuie să se încadreze Mihai I.

„Întoarce-te Majestate", trebuie să-i spuneţi Dvs., bărbaţi de bun sfat, lui Mihai I de România, " dar înainte de a te întoarce în ţară pentru a domni şi a ne conduce, întoarce-te cu toată faţa, din toată inima, cu tot cugetul, cu tot sufletul tău către Dumnezeu şi căieşte-te în sac şi cenuşă pentru lumea păcatelor tatălui tău, pe care altfel le vei plăti tu până la moarte în contul lui". Cunoaşte Majestatea că „teama de Iehova este o învăţătură a înţelepciunii şi înainte de mărire stă umilinţa" (Prov. 15.33 şi 16.12).

Înconjuraţi deci fraţi şi prieteni pe Mihai, spunându-i adevărul, arătându-i neechivoc posibilitatea de restaurare, care este *sigură* şi *singură* cale duhovnicească întru binele său personal şi binele ţării. „Căci poporul şi regatul ce nu vor să-i servească lui Dumnezeu, vor pieri" (Isaia 60.12). Nu mai trebuie să tăceţi în aşteptatea dezastrului total al ţării. Să tăiaţi cât nu este prea târziu, prin sabia suveranului, aripile morţii naţionale. Dvs. puneţi-vă în fruntea acţiunii directe asupra lui Mihai I de România – repet – să facă un autentic act de penitenţă pentru ... risipi norii blestemului ce-l apasă. Monarhia la români este legată indisolubil de biserica ortodoxă. Noi credem că biserica ortodoxă cea vie, rod al trăirii în sfinţenie trebuie să se implice total. Noi credem că prin Biserică şi Rege societatea actuală românească, năruită de ideologia comunistă antichristică se poate regenera. Biserica şi Regele pot opri pervertirea moravurilor, pot moraliza năvala turbată spre înavuţire a celor care ridică statui de aur la Mamona şi pot să orienteze în bine lupta luciferiană pentru puterea politică.

Faceţi apel să se manifeste public prin predică, prin rugăciune, prin procesiuni, prin adunări cultice clerul Bisericii Ortodoxe, urmat de laicatul român ortodox şi să se ceară cu stăruinţă lui Dumnezeu prin aceste acţiuni, restaurarea suveranităţii monarhice şi eliminarea uzurpatorilor puterii în stat. „Ceea ce la oameni este cu neputinţă, la Dumnezeu este cu putinţă" (Matei 19.26).

N-avem dreptul să iertăm în orice condiţii faptele rele (citeşte crime) ale unor oameni „mari", fiindcă ei au influenţat nefast mersul unei naţiuni întregi. „Să judecăm după dreptate şi nu după aparenţe" (Ioan 7.24).

Iertaţi-mă dacă am greşit în ceva.

Al dumneavoastră
Neculai Vasile LUNGU

N.B.

Există încă multe alte texte biblice, care adeveresc teza de mai sus. Mai citâm următorul: „părinţii vor mânca aguridă şi copiilor lor li se vor străpezi dinţii".

O precizare:

Cu privire la „fratele Alexandru"

De la o vreme încoace *Mişcarea* găzduieşte într-un spaţiu destul de larg răspunsuri la o scrisoare excepţională a unui coleg de generaţie de-al nostru care şi-a ales pseudonimul de „fratele Alexandru". Pot să spun că acest spaţiu tinde tot mai mult să devină o rubrică permanentă datorită avalanşei de răspunsuri pe care scrisoarea fratelui Alexandru le-a declanşat. Foarte mulţi dintre colegii noştri de generaţie s-au gândit să-i dea sfaturi acestui tânăr înecat de pesimism, de pe poziţii mai mult sau mai puţin îndreptăţite.

Nu pot să spun că sunt de acord în totalitate cu fratele Alexandru. Dar acest tânăr a făcut un lucru extraordinar. Prin provocarea pe care ne-o face, prin mănuşa pe care ne-o aruncă în obraz ne provoacă la „duel", dar ne provoacă superb. Cred că nu el greşeşte, ci tocmai aceia care s-au gândit să-l „compătimească". Au nu v-aţi gândit că numai simplul fapt că scrisoarea să a declanşat avalanşa aceasta de răspunsuri dovedeşte că provocarea sa şi-a atins ţinta?... Eu – şi mă rog să mă iertaţi, pentru că sunt student la Teologie şi ar trebui să-l condamn pentru ce gândeşte – nu-l găsesc vinovat pentru nimic. Îl găsesc fermecător pentru că este pur, iar dezamăgirea sa este sinceră şi justificată. În calitatea mea de student teolog ar trebui să-l judec aspru şi să afirm că este pe cale de a-şi pierde mântuirea, deoarece a căzut în păcatul deznădejdii, dar atunci aş fi un fariseu ordinar. Avem noi dreptul să-l judecăm? Suntem noi mai breji?... Nu!..., de o mie de ori, nu!...

Eu am experimentat acea „nepăsare a tinerilor" despre care vorbeşte fratele Alexandru pentru că sunt student şi la Construcţii, şi faţă de studenţii de la Teologie, care sunt într-adevăr puţin deosebiţi faţă de ceilalţi colegi ai lor de generaţie (nu o luaţi ca pe o mândrie!), studenţii de la Construcţii sunt de o nepăsare ordinară faţă de starea jalnică în care ne aflăm. O parte dintre colegii noştri de generaţie, care au cunoscut fenomenul „Piaţa Universităţii" au terminat facultatea şi sunt acum ingineri (sau şomeri în originala noastră democraţie). Altă parte dintre ei vor termina curând. Vă întreb: cine rămâne după noi?... Majoritatea studenţilor din anii mai mici nu ştiu că au de continuat o luptă începută cu o jertfă de sânge în decembrie 1989. Căci nu e suficient să devină numai buni specialişti în domeniul lor, ci şi adevăraţi români. Vă spun acestea pentru că, recent, m-am certat cu câţiva colegi din anii mai mici. Ei, de pildă, fie că văd naţionalismul ca pe ceva caduc, fie că vor să termine facultatea şi s-o şteargă „dincolo", deoarece aici nu se pot realiza. Asta e o laşitate abjectă.

Spuneam că nu pot să fiu de acord în totalitate cu fratele Alexandru, dar prea l-au criticat toţi; de aceea simţeam nevoia să-i iau apărarea. Şi o fac chiar cu riscul de a mă vedea judecat şi eu. Când am văzut, însă, cu câte argumente (corecte, este drept!) este „bombardat" fratele Alexandru chiar şi de cei care ar fi trebuit să-l înţeleagă mai bine, m-am gândit imediat la sărmanul Iov care a suferit deşi era neprihănit, iar pacostea ce căzuse pe capul lui le-a dat prilejul prietenilor săi să-l judece greşit. Cred, totuşi, că dezamăgirea fratelui Alexandru se aseamănă puţin cu nedumerirea lui Iov. Iar tonul său, în aparenţă dur, este doar o minunată provocare la depăşirea acestei nenorocite stări de nepăsare sau de moleşeală care pare a ne fi cuprins pe toţi. Să sperăm că prin ajutorul lui Dumnezeu vom trece şi momentele acestea.

Bogdan Costin GEORGESCU

Să sprijinim „Mişcarea"

Facem un apel către toţi cititorii şi prietenii noştri să sprijine material revista "Mişcarea". Acest sprijin este vital pentru continuarea editării revistei Dvs. preferate! Sprijinul poate consta în:

- *contractarea cât mai multor abonamente;*
- *donaţii de sume băneşti;*
- *donaţii de materiale necesare activităţilor redacţionale;*
- *răspândirea şi difuzarea publicaţiei „Mişcarea".*

DONAŢIILE ÎN BANI

Donaţiile băneşti pot fi expediate prin mandat poştal, prin cec sau virament, într-unul din conturile noastre bancare (cu specificaţia "Donaţie pentru revista Mişcarea"), după cum urmează:

Sumele în lei pot fi expediate, prin mandat poştal sau prin cec, în contul nostru:

Mişcarea Pentru România
Cont nr. 40.729.96.133.178 deschis la Banca Română pentru Dezvoltare - Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD - SMB)

Iar sumele în valută (dolari SUA sau mărci germane) pot fi expediate în contul nostru:

Mişcarea Pentru România
Cont nr. 15.207.96.133.178 deschis la Banca Română pentru Dezvoltare - Sucursala Municipiului Bucureşti - Unirea (BRD - SMB - Unirea)

Donatorii din străinătate ne pot trimite, prin intermediul rudelor sau prietenilor din Ţară, echivalentul în lei (la cursul zilei practicat la casele de schimb valutar) al sumelor donate, în contul nostru specificat anterior.

Donaţii în materiale şi aparatură tehnică

Orice altă formă de sprijin material este bine venită, redacţia noastră fiind lipsită de aparatura şi materialele necesare unei funcţionări normale.

Cei care doresc să doneze materiale de birou, aparatură tehnică şi electronică (computere, fax, xerox, reportofoane; aparatură audio şi video, accesorii etc.) precum şi orice alte materiale care pot fi utilizate în activitatea redacţională sunt rugaţi să le trimită prin colet poştal sau prin intermediar pe adresa:

Mişcarea Pentru România
Direcţia Administrativ Economică
Str. Scărlătescu nr. 14, sector 1
Bucureşti, cod 78158

Difuzorii voluntari

Persoanele care doresc să difuzeze publicaţia „Mişcarea" sunt rugaţi să ne scrie urgent pe adresa redacţiei.

Oferim, pe bază de contract ferm, un procent de 25% din contravaloarea exemplarelor vândute.

Contractul minim este de 20 exemplare pentru fiecare număr. Difuzorii vor primi prin colet poştal ziarele contractate, cheltuielile de expediţie fiind suportate de redacţie.

IMPORTANT

Toţi cei care trimit donaţii de orice natură sunt rugaţi să ne expedieze o scrisoare recomandată în care să precizeze:

- suma donată, numărul documentului care atestă trimiterea donaţiei (mandat, dispoziţie de plată etc.) şi data la care a fost emis sau

- numele şi adresa persoanei curierului (pentru donaţiile trimise prin intermediar).

ABONAMENTE

Abonamentele la revista „Mişcarea" se pot contracta exclusiv prin intermediul redacţiei noastre, prin trimiterea sumelor corespunzătoare (prin modalităţile şi în conturile specificate la donaţii), cu menţiunea „Pentru abonament", după cum urmează:

ABONAMENTE PENTRU PERSOANELE FIZICE

6.000 lei pentru un an;
3.000 lei pentru 6 luni.

Veteranii de război, foştii deţinuţi politici anticomunişti, pensionarii, studenţii şi elevii beneficiază, la cerere, de o reducere de 50%:

3.000 lei pentru un an
1.500 lei pentru 6 luni

În aceste situaţii este necesară prezentarea unui document justificativ (adeverinţă, talon pensie etc.)

ABONAMENTE PENTRU PERSOANE JURIDICE:

15.000 lei pentru un an.

Beneficiază de o importantă reducere parohiile, institutiile de învăţământ şi mănăstirile aparţinând Bisericii Ortodoxe Române sau Bisericii Române Unite (Greco-Catolice), institutiile, asociaţiile, organizaţiile creştine afiliate oficial acestora, organizaţiile veteranilor de război, organizaţiile foştilor deţinuţi politici anticomunişti, asociaţiile de tineret sau studenţeşti nepartizane, precum şi bibliotecile publice, după cum urmează:

6.000 lei pentru un an.

ABONAMENTE PENTRU STRĂINĂTATE

50 $ (USD) sau 80 DM pentru un an
25 $ (USD) sau 40 DM pentru 6 luni

Se procedează ca la donaţii (vezi mai sus), cu menţiunea „Pentru abonament".

Abonaţii sunt rugaţi să completeze cât mai clar adresa la care doresc să primească revista.

RĂSPUNS FRAŢELUI ALEXANDRU

La începutul anului am publicat (în nr. 2/23) scrisoarea unui coleg de generaţie adresată redacţiei revistei „Mişcarea" cu titlul „S-a terminat cu România". Autorul, anonimul „frate Alexandru" a rămas la bucuria sa – anonimatul. Între timp, însă am primit la redacţie scrisori ale unor cititori care, ieşind din anonimat, s-au hotărât să ofere o replică fratelui Alexandru. Cum nu le putem publica pe toate odată, ne-am hotărât să inaugurăm o rubrică intitulată «Răspuns Fratelui Alexandru». Aşteptăm în continuare momentul în care „bucuria anonimatului" îi va deveni nesuferită fratelui Alexandru.

Publicarea în revista „Mişcarea" a anonimei „fratelui Alexandru" m-a umplut la început de indignare. M-am gândit că foarte mulţi se vor „regăsi" în rândurile ei şi vor afla astfel temei spre a cultiva o rafinată blazare peste existenţele lor bicisnice şi astfel – sigur – lipsite de sens. (Căci de multe ori nu e vorba atât de un spirit al disperării care – să zicem – ar bântui timpul nostru, cât de o bună samă de inşi care, structuri mai mimetice, îşi cultivă – cioranian sau altminteri – peste neputinţele lor disperarea şi deznădejdea).

Ulterior am găsit însă că, tocmai din acest motiv, chestiunile aduse în discuţie de anonimul frate trebuie discutate. Căci, înainte de a-i răspunde în vreun fel, e de folos să ne întrebăm: îşi pune fratele Alexandru problemele generaţiei cu adevărat? A găsit el *„întrebarea justă?"* Este el cu adevărat Parsifal? (cel care pune, cum spune M. Eliade *„întrebarea justă"?).* „Înainte chiar de a i se răspunde unde este Graalul, pronunţarea corectă a întrebării juste aduce după sine o regenerare cosmică, pe toate nivelurile realităţii: apele curg, pădurile înfrunzesc, fertilitatea coboară pe pământ... Episodul acesta din legenda lui Parsifal – spune Eliade – mi se pare semnificativ pentru întreaga condiţie umană. Este poate în destinul nostru să ne refuzăm întrebarea justă, necesară şi urgentă, singura întrebare care contează şi fructifică. În loc să ne întrebăm, în termeni creştini: unde este adevărul, calea şi viaţa? – ne rătăcim într-un labirint de întrebări şi de preocupări care pot avea un anumit farmec şi chiar anumite însuşiri, dar care totuşi nu fructifică întreaga noastră viaţă spirituală" („Un amănunt din Parsifal"). Tare mă tem, frate Alexandru, că nu eşti tu cel chemat să pună „întrebarea justă", izbăvitoare prin chiar rostirea ei! Nu-ţi permit, deopotrivă, nici condiţia pe care ţi-ai ales-o – anonimatul – şi nici poziţia pe care te situezi în faţa întrebării asupra generaţiei.

Şi mă voi explica. Întrebarea ta este „Ce face generaţia?". Dar 1): îţi declini – prin anonimat – orice răspundere! Nu ieşi din tine, nu-ţi asumi nici un risc, vrei să ne judeci, să judeci o generaţie întreagă, dar să ştii dinainte că nu vei păţi nimic!

Şi 2): Stabileşti *dinainte:* „Totul e fals şi putred, stimaţi colegi de generaţie." (...) au trecut deja patru ani şi e clar: e din ce în ce mai rău" şi: „...se vede cu ochiul liber, România e terminată". Ceea ce – iarăşi – te scoate în afara oricărui risc: înseamnă că nu mai avem nimic de făcut! Concluzie cu care, recunoaşte, nu ajungi niciunde, mai bine spus – nici nu porneşti undeva!

Deznădejdea, amărăciunea ta, nici vorbă, pot fi „autentice", pot fi justificate, dar – vezi bine – nu soluţionează nimic!

Deznădejdea e un păcat creştinesc şi nu întâmplător cel mai mare: în deznădejde fiind, eşti în afara Harului. Socoteşte deci: poate cineva, căzând din Har să mai pună întrebarea justă, întrebarea mântuitoare?

Frate Alexandru, eu cred că ar trebui să începi cu lucruri mai simple. Cineva te îndemna să citeşti Biblia şi avea dreptate: a întreba fără Dumnezeu asupra lucrurilor grave e plin de riscuri şi lipsit de şanse.

Ciprian ISTRATI
Student

NOTĂ

Poşta redacţiei o vom publica în numărul următor. Mulţumim tuturor celor care ne-au scris sau ne-au trimis materiale pentru publicare.

Adresa: Strada Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti 78.158
Telefon: 659.45.72.; Fax: 312.41.15.
Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD - SMB) Cont nr. 40.729.96.133.178. (lei) şi Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD - SMB) - Unirea Cont nr. 15.207.96.133.178 (pentru $ şi DM)

Tehnoredactare computerizată: PROREP S.R.L.

Tehnoredactor: Gabriela NIŢU

Publicaţia „Mişcarea" este editată de Mişcarea Pentru România, formaţiune politică înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti, prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991. Direcţia publicaţiei este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.
Prim redactor: George RONCEA

Program relaţii cu publicul al redacţiei „Mişcarea" miercuri şi vineri, orele 16.00 – 20.00

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile „Mişcării" nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

Mişcarea Pentru România îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentaţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile „Mişcării" nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Anul III Nr. 8-9 (29-30)
Mai 1994

„Neamul românesc trece prin cel mai greu ceas din viață. Dacă nu va ști acum să-și așeze temelia pentru un veac al lui, va pieri în câteva zeci de ani de pe pământ sau va fi osândit să trăiască o viață rușinoasă de rob și bicisnic."

Traian HERSENI, 1937

DIN OPERA LUI TRAIAN HERSENI:

Prodigioasa activitate desfășurată în cadrul școlii monografice i-a adus lui Traian Herseni renumele de „poligraful școlii". Articole, recenzii sau comentarii semnate de el apar în cele mai prestigioase publicații ale vremii: „Sociologie Românească", „Arhiva pentru Știința și Reforma Socială", „Viața Românească", „Revista Fundațiilor Regale", „Gând Românesc", „Tinerimea Română", „Revista de Filosofie" etc. A depus și o intensă activitate de autor de manuale.

Dintre numeroasele sale volume amintim aici:

* „Realitatea socială. Încercare de ontologie regională", 1935;
* „Curs de sociologie rurală", 1940;
* „Sociologie românească – încercare istorică", 1940;
* „Teoria monografiei sociale", 1934;
* „Probleme de sociologie pastorală", 1941;
* „Forme străvechi de cultură poporană românească", 1977.

DIN ACTIVITATEA LUI TRAIAN HERSENI

* se naște la 18 februarie 1907 în satul Iași (Făgăraș); școala primară și liceul (1916-1924) le urmează în Făgăraș;
* licențiat al Universității din București, specialitatea principală – sociologie, cu mențiunea „Magna cum Laudae";
* 1934 – doctoratul în sociologie, cu mențiunea „Summa cum Laudae";
* 1929-1930 studii speciale de sociologie la Berlin, ca bursier al statului;
* 1931-1935 asistent pe lângă Catedra de Sociologie, Etică și Politică a Universității din București;
* în anii '30-'40 a activat în Mișcarea Legionară, deținând, în anii '40, funcții politice în stat (ministru secretar de stat);
* 1942-1945 profesor de „Sociologie națională" la Cluj;
* 1952-1956 deținut politic în închisorile comuniste;
* 1956-1958 lucrează la Centrul de cercetări antropologice din București, iar din 1959 la Institutul de psihologie, de unde se pensionează în 1974;
* 17 iulie 1980 se stârșește din viață.

TRAIAN HERSENI
UN SOCIOLOG „NECUNOSCUT"

Justificare

Motto: „Aici viața se gândește și gândul se trăiește". (D. Gusti)

Un activ și tenace combatant în câmpul științelor sociale, dar, ca orice sociolog „vizibil" al primei generații postbelice, infuzat până la convingere cu doctrina marxistă, ne întreba, părintește și condescendent, ascunzând totuși cu greutate un surâs superior: „Bine, am înțeles, ziceți acum că marxismul nu-i bun, că ați renunțat la el. Dar ce sunteți voi acum: funcționaliști, structuraliști, weberieni etc., ce teorie v-ați ales? Dacă marxismul nu vă place, ce ați ales voi?..."

„Ce ați ales voi?"... Întrebarea, fie și nerostită întotdeauna, este punctul ultim al oricărei tentative de dialog cu vechea gardă a științei sociale din România. Oameni pentru care teoria, metoda chiar *nevoia* de sociologie veneau, aproape de fiecare dată, prin somație *externă*, „cercetători" pentru care concluziile analizelor erau strecurate cu neverosimilă consecvență în premisele oricărui demers, „analiști" ale căror contribuții științifice au constat deseori în repetarea, până la epuizarea oricăror semnificații, a cuvintelor „marelui clasic" sau în devastarea năpraznică a sociologiei interbelice – asemenea personaje nu se pot dezmetici astăzi când pseudo-profetul Marx a fost coborât de pe sacrosanctu-i soclu, iar volumele lui – foste „evanghelii" – au fost așezate la locul cuvenit: *numai* alături de alte cărți ale sociologiei universale. Când cineva adică, *i-a lăsat fără rost.*

Nu înțelegea atunci interlocutorul meu, n-au înțeles în fond niciodată, nici domnia sa nici confrații domniei sale, că această aparent benignă interogație camuflează în subtext incapacitatea funciară de a desluși *adevăratul* rost al sociologiei. De aici, futilitatea și zgubrezenia „operelor" acelei generații, de aici sterilitatea și neputința de a fi *creatori.*

Sociologul nu poate fi doar teoretician, în sensul prost al termenului, de capitulare în fața unei formule „mântuitoare", copiată de cine știe unde. El nu poate prefera teoria înaintea realității și nu o obligă pe aceasta din urmă să se plieze pe cadre pre-fabricate în laboratoare sau biblioteci, simple constructe teoretice, fatalmente incomplete. Și nu declară în final, triumfător și brutal, că ceea ce nu încape în debila sa teorie nu există. Sociologul care nu-și trădează vocația nu poate fi un ideolog.

Față-n față cu realitatea, înarmat cu teorii însă nerobit nici uneia, sociologul încearcă eliberat de orice falsă prejudecată să o descifreze. Aici trebuie căutată *libertatea* lui. Numai astfel s-au născut marile teorii și doar așa o explicație eficace și valabilă a stării actuale a Răsăritului poate să apară.

Lecția „disciplinei multiparadigmatice" a profesorului Ion Ungureanu – în fond, ultima mare lecție a sociologiei mondiale – este mai vie decât oricând.

„Ce ați ales voi?..." este întrebarea unei generații instalată fraudulos și violent în sociologia românească, a unei generații care a *ales* – sau a fost obligată să o facă – trădându-și vocația și ratând astfel orice contact semnificativ cu știința în numele căreia slujea. Dacă vreți, o generație de compătimit. Ea reprezintă un trecut de care astăzi nimeni nu mai are nevoie. Ne vom despărți de ea așa cum povățuia părintele lor Karl Marx că trebuie să te desparți întotdeauna de trecut: cu zâmbetul pe buze...

•

Ceea ce nu pot să vadă bravii înaintași, rămași acum fără disciplina *lor*, este că marea pildă pentru sociologia românească este și astăzi Școala sociologică de la București. Dacă nu în litera ei, cu certitudine în *spiritul* acesteia. *Este singura alegere pe care vrem să o facem.*

Această faimoasă școală, pe care de atâtea ori au invocat-o fără să o înțeleagă până la capăt, rămâne încă învățătoarea exemplară a sociologiei românești. Asumându-și cu instrumentele specifice *realitatea* și *destinul* României, ea ne-a lăsat, cu adevărat, o *sociologie a națiunii.*

I. TRAIAN HERSENI – TEORETICIAN AL ȘCOLII SOCIOLOGICE DE LA BUCUREȘTI

Motto: *„Pentru că ne dăm bine seama: ca orice concepție nouă, monografia sociologică trebuie să dea examene grele, să înfățișeze probe puternice de viabilitate până să fie acceptată și consacrată definitiv. Poate că eu nu voi fi printre cei care vor realiza toate acestea, dar pentru izbânda în care credem cu toții, nici o osteneală nu mi se pare de prisos".*
(Traian Herseni – **Categorii carnovene**, 1932)

Încheind prefața celei mai închegate lucrări teoretice a Școlii sociologice de la București, lucrarea discipolului său Traian Herseni – **Teoria monografiei sociale**, 1934 – șeful ei, profesorul Dimitrie Gusti scria: *„Știința Națiuni românești, după multe cercetări migăloase, ne va arăta în chipul cel mai grăitor că viața ce bate în milioane de români și luminează milioane de minți agere este capabilă de puternice avânturi și creații, că ea nu se aseamănă cu viața altor neamuri și că este deci vrednică să fie păstrată și înălțată, pentru armonia și desăvârșirea lumii (...). Institutul Social Român înțelege să se pună în serviciul acestei mari opere științifice și naționale stimulând, îndrumând și concentrând în arhivele sale materialul monografic de pretutindeni din țară și, în sfârșit, publicându-l în Biblioteca de Sociologie, Etică și Politică. Ea nu-și putea inaugura mai bine apariția decât prin lucrările d-lor Traian Herseni și H. H. Stahl"* (**Sociologia monografică – știință a realității sociale**, 1934).

Am redat *in extenso* cuvintele profesorului căci ele surprind chintesența școlii bucureștene și oferă, tocmai din acest motiv, o grilă admirabilă de lectură a operei celui care a fost, după Dimitrie Gusti, cel mai prolific teoretician al ei (a se vedea și Paula Herseni, **Publicațiile Școlii de la București – bibliografie**, 1940).

Cel neprevenit înaintea contactului cu opera lui T. Herseni, întinsă, polimorfă, veritabil spectacol viu al gândirii, ce nu-și refuza nici o rubrică culturală și se avânta cu aceeași pricepere și în zonele abstracte ale filosofiei, dar și pe teritoriul arid al cercetării practice, poate fi descumpănit. La o vizualizare atentă însă, gândirea aceasta aparent plasmatică, studiile risipite aiurea în reviste și volume, se ordonează treptat integrându-se blajin într-o matcă firească; conturând în final un destin sociologic exemplar: cel de elev al magistrului D. Gusti, cel de membru marcant al Școlii de la București și, mai cu seamă, cel de sociolog cu un traseu și un proiect *propriu*, de sine stătătoare.

O sugestie despre toate acestea a încercat Traian Herseni în prefața lucrării sale **Realitatea socială. Încercare de ontologie regională** (1935). Succint redat, „programul de lucru" este jalonat de T. Herseni după cum urmează (noi îl vom completa, unde este cazul, cu lucrările sau studiile sale). Pornește de la știința sociologică prevenindu-ne că o cunoaștere reală a sa *„nu este posibilă decât pe cale istorică"*, nevoia unei istorii universale a sociologiei impunându-se firesc (a reușit să concretizeze demersul său printr-o schiță: **Sociologia contemporană**, în «Arhiva pentru Știința și Reforma socială», nr. 1-2, 1934). Pasul următor este *„este o cercetare a societății românești pentru a vedea întrucât se poate întemeia o tradiție științifică națională"* (contribuția este a sa **Sociologie românească – Încercare istorică**, 1940, până în prezent, cea mai bună istorie existentă). Depășim acest nivel, *„trecem pe nesimțite la problemele sistematice ale ei, anume la problemele realității sociale, a constituirii sociologiei ca știință autonomă și a studiilor directe de sociologie"* – nivel obiectivat prin admirabile scrieri: alături de lucrarea din 1935, **Metafizică și sociologie** („Gând Românesc", 1-2 1934, 8/1934), **Probleme sociologice** („Revista de Filosofie", 1/1934) etc. Ultimul capitol asupra căruia stăruie, *„mijloace de cercetare, de unde nevoia unei metodologii sociologice"*, este ilustrat, practic, de toate scrierile sale legate de activitatea Școlii de la București. După încercări succesive și parcurgerea *premiselor* obligatorii, Traian Herseni poate declara acum: *„...ne putem socoti stăpâni pe știință și putem trece la cercetări propriu-zise ale realității sociale".*

Aceasta ar fi strategia logică – nu obligatoriu și cronologică – văzută de Traian Herseni, și pe aceste cadre ar fi trebuit să se articuleze evoluția sa reală, dacă n-ar fi existat acel 23 august '44, devastator și pentru sociologia românească (golită de prejudecăți, orice lectură a cărților postbelice semnate de acesta ne dezvăluie, în dosul unui balast neglijabil de verbiaj merxizant, „substratul" interbelic, ce răzbate, de fiecare dată în *concepția* globală a lui Traian Herseni).

Cât privește ultimul stadiu al succesiunii, o precizare se cuvine făcută. Există două direcții defrișate de Traian Herseni încă din anii 1934-'35, puțin frecventate de sociologi după abandonul forțat impus antecesorului, ba chiar una dintre ele părăsită în totalitate astăzi. Ne gândim aici la studiul „comunităților țărănești", început cu ocazia cercetărilor monografice ale Școlii, concretizat întrucâtva în admirabila carte: **Forme străvechi de cultură poporană românească** (1977). Lucrarea, masiv argumentată, are o concluzie ce poate fi preluată cu mult folos ca ipoteză într-o cercetare pe aceeași tematică: *„...cetele de feciori sunt rămășițele ale unor vechi credințe și practici autohtone, geto-dacice și în general tracice, chiar cu unele elemente foarte vechi, pre-indoeuropene..."*

În sfârșit, cealaltă direcție a rămas până acum la stadiul în care a fost adusă în 1940, prin lucrarea: **Probleme de sociologie pastorală**. Cu infinit mai multă subtilitate decât Ovidiu Densușianu și cu un instrumentar mai bine pus la punct, Traian Herseni ajunge să declare la capătul demersurilor sale: *„Cu alte cuvinte, bănuim existența a două fire de evoluție (în perspectivă istorică) sau două segmente etno-sociale (în perspectivă sociologică) în compoziția poporului român: un segment pastoral și un segment agrar".* Sumedenia de deosebiri ce apar în chip firesc din cele două structuri, sugerate abia, debloca atunci un teritoriu fascinant și extrem de promițător. Dar „sociologia pastorală" avea să se încheie în sociologia românească cu acea lucrare.

III. TRAIAN HERSENI ÎN SOCIOLOGIA MONDIALĂ

„Ne situăm pe o poziție, dacă nu fenomenologic filosofică, fenomenologic sociologică".
(Traian Herseni – **Realitatea socială...**, 1935)

De ce, totuși, un sociolog necunoscut? În pofida studiilor dedicate lui Traian Herseni, sau *tocmai* din cauza lor, sociologul român este încă nereceptat la cota reală a valorii sale științifice. Cu o singură excepție, scrierile postbelice despre Traian Herseni sunt derizorii. H. H. Stahl (1980) s-a vot *doar* evocator, O. Bădina (1966) – în nota obișnuită – a fost banal și irelevant, iar P. Caroianu (1971) inexact (aprecierea de gestaltist). Excepția este studiul introductiv al prof. Achim Mihu (1982) la voluminoasa **Sociologie (Teoria generală a vieții sociale)** a lui Traian Herseni. Deși în economia materialului dețin o pondere cantitativă insignifiantă – greu de înțeles! –, observațiile d-sale despre *prioritatea mondială* a lui Traian Herseni în practicarea *funcționalismului sociologic* trebuie obligatoriu semnalate. Dacă acest curent se va instaurat în sociologia americană abia în 1937, prin T. Parsons și apoi prin R. Merton, în spațiul culturii române – remarca îndreptățit profesorul clujean – el era instalat și practicat deja din... 1935.

Și încă ceva. Tot în sociologia americană, în anii '30-'40, austriacul Alfred Schutz încearcă o perspectivă fenomenologică în sociologie. Ceea ce a izbutit atunci a convins prea puțin lumea sociologică, căci acesta, filosof de formație, încerca în principal o apropiere între concepția lui Max Weber și cea a lui Edmund Husserl. Era totuși prea puțin. Efectiv, asocierea dintre filosofia fenomenologică și sociologie nu va fi realizată pe plan mondial decât prin anii '60-'70. Or, încă înainte de 1935, Traian Herseni (într-o oarecare măsură poate și clujeanul Eugeniu Speranția) avea conștiința clară a „fenomenologiei sociologice" pe care o practica efectiv.

Concluzia este clară: simpla catalogare de funcționalist sau fenomenolog, în cazul lui Traian Herseni, fără o analiză comparativă, prejudiciază grav poziția acestuia – până la urmă a Școlii românești – în ierarhia și competiția de valori a sociologiei mondiale.

•

Un articol despre Traian Herseni nu se poate încă isprăvi decât cu un avertisment. Un avertisment și un îndemn către o cât mai grabnică evaluare justă a celui care, prin valoare și crez, a ilustrat la vârf însuși destinul Școlii românești de sociologie. Cuvintele sale vin să depună mărturie: *„Dragostea de adevăr trebuie să se îmbine cu dragostea de neam pentru că numai aceasta ne duce la cunoașterea adevărată și ne ajută să alegem căile cele mai prielnice pentru o viață sănătoasă care să fie și omenească, dar și românească"* (**Probleme de sociologie patorală**, 1941).

pagină realizată de
Dan DUNGACIU